CONSTANTIN VOIVOZEANU

Grette nu mai face spionaj

EDITURA MILITARĂ

COLECŢIA SFINX

— Tovarăşe colonel, în urmă cu două săptămâni am făcut o deplasare în străinătate. Nu am fost singur, am fost împreună cu un coleg. La un moment dat, am remarcat faptul că prietenul meu, pentru că de fapt suntem prieteni, încerca să se despartă de mine. Căuta, pur şi simplu, să fie o după-amiază singur. Normal, m-am alarmat. °Nu înţelegeam ce se întâmplă cu el, nu înţelegeam ce planuri are. Dacă ne-am fi aflat în ţară l-aş fi întrebat direct, dar în străinătate era cu totul altceva…

CONSTANTIN VOIVOZEANU

Grette nu mai face spionaj

EDITURA MILITARĂ – 1980

Coperta! al. andrei

Oricine l-ar fi văzut în după-amiaza aceea pe Leon Blok şi-ar fi dat seama că este un om pe care soarta l-a favorizat, înzestrându-l cu o fire dezinvoltă, sociabilă, a oamenilor care se bucură de viaţă. Era mai tot timpul zâmbitor, gata de glumă, ceea ce nu-i stătea rău de fel. După o scurtă discuţie cu ospătarul, Leon Blok achită fără grabă consumaţia şi se ridică de la masă vizibil încântat de lumina blândă şi ruginie a zilei de toamnă. Traversase jumătate din terasă, când un bărbat înalt, care părea de aceeaşi vârstă cu el, în jur de cincizeci de ani, îl întâmpină salutându-l ca pe un vechi prieten:

— Bună, Leon îţi mai aminteşti de mine?

Leon Blok se opri surprins. îşi ridică privirea spre cel care pretindea că sunt cunoştinţe vechi, strângând uşor pleoapele.

— Hai, Leon, nu-mi face o asemenea figură, aici unde este atâta lume… Eu sunt Archibald…

— Dar nu te cunosc, nu te supăra…

— Cum, Leon, nu-ţi mai aduci aminte de mine, de şcoala de la Nitz, de Grette? Se poate, herr Profesor?!

— Nu ştiu ce să spun, m-aţi luat aşa… pe neaşteptate… Sau poate soarele ăsta m-a înmuiat puţin, ştiţi, sunt pe terasă de aproape două ceasuri.

— Leon, nu trage de timp, te rog… Avem chestiuni serioase de discutat, şi, ca să nu comitem imprudenţe de la început, îţi propun să ne vedem mâine după-amiază, la aceeaşi oră, în Herăstrău, la debarcader, Până atunci îţi vei reaminti totul… Repet, mă numesc Archibald… La revedere…

Şi bărbatul cu nume ciudat se depărtă lăsându-l pe Leon Blok de-a dreptul descumpănit.

Era o surpriză să întâlnească după atâţia ani pe cineva care pretinde că-i cunoaşte. Leon ştia că acesta este adevărul, dar faptul că îi pretindea o întâlnire îl tulburase. Nu putea avea alt motiv decât ceva petrecut atunci, demult, în spatele anilor. Fapte uitate atât de greu, pe care le voia pierdute, risipite în negura vremii.

Trecuseră aproape douăzeci şi cinci de ani. Dar în niciun caz nu i-ar fi convenit ca, din cauza acestui Archibald, cei din jurul său să şuşotească ori de câte ori l-ar fi întâlnit: „Ştii cu ce s-a ocupat domnul Leon în timpul războiului? Să-ţi spun eu!…”

Şi cine ştie dacă lucrurile s-ar fi oprit aici!

Ajuns în cameră, Leon deschise larg fereastra prin care freamătul obişnuit al oraşului pătrunse cu murmurul său monoton. Obosit, se întinse îmbrăcat pe patul nedesfăcut, acoperindu-şi ochii cu mâinile. Degetele i se păreau nişte trunchiuri noduroase de copaci în calea luminii, aşa cum arătau copacii aceia descojiţi de gerul ultimelor nopţi. Pădurea se desfăcuse în două pe marginile abia vizibile ale şoselei. Cădeau fulgi albi inocenţi, albi ca dinţii Grettei, al cărei zâmbet destins înlătura, din când în

când, atmosfera stânjenitoare ce-i înconjurase. Mai aveau de parcurs douăzeci de kilometri. Privirea lui se îndrepta tot mai des spre oglinda retrovizoare prin care o urmărise de la plecare pe Grette, pe numele ei adevărat Ana-Maria Strauss, şi pe „soţul” ei, Archibald Fourié, de profesie „comerciant”.

Archibald Fourié stătea ţeapăn pe canapeaua din spatele automobilului fără să ia în seamă afecţiunea evidentă de care Grette, „soţia” lui, dădea dovadă chiar şi în aceste momente nepotrivite.

León Blok se simţea cuprins de nostalgie pe măsură ce Grette îşi intra mai bine în rol. Când şi când, ArchibaâN îi spunea ceva – Leon nu înţelegea ce anume – iar Grette râdea amuzată, lipindu-se de „soţul” ei cu drăgălăşenie.

Infiltrarea celor doi fusese ideea directorului şcolii, înainte de a transmite ordinul, îi explicase profesoarei Strauss, menajând-o, lucru mai rar întâlnit în modul său de comportare, ca în situaţii delicate cum era aceea prin care treceau temporar, avea dreptul şi totodată, datoria, ca alături de elevii din centrul de pregătire, să trimită în misiuni şi dintre cadrele aflate în subordine. Tot el îi stabilise şi numele conspirativ: Grette, nume clasic german, flatând-o încă odată şi pe această cale, recunoscând în faţa tuturor originea evident ariană întruchipată în Frau Ana-Maria Strauss, alias Grette, soţia „comerciantului belgian” Archibald Fourie, îmbogăţit în anii de război cu afaceri în ţările balcanice.

Urmărind-o atunci, lui Leon i se păruse că Grettei îi convenea de minune misiunea aceea în care pleca împreună cu Archibald. Părea chiar că o aşteptase.

Ştergătoarele de parbriz aruncau într-o parte şi alta fulgii de zăpadă ce cădeau continuu. O nouă cascadă a râsului ei cristalin îl făcuse pe Leon să privească iarăşi în oglinda retrovizoare. Grette părea că sfidează situaţia dificilă creată de misiunea pe care o aveau, stând lipită de

„soţul” pe care îl avea de câteva ore, cu privirea ridicată spre el. Într-o margine a oglinzii apărea imaginea lui Archibald Fourie, nemişcat, gânditor, fără să ia în seamă prea mult buna dispoziţie a Grettei. „Da, este un cuplu reuşit, îşi spusese Leon, care ar putea să reziste”. Archibald înţelegea foarte bine că Grette, „soţia” lui, exersează de fapt, căci rolul ei era al femeii veşnic preocupată de soţul ei, permanent dominată de farmecul lui.

Nu, desigur, directorul nu se înşelase în alegerea lor.

Leon Blok se concentra asupra volanului. Mai aveau câteva minute până la întâlnirea cu omul de legătură care urma să-i preia pe cei doi „soţi”, şi să-i instaleze în noua lor postură.

Ideea de a-i însoţi până aici aparţinuse lui Leon, Urmărise prin asta să menţină trează bunăvoinţa directorului, dar mai ales să-şi ia rămas bun de la Grette, pe care cine ştie dacă avea s-o mai întâlnească vreodată. O iubise mult pe Grette şi cu toată comportarea ei deloc încurajatoare, o îndrăgise pe măsură ce trecuse timpul, pe măsură ce atitudinea ei, la început echivocă, se transformase în refuz evident.

— Aveţi o soţie atrăgătoare, monsieur Archibald, friză Leon, privindu-i pe cei doi în oglinda retrovizoare.

O, da! răspunse el şi Leon zări pe suprafaţa oglinzii zâmbetul abia schiţat ai lui Archibald. Dar nu mă întrebaţi cât mă costă?! continuă acesta jocul în timp ce pe marginea şoselei o piatră de kilometraj, aproape acoperită de zăpadă, indica apropierea locului unde cei doi trebuiau să se despartă de căpitanul Blok. Râsul cristalin al Grettei pierise…

Ca într-o secvenţă cinematografică, Leon Blok aşează pe ecranul nevăzut al minţii, într-un stop-cadru, cele două figuri. Archibald Fourie alături de Grette şi bărbatul de pe terasă. Asemănarea era evidentă. Da, da! Sigur că da! El

era: Archibald Fourie…

*

Colonelul Iancu Georgescu reciti declaraţia lui Andrei Ivaşcu, câteva hârtii pe care vremea începuse să-şi pună amprenta. Rândurile îngălbenite readuseseră în memoria ofiţerului imagini asupra cărora reflectase altă dată zile şi nopţi de-a rândul.

„… Instalată din primii ani ai războiului pe pământ austriac, într-o splendidă regiune de dealuri, având ca fundal câteva piscuri ale munţilor ce-şi schimbau culoarea în timpul zilei, din alb în cenuşiu, apoi din cenuşiu în albastru, şcoala de spionaj era încadrată cu un corp profesoral de elită, pentru că şi sarcinile care stăteau în faţa celor ce pregăteau spionii la Nitz erau dintre cele mai deosebite. Activitatea şcolii era canalizată pe trei direcţii importanţe: diversiune şi organizare de sabotaje, răpiri-şi asasinate politice; pregătirea de spioni capabili să pătrundă în zona de desfăşurare a operaţiilor, de unde să furnizeze informaţii de natură militară. De asemenea, se urmărea şi infiltrarea unor agenţi în cercuri cu o poziţie socială deosebită (mari comercianţi, proprietarii unor mari restaurante, hoteluri) ceea ce le permitea să cunoască ofiţeri, personalităţi politice, persoane din anturajul acestora.

Dacă în prima parte a activităţii sale şcoala de la Nitz funcţiona după planurile întocmite de direcţiune şi aprobate de şefii ierarhici, în ultima parte a războiului activitatea ei devenea din ce în ce mai încurcată, riscul înlocuind de multe ori prudenţa, iar măsurile de verificare a candidaţilor fiind în mod frecvent ameninţările.

Spre sfârşitul războiului, marea parte a candidaţilor erau recrutaţi din rândul prizonierilor. Sarcina devenea astfel cu atât mai dificilă. Nu era deloc uşor să transformi pe cel care până ieri îţi era duşman de moarte. În elev sârguincios, docil, dispus ca la terminarea instruirii să

execute orice misiune i s-ar fi dat, primejduindu-şi din nou viaţa.

Instalată în clădirea unui conac părăsit, direcţiunea şcolii amenajase locul astfel încât să corespundă scopului activităţii din şcoală. Terenul din apropiere căpătase noi destinaţii. În locul livezilor şi al grădinilor apăruseră acum. poligoane, în care elevii şcolii executau trageri cu diverse tipuri de armament, minau şi deminau diverse obiective simulate, li se asigura o bună pregătire fizică şi învăţau diferite procedee de luptă fără armă, de cele mai multe ori folosind obiecte şi mobilier existent în mod obişnuit în încăperi.

Direcţiunea ocupa camerele din centrul clădirii. O aripă a ei era destinată sălilor de cursuri, iar cealaltă era folosită drept stila de mese şi seara ca bar, grupele având programate diferite seri. De o parte şi de cealaltă a clădirii erau amenajate dormitoarele unora dintre cadrele şcolii şi ale elevilor.

În cadrul programului de pregătire a viitorilor spioni se încerca cât mai mult posibil să se păstreze o compartimentare a grupelor. Cadrele şcolii îşi petreceau timpul liber în clădirea rezervată lor sau deplasându-se în oraşul ce se găsea la o distanţă de cinci kilometri, acest lucru fiind interzis elevilor.

Într-un singur loc profesorii şcolii se puteau întâlni cu elevii lor, în afara orelor de program. Acesta era barul care părea lăsat arecum în afara controlului direcţiunii. Desigur, ar fi fost o gravă greşeală pentru cei care ar fi crezut în această aparenţă; în realitate barul era unul dintre principalele locuri de verificare atât a elevilor, cât şi a personalului şcolii.

Adeseori, însuşi şeful şcolii, colonelul Gundisch, afecta o parte din timpul său pentru a-şi cunoaşte mai bine elevii, purtând cu aceştia discuţii lungi şi uneori destul de indiscrete.

Nu o dată, prevalându-se de funcţia pe care o avea, bazându-se pe vasta sa experienţă în cunoaşterea comportamentului uman, colonelul lua măsuri decisive în urma contactelor sale directe cu elevii. Astfel, unii dintre ei erau transferaţi de la un profil la altul, iar alţii părăseau şcoala pentru totdeauna, fiind trimişi spre destinaţii necunoscute celorlalţi.

Presupunerile personalului şcolii conduceau spre ideea. că aceştia erau trimişi în lagăre de exterminare, avându-se în vedere importanţa păstrării secretului cu privire la adevărata activitate a instituţiei.

Într-una din seril e în care grupa căpitanului Leon Blok, grupă pentru pregătirea de sabotori şi diversionişti, avea programată petrecerea câtorva ceasuri la bar, colonelul Gundisch îşi programase şi el un prim contact cu aceştia.

Sala destinată acestor întâlniri „agreabile” avea montat. Într-un colţ barul în care se păstrau diferite sortimente de băuturi, câteva mese cu scaune în jurul lor şi un pian pe clapele căruia un pianist îşi plimba absent degetele până la terminarea programului. Se putea consuma oricâtă băutură, pe care bârmanul, de fapt un maior cu responsabilităţi importante în cadrul şcolii, o servea în cantităţile cerute, recomandând vag să nu se abuzeze…

Colonelul Iancu Georgescu îndepărtă pentru o clipă hârtiile îngălbenite, îşi scoase cu un gest obosit ochelarii, privind îngânduraftla ploaia ce se înteţise. Rândurile citite i-l readuceau în faţa ochilor pe Andrei Ivaşcu. „Ce bine ar fi fost dacă…”

*

Singuri la o masă, căpitanul Leon Blok discuta cu directorul şcolii, prezentându-i de la distanţă, cu discreţie, pe cei opt elevi din care era compusă grupa.

— Acela este Archibald Fourie, selecţionat dintre

prizonierii români. I-am stabilit acest nume conspirativ, deoarece vorbeşte bine franţuzeşte. A fost prins într-o misiune de cercetare, este un element capabil, dotat intelectual şi fizic.

— Invită-l, pentru câteva minute, îl îndemnă directorul după ce îl urmărise în tot acest timp prin lentilele ochelarilor, pe Archibald, antrenat într-o conversaţie aprinsă cu barmanul.

La invitaţia lui Leon Blok, el se prezentă colonelului Giindisch oprindu-se în faţa acestuia în poziţie de drepţi.

— Ia loc, Archibald, îl îndemnă Leon printr-o apăsare prietenoasă pe umăr. Domnul director vrea să te cunoască.

— Mă simt onorat, răspunse el aşezându-se cu un aer dezinvolt. La dispoziţia dumneavoastră, domnule colonel…

— Archibald Fourie, rosti directorul accentuându-i numele conspirativ, te rog să-mi răspunzi la câteva întrebări… Şi pentru că din cele raportate de căpitanul Blok am înţeles că vorbeşti franţuzeşte, te-aş ruga să-mi răspunzi în această limbă, de acord?

— De acord, domnule colonel, în măsura în care limba franceză vorbită de mine va corespunde exigenţelor dumneavoastră.

— Spune-mi, Archibald, de ce ai acceptat să te alături cursanţilor acestei şcoli?

— Tratamentul inuman din lagăr, domnule colonel, şi lipsa de activitate de care suferească groaznic.

— Ce înţelegi prin „tratament inuman”?! întrebă directorul potrivindu-şi ochelarii.

— Hrana, condiţiile de igienă, izolarea de viaţă, brutalităţile.

Dar acesta este regimul din toate lagărele câte există pe lumea asta, domnule Archibald, îl întrerupse directorul pe un ton ironic.

— Eu am răspuns la întrebarea dumneavoastră, domnule colonel, nu am îndrăznit să fac o comparaţie între

tratamentul din lagărul în care m-am aflat şi alte lagăre. Dacă mi-aţi permite s-o fac, v-aş putea preciza că…

— Spune-mi, îl întrerupse directorul jucându-se cu paharul pe jumătate gol, aflat în faţa sa, înainte de începerea războiului erai un filogerman?

— Nu, domnule colonel.

— Dar ce sentimente nutreai?

Archibald făcu o scurtă pauză, îndreptându-şi privirea spre căpitanul Leon Blok, profesorul său.

— Domnule colonel, vă voi răspunde aşa cum îi place căpitanului Blok să i se vorbească: sincer…

Colonelul Gundisch încuviinţă cu o mişcare uşoară a capului. îi plăcuse răspunsul interlocutorului, mai ales că amintise şi de profesorul său, pentru care el, şeful şcolii, avea o simpatie aparte.

— Ce sentimente putea să nutrească, domnule colonel, un fost învăţător dintr-un sat românesc, devenit mai târziu ofiţer, decât acela pentru ţara şi neamul lui?

— Excluzând dragostea pentru ţara de origine, Archibald, din ce alt popor ţi-ar fi plăcut să faci parte?

Archibald avea o privire gânditoare, meditând evident la întrebarea directorului.

— Referă-te, dacă doreşti, chiar la o altă epocă istorică, îl îndemnă colonelul.

— Nu m-am gândit la aşa ceva, domnule colonel, vă rog să mă credeţi, păstrez o singură simpatie, pentru eroii neamului meu, apropiaţi sau îndepărtaţi. Credeţi-mă, nu am Căutat niciodată o retragere în altă parte…

— Caută acum. Archibald, încearcă acum…

— Dacă mi-ar fi plăcut să trăiesc într-o altă epocă istorică, mi-ar fi plăcut, domnule colonel, să fac parte din oştirile romane care au învins armatele regelui dac; Decebal. Sunt convins că dumneavoastră aveţi cunoştinţe vaste despre istoria ţării mele.

Directorul nu schiţă nicio mişcare, semn că

încercarea de flatare a lui Archibald nu reuşise sau c'a nu intenţiona să întrerupă în niciun fel ideea pe care o pusese în discuţie. Înţelegând seriozitatea cu care colonelul îi cerea un răspuns, elevul continuă:

— Domnule colonel, am avut în şcoală un coleg, căruia profesorul de fizică îi spunea ori de câte ori se ivea prilejul: „Ai un profil tipic de dac, personal dacă te-aş întâlni noaptea pe stradă şi dacă ai purta o cuşmă aşa cum o ştim din fotografii şi sculpturi pe aceea a lui Decebal, m-aş înclina cu smerenie şi ţi-aş spune: Să trăieşti, mărite rege!” Evident, profesorul era pasionat nu numai de fizică, dar şi de istorie, iar elevul pe care îl măgulea era unul dintre favoriţii săi. Asta nu v-ar spune totuşi nimic dumneavoastră, dacă n-aş completa răspunsul meu cu faptul că la o altă oră de fizică, aflându-mă ia tablă, în vădită dificultate, profesorul mi s-a adresat cu glas sever de undeva, dintr-un colţ al clasei: „Crezi că este interesant pentru noi să pierdem timpul uitându-ne doar la profilul tău de simplu soldat roman?” Clasa a savurat gluma profesorului. Clasa cu excepţia mea, care am continuat să compar fizionomia colegului meu ce amintea pe cea a vestitului rege dac, cu semeţia-i binecunoscută, cu a mea, de simplu soldat roman, din ultimele rânduri ale unei legiuni, cam neisprăvit, îmbrăcat sărac, purtând o pereche de sandale cu tocurile tocite şi baretele înnodate…

Nu mai ştiu prea bine ce a urmat. Mi-amintesc doar că după ce am primit nota pe care o meritasem, i-am spus înverşunat: „Să ştiţi, domnule profesor, că şi cel mai simplu soldat roman a avut o contribuţie la civilizarea Daciei barbare…”

Cunoscând severitatea profesorului de fizică, faptul că nu admitea replici din partea elevilor, clasa amuţise. Desigur, Dacia nu fusese deloc barbară, avea civilizaţia ei, dar comparaţia profesorului mă trecuse definitiv în tabăra celor care pe viitor aveau să susţină că elementul roman a

fost mai valoros decât cel dac în formarea poporului român.

— Şi ce a răspuns profesorul la „ieşirea” dumitale? întrebă colonelul accentuând cuvântul „ieşire”.

— Spre surpriza noastră, nu s-a sup & at deloc. Mi-a dat chiar dreptate, dar mi-a reamintit că de fapt ne aflăm la ora de fizică şi nu la cea de istorie. Iată de ce, domnule colonel, mi-ar plăcea ca trăind în altă epocă istorică, eu să pot cunoaşte pe viu aportul romanilor în Dacia.

— Şi de fapt, pe care dintre aceste două elemente, cel dac sau cel roman, îl iubeşti mai mult?

— Pe amândouă, domnule colonel.

— Aş vrea să-mi răspunzi la o altă întrebare, Archibald, continuă colonelul su. râzând, căci prevăzuse un asemenea răspuns din partea interlocutorului său. îţi plac dansurile moderne?

— Da, domnule colonel.

— Care dintre ele îţi place cel mai mult?

— Iubesc mult valsul, domnule colonel, când acesta este dansat în saloane elegante, somptuoase, pe un parchet lăcuit în care se oglindesc piruetele dansatorilor cu feţe zâmbitoare, bine dispuse. În timpul unui asemenea dans, nici cei ce se detestă nu mai schimbă acele privii! încărcate de ură sau dispreţ.

— Ai avut ocazia să trăieşti asemenea momente plăcute?

— Da, domnule colonel, am participat la câteva baluri organizate la cercul militarilor şi dintre toate dansurile moderne acesta mi-a plăcut cel mai mult.

Colonelul Gundisch îl privea surâzând. Apoi, întorcându-se spre căpitanul Elok, îl întrebă pe un ton ce arăta bună dispoziţie:

— Noi nu bem nimic, căpitane?

— Vă rog să mă scuzaţi, domnule colonel, răspunse el.

Făcu semn barmanului să mai aducă două pahare. Ciocniră, apoi cu îngăduinţa colonelului, Archibald se depărtă.

Directorul rămase împreună cu căpitanul Blok la aceeaşi masă.

— Mâine dimineaţă te rog să vii la biroul meu. Pe acest Archibald îl voi trece în altă grupă.

— Nu v-a plăcut, domnule colonel? întrebă Leon Blok surprins.

— Ba da, Leon, dar omul ăsta odată aflat în apropierea aior săi ne va trăda.

— Şi atunci tot ce am investit în el?

— Ţi-am spus, îl voi trece într-o altă grupă... Vom face o nouă încercare.

Directorul se ridică de la masă şi părăsi barul, urmat la câţiva paşi de căpitanul Leon Blok, care afişa o mină plină de respect şi totodată de nemulţumire. Archibald Fourie era unul dintre cei mai buni elevi din grupa sa, în care-şi pusese mari. speranţe.

*

Afară ningea cu fulgi mari şi deşi. La sfârşitul orei de limbă franceză, profesoara Ana-Maria Strauss închise cu un gest ferm manualul şi privi îngândurată pe fereastră.

Cei şase elevi urmăriră privirea profesoarei şi câteva momente liniştea pluti peste încăperea strâmtă în care se desfăşurau lecţiile. Stăteau aşezaţi câte unul în băncile înguste. Archibald se afla în cel de-al doilea rând, ultimul, lângă fereastră. îşi începuse pregătirea, în noua sa grupă, chiar a doua zi după discuţia cu colonelul Gundisch.

— Lecţia s-a terminat, domnilor, le spuse profesoara, întorcându-şi privirea spre cei şase cursanţi. Sunteţi liberi. Domnule Archibald, te rog să mai rămâi, avem ceva de discutat.

Ceilalţi cinci părăsiră în linişte încăperea. Archibald rămăsese la locul său, în picioare, cu caietul în mână.

— Trebuie să vorbesc cu dumneata, Archibald. Aş vrea să purtăm o discuţie deschisă.

— Cu multă plăcere, răspunse el apropiindu-se de masa profesoarei.

— Archibald, nu sunt mulţumită de evoluţia dumitale la cursul pe care îl predau şi de care răspund.

— Nici eu, doamnă profesoară, răspunse el spontan.

— Aş putea să ştiu adevăratele motive?

Archibald nu răspunse. Preocupat parcă de viscolul de afară, se îndreptă absent spre fereastră.

— Herr Leon Blok mi-a vorbit elogios despre dumneata, despre posibilităţile dumitale, continuă profesoara, neluând în seamă faptul că elevul său părea că o uitase. Herr Leon Blok spunea…

— Vă rog să mă scuzaţi, doamnă, nu mă interesează părerea domnului Blok despre mine şi nici despre altcineva. De altfel, vreau să ştiu de ce am fost schimbat din grupa pe care el o conducea, mai ales că, după cum spuneţi şi dumneavoastră, avea o părere bună despre mine?

Profesoara îl invită cu un gest să se aşeze, aşteptând să se liniştească.

— Dat fiind rezultatele bune obţinute de dumneata, direcţiunea a ajuns la concluzia că ai putea avea o eficienţă mai mare în alt gen. de activitate. Ai putea aduce servicii mult mai importante decât pentru ceea ce erai pregătit în grupa lui Leon Blok.

— Doamnă, am visat şi am dorit întotdeauna să îmbrăţişez cariera armelor. Sunt ofiţer şi nu mă pasionează spionajul. Sunt un combatant, un om de acţiune. Am depus străduinţă în grupa lui Leon Blok, pentru că acesta pregătea o grupă de diversiune în spatele frontului. Era ceva apropiat de firea mea, de cariera mea. Un zbor de noapte, t) paraşutare pe timp nefavorabil şi pe un teren neprielnic, minarea unui pod, a unei şosele, a unui

comandament, mă rog… Este altceva. Nu mă interesează spionajul propriu-zis, nu vreau să fiu infiltrat cine ştie unde, nu vreau să-mi însuşesc obiceiurile altei naţii, când le cunosc, şi-mi plac ale mele…

— Dar nu te înţeleg, domnule.

— Ce nu înţelegeţi?

— Dumneata, făcând parte din grupa lui Leon Blok, urma să lupţi împotriva naţiei dumitale, împotriva celor în rândul cărora te aflai când ai căzut prizonier. Te contrazici. Ori îţi iubeşti ţara. obiceiurile, poporul şi atunci nu lupţi împotriva lui, ori… doreai ca în timpul misiunii ce ai fi primit-o, să dezertezi?!

— Scuzaţi-mă, dar dumneavoastră nu puteţi înţelege psihologia mea de ofiţer aflat în tabăra celor ce au pierdut nu o bătălie, ci un război. În momentul în care am fost făcut prizonier eram acelaşi ofiţer care în urmă cu un an luptasem alături de trupele Reichului. Eram chemat atunci să-mi fac datoria faţă de un guvern constituit – legal şi mi-am făcut-o. La întoarcerea armelor, am fost chemat să-mi fac datoria de către un alt guvern, de asemenea, legal constituit…

— Domnule ofiţer, actualul guvern român a fost constituit în urma unei lovituri de stat „te reg să ai în vedere lucrul acesta.

— Şi aceasta este o formă de constituire legală a unei echipa care să conducă o ţară.

— Legală, ai spus?

— Da. Este legală din moment ce naţiunea acceptă acest lucru, din moment ce armata execută oroineie…

— Şi atunci, dumneata, crezând toate astea, de ce vrei să lupţi împotriva acestui „nou” guvern?

— Pentru că eu am căzut în partea cealaltă. Doamnă, profesoară, este greu să mă înţelegeţi. Nu vi s-a întâmplat niciodată ca prin tragere la sorţi într-un joc de copii că cădeţi cu echipa mai slabă?

— Ba da.

— Şi ce-aţi făcut, v-aţi retras din joc?

— Nu, dar am pierdut.

— Acelaşi lucru se întâmplă cu mine. Din nefericire nu într-un joc, ci într-o împrejurare tragică a vieţii mele. Ca militar mă aflu într-o situaţie deosebită. Am jurat să-mi fac datoria de două ori. Aşa că în faţa conştiinţei mele sunt împăcat. Într-un singur caz nu mi-aş face datoria: dacă n-aş lupta, dacă aş sta deoparte. Sau mai exact, ceea ce îmi propune acum direcţiunea: să fac spionaj într-o ţară unde se vorbeşte limba franceză.

— Chiar aşa!

— Nu mă interesează, doamnă profesoară, această zonă a lumii, înţelegeţi-mă. Vreau să merg pe front, să lupt, să ne batem până când o tabără obţine victoria, iar cealaltă se recunoaşte învinsă. Şi dacă nu voi muri, atunci voi trăi aşa cum mi se va cere, dar nu undeva în Apus, nu printre străini. Pe noi românii, doamnă profesoară, nu ne atrage străinătatea. Avem cântece care compară traiul printre şti din cu umbletul desculţ prin mărăcini, pe poteci uscate, aride, fără apă, fără izvoare…

— Ascultă, domnule Archibald, nu este treaba mea să stabilesc dacă ai fost selecţionat pe baza criteriilor obişnuite. Mie personal îmi creezi multe semne de întrebare. Trebuie însă să-ţi spun, dacă dumneata nu ştii, că în ultima vreme mulţi dintre români au luat calea străinătăţii.

— Nu cu plăcere, doamnă profesoară, şi mulţi dintre ei vor trăi gândindu-se mereu acasă. îmi pare rău că nu vă pot explica ceea ce simt cu adevărat. Dar este penibil să fiu suspectat de trădare. Nu mai am nimic de adăugat.

— Atât am avut şi eu să-ţi spun, domnule Archibald… Te invit să acorzi atenţia cuvenită limbii pe care o predau. Cât despre corectitudinea dumitale, îţi atrag atenţia că colegii mei ştiu să ia măsuri pentru ca misiunile să se

execute întocmai. Lg revedere…

*

Cu o mică întârziere, grupa celor şase cursanţi se prezentă a doua zi la lecţia de limba franceză. Archibald avea un pansament la mâna stângă, care-i atrase o clipă atenţia profesoarei.

— Ceva grav? întrebă ea.

— Nu, un exerciţiu nu tocmai reuşit, răspunse Archibald frunzărindu-şi caietul.

Ana-Maria Strauss făcu câţiva paşi prin faţa rândului de bănci, apoi anunţă tema lecţiei:

— Astăzi vom lucra în scris. Compuneţi fiecare, alegându-vă subiectul pe care-l doriţi. Descrieţi o întâmplare din viaţa dumneavoastră, un fapt care v-a impresionat mai mult, un loc care v-a plăcut mai mult, orice, numai în limba franceză să fie.

Cei şase elevi priveau în şase puncte diferite.

— Puteţi descrie chiar un obicei tradiţional… Orice… completă ea privindu-l pe Archibald. Eu voi trece pe la fiecare, ajutându-vă acolo unde nu vă veţi descurca.

Se aşeză apoi la masa sa, frunzărind cursul de franceză şi privind din când în când afară, unde soarele îşi reflecta razele reci pe veşmântul alb al zăpezii. După un timp se ridică şi începu să treacă pe la fiecare, urmărind în tăcere compoziţiile elevilor. Ajunsă la Archibald întârzie mai mult, apoi se retrase din nou la masa ei de lucru, continuând să consulte materialul pe care îl avea în faţă.

Ora se desfăşura sub semnul interesului fiecăruia dintre elevi de a se exprima cât mai corect în limba străină pe care o studiau.

După un timp, profesoara reluă supravegherea lucrărilor. Era de fapt curioasă să vadă continuarea compunerii lui Archibald, trecerea sa pe la ceilalţi cinci cursanţi fiind formală. Deşi cu destule greşeli de ortografie, Archibald dovedea că-şi însuşise un vocabular

bogat, iar profesoara înţelese cu uşurinţă povestirea lui. Pentru a avea continuitate, reluă compunerea acestuia de la capăt. Elevul îi urmase sugestia, privind subiectul temei.

„În România există câteva obiceiuri ocazionate de sărbătorile de iarnă, deosebit de atractive. Cel care îmi plăcea mai mult, când eram copil şi când nu visam că mă voi numi vreodată Archibald Fourie, era mersul cu colindul... Asta însemna că aproape de miezul nopţii, când afară era întuneric beznă, trebuia să te trezeşti din somn, sau mai bine-zis, să te trezească cineva, să te îmbraci, să iei cu tine un băţ pentru a te apăra de clini şi bineînţeles o traistă în care să aduni nuci, bomboane, covrigi...”

Profesoara zâmbi întâlnind cuvântul „traistă” scris în româneşte. De altfel, nu era singurul cuvânt folosit în limba română.

„... întotdeauna existau pentru mine două lucruri cărora cu greu le găseam o rezolvare: cine să mă trezească la miezul nopţii şi unde găseam o traistă care să-mi convină. Pentru că atât eu cât şi prietenul meu, băiatul vecinilor, eram de acord „cel puţin asupra unui lucru: dacă tot ne sculăm la miezul nopţii şi înfruntăm întunericul şi mai ales câinii, apoi să colindăm cât mai mult.

Promisiuni că aveam să fim treziţi la miezul nopţii erau destule. De altfel, întotdeauna viaţa mi-a fost presărată de promisiuni... dar rar se întâmpla ea cineva din casă să mă scoale, atât pe mine cât şi pe prietenul meu. A doua zi, primeam amândoi aceeaşi explicaţie: „N-aţi vrut să vă treziţi, la un moment dat chiar ne-am gândit să vă stropim cu apă”. Desigur acum, când sunt Archibald Fourie, nu mai cred aşa ceva...

9 17

... Şi totuşi, s-a întâmplat ca în una din aceste nopţi, cineva să se îndure de noi şi să ne deştepte din somn. Am plecat împreună purtând beţele în mână şi trăiştile al îrnate pe umeri. Nu ne era frică de câini, pentru că în

astfel de nopţi câinii sunt ţinuţi legaţi. Ne temeam în schimb să nu ne întâlnească băieţii mai mari decât. noi, veniţi şi ei cu colindul şi să ne ia, profitând de întunericul nopţii, ceea ce adunasem. Am intrat în linişte în curtea unui vecin şi ne-am apropiat de fereastră, gata să începem uratul. Deodată, din spatele curţii s-a auzit repezindu-se furios spre noi un câine. Am fugit împreună cu prietenul meu, de-abia având timp să ieşim din curte şi să închidem poarta. Sperietura ne-a fost de ajuns, pentru a ne hotărî să ne întoarcem acasă, renunţând să mai colindăm. Eram mulţumiţi că cel puţin nu ne-am întâlnit cu băieţii mai mari care să ne golească trăiştile...”

Profesoara strânse lucrările elevilor săi. Le aşeză în cursul pe care îl avea pe masa de lucru şi se îndreptă spre ieşire salutându-i:

— Au revoir! Au demain...

*

Lecţiile profesoarei de franceză continuară fără vreun incident. Cei şase elevi, deci şi Archibald, depuneau interes pentru însuşirea celor predate, ceea ce pe Ana-Maria Strauss o bucura, fapt pe care li-l făcuse cunoscut în câteva rânduri. Compunerile erau din ce în ce mai des folosite şi cele scrise de ofiţerul român, nu totdeauna în cea mai corectă limbă franceză, erau totuşi considerate cele mai reuşite. De fiecare dată, Ana-Maria era nerăbdătoare să se retragă în camera ei pentru a le citi în linişte, pentru a savura comunicarea pe care el i-o făcea... Desigur, profesoara ştia că din ziua în care Archibald îşi exprimase nemulţumirea pentru schimbarea sa din grupa condusă de căpitanul Blok, el găsise astfel posibilitatea continuării dialogului pe care ea îl întrerupsese. Temele pe care le propunea elevilor erau din cele mai diferite, dar Archibald continua să redea întâmplări şi evenimente care se petrecuseră sau se puteau petrece în ţara sa de origine. Cu toate că la o mare parte dintre lecţiile sale Ana-Maria

explica elevilor obiceiuri ale diverselor popoare, naţionalităţi, lucru apreciat de direcţiunea şcolii, de colegii săi, nu s-a întâmplat niciodată ca din proprie iniţiativă acel ofiţer român cu privirea deschisă să repete cele predate de conştiincioasa lui profesoară. Ana-Maria se străduise să descrie cât mai nuanţat, mai atractiv, carnavalurile bavareze, samba sud-americană, zugrăvise în povestirile sale tot ce ştia mai interesant despre obiceiurile asiaticilor, despre arta japonezilor de a cultiva florile ori de a lucra obiecte de artizanat, se întrecuse pe sine, descriind modul de fabricare a berii, a whisky-ului... Dar fiecare nouă prezentare a sa avea darul de-a stârni lui Archibald amintiri despre viaţa oamenilor între care crescuse. Era foarte adevărat că în compunerile sale lipseau cu desăvârşire problemele politice, pe care ceilalţi elevi le abordau frecvent, evidenţi induse de fiecare dată sentimentele lor filogermane. Totuşi pregătirea ei în domeniul psihologiei, experienţa pe care o avea acumulată în şcolile speciale ale serviciului de spionaj o făceau să interpreteze comunicările elevului său ca fiind cu adevărat patriotice.

Dacă lucrurile s-ar fi petrecut cu doi, trei ani în urmă, atunci, şi-ar fi expus părerile sale într-un documentat raport către direcţiune, în care ar fi atras atenţia asupra loialităţii, de care dădea dovadă Archibald pentru ţara de origine. Argumentele sale ar fi declanşat o serie de măsuri speciale din partea experţilor, care trebuiau să găsească cea mai adecvată soluţie pentru a-l determina pl îndărătnicul candidat să-şi schimbe concepţiile. Dar în ultimă vreme „larga gamă” pe care o folosiseră „experţii” se redusese la ameninţarea cu moartea... Acum, când veştile de pe front erau din ce în ce mai îngrijorătoare, povestirile lui Archibald îi creau adevărate momente de relaxare, o transpuneau, făcând-o să uite întrebările care începuseră s-o chinuiască privind viitorul.

Zăpada se aşezase peste tot, curtea şcolii era plină de grămezi albe printre care se strecurau profesorii şi instructorii îndreptându-se spre sălile de cursuri. Singura în încăperea profesorilor, Ana-Maria recitea ultima compunere a lui Archibald. Elevul ei atinsese de data aceasta un subiect care ar fi interesat pe orice femeie. Era vorba de dragoste. Cunoscându-l pe cel care îşi propunea să trateze o astfel de temă, desigur, curiozitatea ei era mai mult decât firească. „Ia să vedem, şi-ar fi spus orice femeie, ce ştie bărbatul ăsta despre dragoste?”

„În cazul meu, îşi începea Archibald mărturisirea, dragostea a venit târziu. Când cei din casă începuseră să mă considere adolescent, m-am deprins să urmăresc atent comportarea îndrăgostiţilor. Şi pe cine altcineva puteam să am în atenţie decât pe tinerii din satul în care tatăl meu, un modest învăţător, îşi formase familia şi-şi câştiga existenţa? Lucrurile se petreceau într-un mod curios între acei tineri care pentru întâlnirile lor de îndrăgostiţi afectau nu mai mult de o oră în fiecare duminică, la căderea serii. Tot tineretul se îndrepta duminica după-amiază spre locul în care o fanfară de slabă factură îi îndemna la joc. Nu era propriu-zis un joc, era o prindere într-o horă cu paşi lenţi, o mişcare lină, ţinându-se unul de braţul celuilalt. Rar într-o asemenea horă se prindea vreun bărbat. Era un cerc larg format de fete prin mijlocul căruia se plimbau grupuri de flăcăi părând total dezinteresaţi. Mai târziu, după o urmărire mai atentă, mi-am dat seama că în liniştea aceea aparentă, unde mişcările erau largi aidoma trecerii anotimpurilor, între flăcăii şi fetele nemăritate se ţeseau schimburi de priviri. Era ceva fascinant să descifrezi acest limbaj, care pornea de la „aş vrea să vorbesc cu tine după terminarea horei”, „îmi eşti indiferent”, „să mă mai gândesc”, ajungând până la „nu încerca, nu mă interesezi în niciun fel”.

Terminarea horei însemna începerea celei de-a doua

părţi a întâlnirii lor tinereşti… Era separarea lor în perechi, aşa cum se înţeleseseră din priviri şi uneori, mai rar, prin vorbe…

Nu odată în această a doua parte a întâlnirii lor se petreceau lucruri deloc paşnice. Se întâmpla ca vreunul dintre tineri să nu renunţe la ideea de a convinge fata pe care a ales-o să-şi schimbe hotărârea de a-l respinge. Discuţia lor, o discuţie purtată cu voce tare, avea loc, în timp ce fata îşi continua drumul spre casă. Toate celelalte erau deosebit de grăbite, cu excepţia perechilor care aveau să participe la cea de-a treia parte a întâlnirii din acea după-amiază. Desprinzându-se câte trei sau patru perechi din şirul neîntrerupt de oameni, tineri, bătrâni, copii, care se întorceau spre casă, acestea se retrăgeau pe uliţele satului. Ce-şi vorbeau ştiau numai ei. Dar nu era greu de presupus. Judecând după gesturile pe care le făceau, după îmbrăţişările şi sărutările lor…”

Archibald îşi întrerupsese aici reflecţiile. Timpul afectat îi fusese insuficient. „Trebuie găsit un motiv care să-l determine să continue”, gândea Ana-Maria în momentul în care Archibald intră în încăperea profesorilor, după un ciocănit scurt în uşă.

— Doream să vă cer o mică explicaţie, începu el după ce salută milităreşte. Nu pot să fac în mintea mea o asociere pentru a reţine această expresie franţuzească.

Ana-Maria îi făcu semn să se aşeze, apoi cu răbdare îi explică modul în care luase naştere expresia respectivă, îl simţea pe Archibald respirând în apropiere şi o clipă se simţi îndemnată să-l privească, cerându-i să-şi continue povestirea. Renunţă, iar el se ridică de pe scaun şi întârzie câteva clipe fără să vorbească. Înţelesese însă că trebuia să mulţumească şi o făcu folosind cât mai multe formule de politeţe.

— Spune-mi, te rog, îl întrebă Ana-Maria precipitată, ai putea să continui acum povestirea începută dimineaţa?

— Desigur, răspunse Archibald, reaşezându-se. Ce anume aţi vrea să aflaţi în mod deosebit? Poate v-au şocat ultimele fraze… De altfel, deseori m-a frământat şi pe mine gândul că fetele acelea tinere şi sfioase, care n-ar fi îndrăznit să-şi contrazică vreodată părinţii, foi m-au atunci cuplurile acelea ce se îmbrăţişau pe uliţele satului. Am găsit de-abia ieri o explicaţie. Este vorba de un dialog original dintre doi tineri, prin care el încearcă s-o impresioneze eu forţa. şi îndrăzneala lui, iar ea îi răspunde, avertizându-l, că supleţea ei poate rezista în faţa forţei, 1 Cred, acum, că era un dialog foarte serios, un dialog început cândva. de demult, pe care îl continuau purtându-şi

2!

destinul. Iar în asta nu era nimic impudic, nu aveau de ce să se ascundă. Mi-ar fi mai uşor dacă v-aş reproduce mişcările lor, continuă Archibald, prinzând în braţe scaunul de lângă el.

În acel moment intră Leon Blok şi tresări, observându-l pe Archibald în acea poziţie ciudată, cu scaunul în braţe. O privi scrutător pe Ana-Maria apoi părăsi încăperea, evident şocat de aerul de intimitate pe care îl surprinsese între cei doi.

— Stai, nu pleca, se adresă Ana-Maria lui Archibald, care dându-şi seama de iritarea căpitanului Blok se îndreptase spre uşă. Nu mi-ai spus nimic despre dumneata. Mi-ai povestit doar despre alţii.

— Am scris doar că la mine dragostea a venit mai târziu.

— De ce? întrebă Ana-Maria pe un ton autentic profesional.

— Nu m-am putut împăca niciodată cu ritualul ăsta.

— Şi atunci, de ce ţii neapărat să te întorci printre ai tăi?

— N-am spus că nu-mi plăcea, ci doar că nu m-am

împăcat, că nu m-am simţit vreodată destul de îndrăzneţ pentru a mă purta astfel cu o fată.

*

A doua zi după neaşteptata sa întâlnire cu Archibald, Leon amână telefonic întâlnirile pe care le avea la două întreprinderi de comerţ exterior. Erau, de fapt, discuţii ce trenau de aproape doi ani, fără niciun rezultat. Motivase că nu se simţea bine, urmând să se reprogrameze ulterior. De altfel, nu părăsise camera şi nu luase nici micul dejun. De-abia spre prânz ceruse să i se aducă, în cameră, un biftec şi ceai... De fapt, îl chinuia o nevoie stringentă de a consuma alcool...

„S-o luăm organizat, îşi zise el pentru anu ştiu elta oară. Ce-ar putea să-mi ceară Archibald şi cum ar trebui să-i răspund?”

„Mai întâi, îşi zise, făcând eforturi să alunge imaginile personajelor şi faptelor din trecut, ce s-ar întâmpla dacă refuz să-l întâlnesc?”

Făcând câţiva paşi prin cameră, răspunsul porni de undeva din subconştient: „S-ar putea foarte bine ca Archibald să relateze organelor de securitate tot ce ştie despre trecutul tău şi atunci, toate persoanele pe care le-ai cunoscut de curând aici vor face obiectul unei analize serioase. Ştii, ca la alesul boabelor de grâu, continuase gândul acela ironic, ăsta poate trece, celălalt, nu...”

„Şi?”

„Şi nu uita că pe doi dintre cei pe care îi întâlneşti în România, i-ai prezentat şefului tău afirmând că îţi vor da informaţii în cel mult şase luni. Acolo, în vila aceea superbă, îţi aminteşti? Când ai plecat de la el ai răsuflat uşurat...”

„Ei şi?”

„Nici im „ei şi!”... N-ar fi rău să încerci să-ţi aminteşti”.

Leon Blok se întinse pe pat după ce sorbi încă o gură

de ceai. Da, aşa îi raportase şefului său, că cei doi români vor fi foarte curând sursele sale de informaţii.

— Recunosc, Leon, că datele tale sunt foarte exacte, îi spusese şeful după ce Blok îşi terminase raportul. Ai reuşit într-un timp atât de scurt să afli atâtea amănunte… Uimitor de repede, continuă el: Uimitor, într-adevăr!…

— Am lucrat mult această relaţie, am studiat mult oamenii de acolo, calităţile lor şi mai ales defectele…

— Da, aşa se explică, Leon, aşa se explică…

Îşi părăsise şeful răsuflând uşurat. „Nu mă pot juca cu el, gândise Leon, îndreptându-se spre maşină… Câteva informaţii în plus pe care i le-am prezentat l-au făcut imediat să se întrebe cum am reuşit să le obţin. Într-un timp atât de scurt!”

Părăsise parcajul vilei cu un demaraj lin, pe neobservate. Ştia că în spatele perdelei, şeful său îl priveşte continuând să se întrebe de unde a adunat atâtea informaţii într-un timp record.

„Admiră-mă, domnule, admiră-mă şi mai ales nu uita să mă plăteşti”. îşi spusese el zâmbind.

Leon Biok continua să stea întins, acoperindu-şi. ochii cu mâinile încleştate. Gândul acela, cu întrebări neiertătoare, apăruse din nou.

„Continuă, continuă, de ce te-ai oprit? Ce-ai zice dacă ţi-aş spune că şeful tău te suspectează? Vrei să ştii ce-şi spunea el în timp ce tu părăseai liniştit parcajul? îi cereai să te admire! Vrei?”

Leon Blok zâmbi, continuând să dialogheze cu gândurile sale.

„Insinuezi că sunt suspectat de joc dublu?”

„Da, da, chiar aşa, din clipa aceea şeful tău şi-a propus să te urmărească îndeaproape…”

„Ei şi! N-are decât s-o facă”.

„Am să te văd cum ai să te descurci când îi vei spune că nu mai poţi continua cu cei doi oameni, „agenţi gata

făcuţi", cum i-ai prezentat ultima oară. Şi asta numai pentru că a ap arut omul acesta cu nume ciudat, care ar putea să te denunţe, sau te-a şi denunţat... Atunci să te văd, Leon Blok! Atunci să-mi arăţi cât eşti de mare şi dacă trebuie am să te admir. Va fi suficient să pomeneşti despre securitatea română, pentru ca şeful tău să..."

„Taci!!!" Leon se ridică din pat furios. „N-are decât să în a verifice... N-am jucat niciodată dublu. Nu-i voi spune nimic şi nici nu mă voi întâlni cu Archibald. Ce-o să facă?"

„Te va denunţa!"

„N-are decât... Crezi că este aşa uşor să se prezinte după atâta vreme în faţa autorităţilor şi să spună: ştiţi, eu, Andrei Ivaşcu, eram în timpul războiului Archibald Fourie, spion german...!"

„Ei şi? va răspunde cel căre-l va asculta, la ce-mi ajută mie faptul că-mi spui asta?"

„Staţi puţin, va zice el. Zilele trecute aflându-mă pe terasa „Continentalului", l-am întâlnit pe domnul Leon Blok care mi-a fost profesor în şcoala de spionaj".

„Bun, va răspunde interlocutorul. Altceva?"

„Păi, altceva nimic... Domnul Leon Blok mi-a fost profesor într-o şcoală de spionaj în timpul războiului..."

„Şi altceva nu mai ştii?"

„Nu".

„Atunci îţi putem spune noi că Leon Blok este reprezentantul unei firme de mare reputaţie, că este cetăţeanul unei ţări neeuropene şi că îşi vede liniştit de afacerile sale... Dar, să vedem, mai bine, cu ce te-ai ocupat dumneata imediat după război şi de ce vii tocmai acum să ne spui toate astea..."

„Vezi? îşi zise Leon liniştit întrucâtva, nici pentru el nu-i chiar aşa de simplu... Cât privesc informaţiile mele, asta este altă afacere, a fost un moment de viaţă... este vorba de destin... Nu... n-are sens să continuăm. Mai bine

să mergem să bem o bere...”

*

Leon Blok ocupă un loc la o masă retrasă. În local domnea o atmosferă caldă, atrăgătoare... Primul pahar cu bere îl bău dintr-o înghiţitură. Simţea nevoia să se răcoreaseş. Din locul unde se afla orchestra, pianistul se remarca cu o suită de melodii înf; r-un reuşit aranjament personal. Cam aceeaşi atmosferă o întâlnise Leon în seara aceea de iarnă împreună cu Ana-Maria Strauss. Poate lumina localului era ceva mai voalată, atunci, ascunzându-le paloarea feţelor. Se aşezaseră la o masă dintr-un colţ al salonului, având sub supraveghere permanentă intrarea.

— La ce te gândeşti, Ana-Maria? o întrebase el, rămânând cu paharul în mână.

— La ceea ce te gândeşti şi tu, răspunsese ea, aruncându-i o privire rece.

— Nu trebuia să sară.

— De ce nu? Când la locul de întâlnire te întâmpină un pluton de soldaţi şi nu omul de legătură, când armele automate îţi perforează caroseria automobilului, ce altceva ai de făcut?

— Bine, dar reuşisem să ieşim din ambuscadă, misiunea nu era ratată.

— Probabil i s-a părut că suntem în faţa alteia şi atunci a sărit... A fost ceva reflex, tu l-ai învăţat doar...

Ana-Maria Strauss se ridicase în picioare având faţa uşor crispată. Privită de aproape tulburarea ei ar fi atras atenţia, ceea ce îl făcuse pe Leon să intervină imediat:

— Ce faci? Gândeşte-te că fiecare gest al tău ne poate fi fatal. Personalul restaurantului e cu ochii pe noi.

— Fiecare minut rămas aici poate costa viaţa lui Archibald. Dă-mi cheile maşinii, i se adresase ea hotărât.

— Explică-mi, ce vrei să faci? îi ceruse el, derutat, dar îi întinsese cheile.

— Mă duc să-l caut, trebuie să-l găsesc şi să-l ajut!

— Eşti nebună, stai jos, îi ceru el prânzind-o cu putere de mână. Hai să ne gândim, mai bine, unde am putea să ne odihnim câteva ore înainte de a ne întoarce la Nitz şi controlează-te, pentru numele lui Dumnezeu… Vrei să dăm de bucluc?

— Leon, pe mine nu mă ajută cu nimic faptul că ne vom întoarce puţind da vina pe cei care au greşit preluarea noastră. Eu trebuie să-l găsesc pe Archibald şi să ne îndeplinim misiunea. Crezi că întorşi în unitate, explicaţiile mai apar aşa simple cum le vezi tu acum? i se adresă ea îndepărtându-se.

Atmosfera localului se schimbase. Intrau alte perechi, îmbrăcate elegant, pe uşa pe care Ana-Maria dispăruse în căutarea lui Archibald…

Nu faptul că ea luase maşina îl supărase pe Leon. Aşa cum arăta ciuruită, cu parbrizul spart în câteva locuri, maşina ar fi fost reperată de primul agent de strada, de prima patrulă militară. Riscul de a circula cu un asemenea vehicul nu putea fi acceptat decât pentru un singur scop: întoarcerea la Nitz. Şi mai era ceva: nu se aşteptase ca ea să nu-l întrebe, la despărţire, cum va proceda când se va întoarce la unitate, ce explicaţii va da… Sau cel puţin să-i fi urat noroc. Să-l fi răsplătit măcar cu o privire în care să fi zărit o urmă de regret, o fărâmă de îngrijorare pentr-o ce se va întâmpla cu el în viitor. Abia atunci, îşi dăduse bine seama de pericolul în care se afla, de situaţia primejdioasă în care ajunsese de dragul acelei femei pe care o iubea nebuneşte. Abia atunci simţise Leon fiorii fricii pătrunzându-i în tot corpul, încleştându-i pieptul într-o durere ascuţită.

Îşi băuse paharul dintr-o înghiţitură, lăsase banii pentru consumaţia făcută şi se ridicase, aparent liniştit, îndreptându-se spre bucătărialocalului. Trecuse printre oamenii îmbrăcaţi în alb: cu aerul celui; care ştie ce are de făcut. Localul se afla în orele sale de vârf, iar ţinuta sigură

a lui Leon îl ajutase să se strecoare spre ieşirea de serviciu, fără să i se pună vreo întrebare. Afară era întuneric. Din buzunarul hainei, Leon scosese o mustaţă falsă pe care şi-o aplicase cu repeziciune. „Şi când te gândeşti că pe un asemenea întuneric a pornit Ana-Maria Strauss, alias Gre. tte Fourie, să-l caute pe Archibald pentru a-şi continua misiunea", îşi zise el, grăbind pasul…

*

Revenindu-şi, Leon Blok observă că ospătarul se oprise lângă el întrebându-l dacă dorea altceva. Refuză. Sorbi din paharul cu bere, în timp ce personajul imaginar cu care obişnuia să dialogheze, îl întrebă din nou:

— Ai vrea totuşi să te întâlneşti cu Archibald?

— Recunosc că da, îşi răspunse el, zâmbind. Aş vrea să ştiu ce s-a întâmplat cu Ana-Maria.

— Fii sincer, Leon, de fapt doreşti să ştii dacă Ana-Maria l-a iubit cu adevărat pe Archibald, dacă ai fost refuzat din cauza lui. Nu te mai ascunde după deget.

Leon nu-şi răspunse. Revăzu din nou scena întâlnirii sale cu Ana-Maria Strauss, în momentul când directorul le-o prezentase în biroul său. Profesorii erau aşezaţi în semicerc, înconjurând pe şeful şcolii, care o prinsese de mină pe noua profesoară, ca pe o elevă conştiincioasă pe care voia să o dea exemplu.

— Vă prezint, domnilor, pe noua noastră colegă, Ana-Maria Strauss, care va pregăti grupa de franceză. Din câte cunosc, Ana-Maria a obţinut rezultate excelente până-n prezent, îi doresc succes şi de-acum înainte…

Apoi, directorul i-a prezentat, rând pe rând, fiecare instructor şi profesor. Leon îi strânsese mâna reţinându-i-o mai mult. Ana-Maria părea că acceptase acea neaşteptată „sechestrare" a mâinii, iar Leon crezuse chiar că observase pe chipul ei o uşoai a îmbujorare.

Zilele care aveau să urmeze purtau pentru Leon amprenta Anei-Maria, Grette de mai târziu.

În dorinţa lui de a o vedea cât mai mult, apărea intenţionat în sala de mese după ce o observa intrând şi aproape tot timpul cât dura prânzul ori cina, ţinea privirea aţintită asupra ei. Când şi când, Ana-Maria îi răspundea zâmbindu-i. Farmecul ei făcea ca întotdeauna cei cu care se afla la masă să întârzie, povestindu-i adesea lucruri dintre cele mai amuzante.

Într-una dintre seri, Leon reuşise s-o întâlnească singură. Oprindu-se. îi prinsese amândouă mâinile şi, în timp ce i le săruta, îi spusese:

— Aş fi un om fericit, dacă ai accepta o mică „evadare”. Oraşul e atât de aproape... Ai venit de câteva zile şi n-ai părăsit până acum incinta şcolii... Vii, da?... căuta el s-o convingă.

Ana-Maria acceptase. Şi nu o singură dată, ci de mai multe ori.

Până în ziua când îi povestise întâmplarea aceea ciudată din viaţa ei. Se petrecuse în urmă cu câţiva ani, la începutul războiului, când la poarta vilei în care locuia împreună cu soţul ei – atunci aflase Leon că Ana-Maria a mai fost căsătorită – cineva lăsase un copil.

— Se afla într-un landou, povestea Ana-Maria, şi se uita la mine liniştit de parcă mă cunoştea dintotdeauna. Avea ochii mari, negri şi mă privea fără să plângă, împăcat că mă vede. În tot acest timp soţul meu striga alarmat: „Lasă-l în pace, închide poarta şi vino înăuntru. Cine ştie al cui este!...” La insistenţa lui am intrat în casă fără să mă dezlipesc, după aceea, de fereastra care dădea spre stradă. N-a venit nimeni să-l ia şi odată cu trecerea timpului mă convingeam tot mai mult că era un copil abandonat. îţi poţi imagina ce înseamnă să n-ai copii şi deodată, să găseşti la poarta ta unul, mic, mic de tot, care să te privească liniştit, ca pe cel care l-a adus pe lume. îmi venea foarte greu să iau o hotărâre. Cum a ajuns copilul acela în braţele mele? Era o hotărâre a destinului? Să fi

ştiut cel care l-a abandonat, din cine ştie ce motive, că noi nu avem copii şi deci era de presupus că aveam să-l aducem în casa noastră? Desigur, nu puteam găsi un răspuns cert, iar după un timp n-am mai putut răbda şi m-am dus din nou la el, spre desperarea soţului meu, care nu ştia cum să mă convingă să renunţ la gândul de-a aduce copilul în casă. Se întâmpla un lucru curios, continuase ea, am găsit copilul la fel de liniştit, şi chiar mi s-a părut că a avut o strălucire a ochilor când m-a văzut reapărând. Probabil că înainte de a-l părăsi, mama lui îl hrănise bine de nu-i era foame şi stătea liniştit în landoul lui.

Începusem să-l legăn uşor, apăsând pe marginea landoului, când soţul meu a ieşit grăbit după mine, insistând: „Tu cauţi necazul cu orice preţ? Ce ştii tu al cui este copilul ăsta, putem avea multe încurcături mai târziu. Vor veni părinţii după el, ori ne vor interoga autorităţile. Şi cine o să ne creadă că l-am găsit la poartă?...”

Continuam să privesc pe rând figura micuţului, cu ochii lui mari limpezi şi pe soţul meu, cu faţa crispată de nemulţumire. Fiefuzam să mă gândesc în momentele acelea la părinţii lui. la motivul pentru care l-au părăsit, dacă comiseseră sau nu fapte rele, dacă erau urmăriţi? Nu mă gândeam atunci la aşa ceva, vedeam numai ochii aceia, în care se citea liniştea.

„Vino, nu mai sta, te rog, îţi va fi mai greu după aceea...” a repetat soţul meu trăgându-mă spre casă şi atunci am auzit pentru prima oară copilul scâncind.

Mă depărtam totuşi de landoul în care fiinţa aceea nevinovată plângea. Soţul meu a dat apoi un telefon anunţând o secţie de poliţie de existenţa copilului părăsit. Cu multă graba, landoul a fost ridicat, iar noi am primit vizita unui ofiţer care ne-a mulţumit pentru ajutorul pe care li-l dădusem. În timpul discuţiei soţul meu mă privea cu subînţeles. „Vezi, părea să spună el, vezi ce interesaţi erau să-l găsească... vezi c-am avut dreptate, că ne-am fi

complicat?”

Ofiţerul m-a întrebat apoi unde lucrez şi dacă nu aş vrea să activez într-o unitate militară. Şi de-atunci am predat franceza numai în unităţi speciale.

— Şi soţul tău? întrebase Leon cu vocea scăzută.

— Soţul meu şi-a făcut datoria faţă de ţară ca atâţia alţii, răspunse Ana-Maria plecându-şi capul.

— Cel puţin, ideea lui de a nu ridica copilul te-a ajutat, ai putut să ocupi postul ăsta care este destul de bun… Recomandarea ofiţerului a contat foarte mult, îi spuse Leon, încercând s-o consoleze.

Ana-Maria tăcea, jucându-se cu linguriţa printre micile fărâme din prăjitura neterminată.

— Şi poate că era un copil care n-ar fi trebuit să trăiască, continuă Leon. Afirmaţia lui se dovedi însă complet neinspirată.

Ana-Maria se ridicase de la masă şi se îndepărtase grăbită. Leon nu mai reuşise după aceea să reia buna relaţie pe care o avusese cu ea. Niciodată…

*

În apropierea mesei lui Leon Blok se aşezară două tinere perechi, râzând cu zgomot. Leon îi făcu semn ospătarului să-i mai desfacă o. sticlă cu bere. Bău din spuma proaspătă, apoi reluă firul amintirilor. Urmaşe trecerea lui Archibald în grupa Anei-Maria, când după câteva zile ea îi spuse pe un ton binevoitor:

— Ştii, Leon, unul dintre elevii mei te idolatrizează!

Era veselă. Părea că-şi uitase supărarea.

— Vrea neapărat să revină în grupa ta, ce zici de asta?

Dar Leon nu voia să discute despre nimeni şi despre nimic altceva decât despre el şi despre sentimentele pe care le avea pentru ea. Afişând o poziţie neutră, el o invită pe tânăra profesoară într-o cameră unde se amenajase o mică sală de lectură.

— Spune-mi, Ana-Maria, i se adresă el după ce închise uşa. Spune-mi, mă iubeşti?

Ea rămase surprinsă, nu atât de întrebarea directă, neaşteptată, cât mai ales de apropierea încordată a lui Leon.

— Ce-ţi veni? încercă ea să-l dezmeticească.

— Răspunde-mi la întrebare, continuă el apropiindu-se tot mai mult.

Brusc. Leon întinse braţele şi o cuprinse, şoptind precipitat:

— Nu mai pot aştepta, crede-mă. M-ai plimbat destul…

— Dar uşa, Leon, răspunse ea, uşa este deschisă…

Leon se îndreptă grăbit spre uşă, iar Ana-Maria se strecură pe lângă el şi ieşi în coridorul lung, semiîntunecat.

— N-ai oglindă să te vezi, caraghiosule, îi. aruncă peste umăr. Voi relata şefului şcolii tot ce s-a întâmplat…”. Leon bău paharul până la fund, îşi reaminti că după nouă zile o surprinsese pe Ana-Maria cu Archibald, în camera de lucru a profesorilor. îşi închipuise, atunci, că între cei doi nu exista o simplă relaţie de la elev la profesor, dată fiind poziţia aceea caraghioasă în care îl găsise pe Archibald cu scaunul în braţe.

Reapărut, gândul cu care Leon obişnuia să dialogheze îl întrebă:

— Vrei să discuţi cu Archibald?

— Da.

— Vrei să ştii ce s-a întâmplat cu Ana-Maria, dar nu te temi? Nu rişti?

— Vreau să ştiu ce vrea de la mine şi, bineînţeles, ce ştie despre ea. Cât despre risc, nu văd vreunul… Dacă Archibald m-ar fi trădat, sau ar fi avut de gând s-o facă, nu mă mai chema în Herăstrău…

Şi Leon Blok achită consumaţia, ieşind din restaurant

cu paşi hotărâţi.

Atât Ana-Maria cât şi Archibald nu puteau da nicio explicaţie. Nimeni n-ar fi putut, de-altfel, să explice cum a reuşit Ana-Maria să-l întâlnească, plecând din restaurantul unde-l lăsase pe Leon Blok buimăcit. Nu avusese vreun plan stabilit, aşa cum crezuse căpitanul Blok. Dorise cu orice preţ să-l găsească pe Archibald, să hotărască împreună ce au de făcut. Simţise întotdeauna lângă el o senzaţie puternică de linişte, de ocrotire. Ofiţerul ăsta înalt, care trăise tot timpul cât stătuse la şcoală cu imaginile lui de-acasă, Grette ştia precis asta, reuşise treptat să o domine iar acum, în lipsa lui, o adevărată suferinţă o determina să-l caute.

Nici Archibald nu putea să explice mai mult despre întâlnirea lui cu Ana-Maria alias Grette. Sărise din bolidul lansat de Leon Blok, după acea busculadă neaşteptată, considerând că urmăritorii nu vor proceda la o scotocire a pădurii, din moment ce maşina îşi continuase drumul, iar căpitanul B16 k nu-şi putea permite o oprire pentru a cere explicaţii. Totul ar fi fost în ordine dacă în momentul săriturii nu i s-ar fi întâmplat nimic, dar izbitura foarte puternică, viteza prea mare, l-au răsucit în şanţ fără controlul lui. După câteva minute, depărtându-se de şosea şi afundându-se în pădure, o durere atroce începuse să-l chinuiască; articulaţia umărului începuse să înţepenească şi o săgetare groaznică în genunchi îl făcea să înainteze tot mai încet, târându-şi piciorul cu greutate.

Rămăsese noaptea întins sub un copac ce avea rădăcinile ieşite mult în afară, iar când lumina zilei se cernea printre crengile negre ale copacilor, pornise din nou la drum, cu mersul acela chinuit. Răcise zdravăn, dar încercă să meargă mai repede, căutând să învingă frigul prin mişcare. Ajuns la o margine a pădurii, Archibald se aşezase şi atunci observă pe şoseaua şerpuind de-a lungul lizierei, o femeie apropiindu-se. O recunoscuse uşor pe

Grette. Era fără automobil, fără căpitanul Blok…

În timp ce se apropia şi trăsăturile feţei se distingeau tot mai bine, gândurile lui Archibald alergau dezordonat fără a putea găsi o soluţie potrivită. Ar fi avut nevoie de Grette în situaţia în care se găsea; ea s-ar fi putut deplasa mai uşor, cu banii pe care-i aveau asupra lor ar fi reuşit să se descurce… Despre continuarea misiunii nu mai putea fi vorba. De altfel, nici nu avusese de gând vreodată s-o îndeplinească. Era convins că şansa lui în şcoala de la Nitz i-o adusese situaţia alarmantă a frontului, graba şi deruta în care se găseau hitleriştii împingându-i inevitabil spre comiterea erorilor. Apariţia neaşteptată a Grettei, singură, era o mare surpriză pentru el. Ştia că faţă de el, de lucrurile pe care i le povestise, ea manifestase o curiozitate evidentă. Dar asta ar fi putut interesa pe oricare dintre profesori, mai ales după câţiva ani de război, cu atât mai mult în momentele acelea când toţi simţeau apropierea deznodământului. De la această simpatie şi până la a avea încredere în ea, era cale lungă… Şi fără să vrea, privind-o de la câţiva paşi cum trecea, uşor aplecată de spate şi cu faţa suptă de nesomn, Archibald îşi reaminti o întâmplare povestită de unul din soldaţii săi…

„… Eu, dom locotenent, soldat am fost, soldat am să mor. Dar, tot am şi eu o bucurie: eu, dom locotenent, am înţeles toate lucrurile de pe lumea asta…”

Şi vrând-nevrând asculta mărturisirile ostaşului care întotdeauna era gata să povestească. Întreg plutonul se strângea în jurul lui, fiecare dornic să audă ceva care să-l depărteze de necazurile războiului, de greutăţile primei linii a frontului.

— Zi, Mitică, ia mai zi tu ceva, îl încuraja el, făcând cu ochiul celorlalţi, îndemnându-i să se apropie.

— Păi ce să mai zic, dom locotenent, continua soldatul, lăsându-se rugat, ştiind că toţi aşteptau povestirile sale cu interes.

— Păi, ce să zic, repeta el, că vă spusei ce-aveam…

— Deci, tu eşti ostaş şi eşti mulţumit că nu eşti gradat, dar asta pentru faptul că ai reuşit să găseşti o explicaţie tuturor lucrurilor câte sunt pe lumea asta? relua locotenentul ideea.

— Chiar aşa, dom locotenent. Puteţi dumneavoastră să-mi spuneţi mie că n-aţi întâlnit gradaţi, hai să nu zic ofiţeri, care să nu ştie pe ce lume sunt, care să nu poată lua o hotărâre atunci când trebuie, cărora le tremură pantalonii când aud că vine inamicul, pardon de expresie…

Şi plutonul hohotea la imaginea gradaţilor cărora le tremurau pantalonii când se apropia inamicul, dar mai ales pentru acel „pardon de expresie”, pe care îl folosea de obicei comandantul companiei.

— Şi cu toate astea, domnule locotenent, există totuşi ceva ce n-am înţeles niciodată…

— Păi, cum vine asta, Mitică? Cu câteva clipe înainte erai foarte mulţumit de statutul tău de soldat deştept care înţelege viaţa, iar acum mărturiseşti că şi în cazul tău sunt lucruri cărora nu le găseşti explicaţie?

— Dom locotenent, intervenea soldatul cu gravitate, dumneavoastră n-aţi văzut că popa de-i popă, cu cărţi, cu anteriu, cu aghiazmă, şi nu le ştie pe toate, d-apoi eu?

— Hai, Mitică, nu ne mai fierbe atâta şi spune ce ai dispus, că-ncepe, doamne fereşte, o luptă acum de nu ne mai întâlnim niciodată în formaţia asta.

— Dom locotenent, dacă n-am înţeles ceva pe lumea asta, apoi să ştiţi că n-am înţeles firea femeii, dom locotenent.

— De ce măi, Mitică, este chiar aşa de greu să înţelegi o femeie?

— Staţi să vedeţi, că nu-i deloc uşor. Eu cum vă spusei mai-nainte, tot soldat am fost. Deci „când planton, când santinelă, când schimbu unu, când schimbu doi, când amândouă dacă uitau să mă înlocuiască. Şi uite aşa, eram

acu trei ani în post, la Turnu. Serverin în poi t. Consemnul meu era să am grijă să fie ordine şi disciplină iar persoanele străine de vasele ce se găseau acolo să fie înlăturate. Buuun, totul limpede, serviciul era „uşor”, că de vreo două zile curgea de sus o burniţă cenuşie, din cele ce fac reumatismele să turbeze, şi nu-i ardea nimănui să se plimbe tam-nisam prin port. Chiar lângă postul meu stătea priponit de mai un şlep, la care m-am uitat atâta încât îi ştiam pe de rost fiecare părticică. Pe şlep un bărbat şi o femeie, că aici revin eu la chestiune, dom locotenent. Un bărbat şi c-o femeie, repeta ostaşul petrecându-şi mâna prin păr. Pe el îl vedeam mai des; ba se mai uita la un odgon, ba mai controla ceva pe punte. Pe ea mai rar. De vreo două ori, să zic c-am văzut-o: o dată aplecându-se să tragă o găleată de apă din Dunăre şi altă dată uitându-se spre cer mirată de unde curge atâta burniţă. S-a uitat ea ce s-a uitat şi-apoi a intrat în cabina ce-o aveau ei pe şlep, unde nu vedeam nimic, decât un fum care se ridica alene de când ancorase şlepul acolo. Ce pot să mai zic, dom locotenent, femeie frumoasă, nu aşaaa!!... exclama, soldatul, în timp ce ceilalţi, captivaţi de povestirea lui, începuseră să fluiere uşor din când în când.

— Femeie, domnule, ce mai, continua ostaşul. Eu nu i-am văzut decât pulpele atunci când s-a aplecat să tragă ciutura aia cu apă şi am simţit că mă cuprinde ameţeala.

— Ei, măi, Mitică, şi ce-i cu asta? Ce, n-ai mai văzut femei frumoase? îl iscodi locotenentul.

— Staţi, dom locotenent. Sigur că am mai văzut, dar asta le întrecea pe toate, ascultaţi-mă pe mine.

Feţele soldaţilor radiau de bucurie. Uitaseră de front, uitaseră de necazuri. Acum îi interesa cât era de frumoasă femeia de pe şlep pe care o admirase tovarăşul lor.

— După un timp, continuă el, bărbatul de pe şlep a coborât pe mal şi a plecat spre oraş. Ea rămăsese singură...

Acu să te vedem, Mitică, îl întrerupseră ceilalţi, acu-i acu…

— Pe dracu', făcu ostaşul amărât. Bărbatul s-a întors repede cu o sticlă cu băutură, s-a apropiat de mine şi mi-a zis: „Bei o duşcă?” Bineînţeles, l-am refuzat. Treaba ta, a zis el, trăgând dopul cu dinţii. A băut câteva înghiţit, un clin sticlă. Şi-a şters apoi gura cu dosul palmei şi mi-a zis: „Ştii ce fac cu acuma, măi, leat? Mă duc pe şlep, beau toată sticla asta şi o înghesui pe puicuţa aia blondă până spre miezul nopţii…”

A. mai tras un gât din sticlă şi-a plecat, iar eu am rămas mai departe pe mal, de santinelă, şi m-am tot uitat la cabina aia din care se strecura firicelul de fum, la şlepul care se mişca uşor, legânindu-se pe apele Dunării.

Soldaţii începură să râdă.

— Ia ascultă măi, soldat, îl luă locotenentul la rost, pe un ton prefăcut, ne mai ţii mult? Zi-i odată, pentru Dumnezeu, ce te-a contrariat în toate astea, ce n-ai înţeles?

— Dom locotenent, stând eu aşa cu ochii căscaţi la ce se întâmpla în cabina aceea, a venit un ofiţer de marină, care a intrat în vorbă cu mine. Şi i-am povestit pe îndelete tot ce v-am spus şi dumneavoastră. A stat marinarul lângă mine, a stat, până când am terminat schimbul. Am plecat eu şi el tot a mai rămas, spunându-mi că vrea. s-o vadă pe femeia aceea să se convingă dacă am avut sau nu dreptate. Şi după o săptămână marinarul s-a însurat cu ea. Ce-a făcut, ce n-a făcut, nu ştiu. Exact peste o săptămână i-am văzut la cununie, marinarul şi cu femeia aceea blondă îmbrăcată mireasă* trecând pe sub o boltă formată din stiletele ofiţerilor de marină ce străluceau în razele soarelui de parcă erau din argint, ea îmbujorată ca cea mai neprihănită fecioară, el mândru şi bucuros…

Întregul pluton medita fără să scoată o vorbă. Mitică îşi petrecu din nou mâna prin păr şi continuă fără să mai

aştepte vreo întrebare.

— După o altă săptămână, să vedeţi tărăşenie, că iar apare şlepul priponit la mal. îl văd din nou pe bărbat coborând pe mal şi după un timp întorcânau-se cu sticla de băutură. Nu m-a mai poftit să gust din ea. Dar de data asta l-am întrebat eu: „Cu cine mai bei sticla aceea, prietene?” „Ia, cu femeia aia a mea, blonda”, îmi răspunse ol urcând pe şlep…

Soldatul nu-şi termină povestirea. Se primise atunci un ordin urgent şi începu un şir de lupte ce aveau să-l despartă pentru totdeauna pe locotenent de ostaşii săi-Dar harul cu care soldatul povestise întâmplarea din port făcuse să-i rămână vie mereu în amintire. Fidelitatea ori curiozităţile femeilor erau lucruri la care reflectase şi el de multe ori…

*

A doua zi. acelaşi soare cu lumină mângâietoare învăluia Her astrăul, cu aleile sale îngrijite, de-a lungul cărora oameni de toate vârstele păşeau, agale, cu mersul potrivit pentru contemplare. Ajuns la debarcader, Leon zări-silueta înaltă a lui Archibald, pe care nu o putuse uita uşor.

— Ai venit? şopti Archibald întinzându-i mâna. prieteneşte.

— De ce? Nu te aşteptai?

— Mă aşteptam şi la una şi la alta. Eram pregătit pentru ambele situaţii, răspunse Archibald pe un ton ferm… Bem o bere?

— De acord, acceptă Leon, felicitându-se în gând pentru faptul că acceptase întâlnirea cu Archibald.

Evident, îşi spuse, Archibald nu dorise numai să fie recunoscut, dimpotrivă, era pregătit să meargă mai departe până când ar fi înfăptuit ce şi-a propus. Dar ce anume urmărea?

Se îndreptau spre terasa restaurantului din apropiere

fără să-şi vorbească. Mergeau fiecare cu gândurile sale. Se aşezară la masă şi comandară două sticle cu bere şi alune. După plecarea ospătarului, Archibald îl privi drept pe Leon şi-i zise:

— Aşadar, ai rămas în specialitate?

— Adică?

— Ţările balcanice în general şi România în special, răspunse Archibald sec.

— Bineînţeles, mă descurc mai uşor în această parte a lumii. De ce-aş ascunde-o?! Reprezint o firmă care mă plăteşte destul de bine şi este normal să fie aşa, având în vedere gama mare de produse pe care o lansăm pe piaţa mondială…

— Leon, îl întrerupse Archibald, dacă continuăm aşa, ne pierdem timpul. Sper că nu mă confunzi… pe mine m-ai întâlnit în şcoala de la Nitz.

— Ştiu, interveni Leon grăbit, încercând să-l facă pe Archibald să nu pronunţe numele localităţii, pe care şi el aproape că o uitase. Ştiu bine cine eşti, şi tu ştii la fel de bine cine sunt eu. Ce vrei de la mine?

— În primul rând, vreau să nu te enervezi, Leon, iar în al doilea rând, vreau să ştiu ce s-a întâmplat cu Grette după ce am sărit din maşină?

Leon îşi reveni treptat. Gândul că Archibald se interesează de Grette îl satisfăcea.

— De ce te mai interesează Grette acum? întrebă el.

— Întotdeauna m-a interesat Grette, ca şi pe tine, de altfel.

Leon simţi sângele năvălindu-i în obraji. „Va fi destul de greu cu acest Archibald, cu felul său tranşant”, îşi zise el, sorbind din paharul cu bere.

— Ar trebui să te întreb eu pe tine despre ea, pentru că în aceeaşi seară, ea a pornit să te caute. De atunci, n-am mai văzut-o.

Archibald îl privea cu un aer neîncrezător.

— Da, a plecat după tine, întări Leon. Crede-m a…

— Şi tu ce-ai făcut?

— Ce era să fac, m-am întors la unitate.

— Şi?

— Ce adică? întrebă Leon aflat evident în gardă.

— Povesteşte-mi ce ai făcut după ce te-ai întors la unitate, îi ceru Archibald pe un ton hotărât.

— Dar nu sunt obligat.

— Ba da, Leon, eşti forţat să-mi povesteşti totul despre tine, despre Grette, despre ceilalţi colegi ai tăi.

— Şi cine mă forţează, mă rog?

— Eu, Leon.

— Pentru ce vrei să ştii toate astea?

— Pentru a afla dacă mai putem avea încredere unul în spusele celuilalt.

— De ce crezi că m-ar mai interesa pe mine, comerciantul Leon Blok, să mai am încredere în altcineva decât în oamenii de afaceri pe care îi întâlnesc. aici?

— Pentru că nu te ocupi numai cu afaceri!

— Dar cu ce altceva?!

— Faci spionaj.

León Blok se congestionase. îşi scoase batista şi petrecând-o pe deasupra frunţii înlătură câteva broboane de transpiraţie. Totuşi îşi menţinu calmul, dădu paharul cu bere peste cap şi spuse în timp ce îşi umplea altul:

— Porneşti de la ideea că am fost profesor la Nitz?

Nu!… Pornesc de la inginerul Cristian Ghinea, un caz concret, nu o idee…

Leon Blok se rezemă ele spătarul scaunului, sfârşit. „Aşadar, ai fost pe urmele mele. N-a fost o greutate, de vreme ce ai fost unul dintre elevii mei”.

Urmară câteva momente de linişte.

— Leon, înţeleg că te afli aici ca să discutăm împreună, îi întrerupse Archibald gândurile.

— Şi ce doreşti? Crezi că mă sperii pronunţând

numele unui inginer, pe care îi cunosc într-adevăr? Ce ţi-ai zis, Leon Blok a fost profesor la Nitz, Cristian Ghinea este inginer, gata, Leon face spionaj iar inginerul furnizează informaţii. Ei, uite că nu recunosc, continuase el regăsindu-şi vigoarea.

— Dar ţi-am cerut eu să recunoşti aşa ceva? Eu ţi-am cerut să recunoşti altceva: că eşti fostul meu profesor de la Nitz. Şi te-am rugat să-mi povesteşti cu amănunte ce ai făcut după ce te-ai. despărţit de Grette.

— Mai înainte m-ai întrebat ce-a făcut Grette, după ce ai sărit din maşină. Nu te mai interesează?

— Ba da, dar numai atât cât să-ţi dau un punct de pornire, un reper.

Leon se simţi din nou depăşit. O slăbiciune accentuată cobora dinspre ceafă parcă înfăşurându-i coloana vertebrală şi făcându-l să transpire întruna.

— Deci atâta doreşti să ştii de la mine?

— Da, Leon, deocamdată atât!

— Ei bine, nu neg, am fost pl ofesor la Nitz, profesorul tău. Iar despre Grette nu mai ştiu nimic din momentul când a plecat să te caute, la câteva ceasuri de la accidentul din pădure. A reuşit să te găsească?

— Nu pe mine, pe Archibald.

— Cum adică?

— Sunt colonelul Iancu Georgescu şi mă ocup de cazul dumitale, Leon Blok. Între mine şi adevăratul Ar. chibald nu. există decât o simplă asemănare fizică. Te rog, acum, să te întorci la hotel, să-ţi aduni gândurile şi să aşterni pe hârtie totul. Ce-ai făcut după ce te-ai despărţit de Ana-Maria Strauss, alias Grette Fourie, până la venirea în România. Atât. Ne vedem mâine. Te voi vizita la hotel. Aceeaşi oră…

Leon Blok se ridică de pe scaun odată cu colonelul Georgescu, fără să mai poată rosti vreun cuvânt. Era ameţit, slăbit şi dorea într-adevăr să se întoarcă la hotel.

Ajuns la hotel, Leon se îndreptă imediat spre duş. Simţea nevoia să se răcorească, să lase apa să şiroiască peste tot corpul, peste faţă, peste fruntea care abia mai reuşea să păstreze sub pielea brăzdată învălmăşeala de gânduri şi imagini. Da, intuia interesul ofiţerului român pentru arhiva pe care o capturase la Nitz. Cum. naiba de-l confundase cu Archibald? Archibald... Trebuia să-l fi împuşcat imediat atunci, când se rostogolise din... maşină. Să fi descărcat un încărcător întreg în trupul lui. slăbănog şi lung. Aceeaşi pedeapsă trebuia să-i aplice şi Anei Strauss, fiinţei aceleia care îi tulburase anii tinereţii. O.căutase prin oraşele europene, peste tot pe unde crezuse că ar putea-o găsi. Decât să-i fie dat să trăiască o asemenea zi... Şi asta, numai din cauza acestui elev al său, care întors acasă, relatase desigur totul despre el, despre Grette, despre şcoala de la Nitz.

„Oare Ce s-o fi întâmplat în fond cu Grette? se întrebă el ţinând duşul ridicat. deasupra capului. Faptul că nu ea prezintă interes, nu înseamnă neapărat că l-a-ntâlnit pe Archibald şi, mai ales, nu înseamnă că l-a iubit...”

Era cert că acest colonel Georgescu cunoaşte foarte bine viaţa lui Archibald, şederea lui la Nitz, ştie totul despre el, despre Grette, ştie desigur şi ce s-a întâmplat cu Grette după ce s-a despărţit de el, dar nu trebuie neapărat înţeles că Grette a comis un act de neloialitate, faţă de cei care-i încredinţaseră misiunea. Nu este exclusă nici situaţia de a i se fi întâmplat ceva grav...

Leon închise duşul cu mişcări repezite. îşi aruncă grăbit un prosop peste corpul ud şi se îndreptă spre fereastră. Privea afară, fascinat» de parcă ar fi aşteptat să vadă „ca pe un ecran, ce se petrecuse cu femeia pe care o iubise el, Leon Blok. Ar fi putut să facă o carieră prestigioasă „dacă soarta războiului ar fi fost alta. La urma urmelor, era un om ca oricare altul, un biet om căruia soarta nu-i dăduse ceea ce-şi dorise şi care nu reuşea nici

acum, în anii deplinei maturităţi, să-şi găsească liniştea.

Leon Blok se aşeză în fotoliu abătut. Apoi, scoase dintr-o geantă de voiaj o sticlă de whisky. Umplu jumătate de pahar şi-l bău sec, fără gheaţă. îşi mai turnă puţin şi începu să-l răsucească cu degetele tremurânde.

„Da, Leon Blok. eşti prea mic în faţa sorţii”, reveni gândul cu care Leon dialoga de obicei.

„Dar toţi oamenii sunt mici în faţa sorţii, replică el, de ce eu să fiu dintre aceia pe care soarta îi pedepseşte mai tare? Ştii bine cât am iubit-o pe Ana-Maria, mai mult decât pe oricine, mai mult decât pe propria-mi mamă... O singură fiinţă, şopti Leon. mi-am dorit-o pe lumea asta, una singură. Întâlnindu-mă, vechii camarazi exclamă surprinşi: Ce bine arăţi, Leon!... Dar cine ştie că viaţa mi-a fost atât de potrivnică, că singura fiinţă...” „Termină, Leon, mai bine gândeşte-te la faptul că întotdeauna te-a interesat propria-ţi persoană, iar iubirea pentru Ana-Maria a fost un amestec de ambiţie şi orgoliu ofensat, senzaţia unei înfrângeri cu care nu te-ai Împăcat niciodată. Nu te-a interesat nimeni, absolut nimeni, Leon...”

„Nu-i adevărat, am iubit-o pe Ana-Maria, mai mult decât mi-am iubit propria fiinţă, am iubit-o...”

„Da, şi ce-i cu asta? Trebuie să-ţi primeşti pedeapsa, ţi-o meriţi pe deplin...”

„Taci, iar începi?!”

„Bineînţeles, Leon, tu le consideri un nedreptăţit al sorţii, tocmai tu?!”

„Taaci, răcni Leon, întinzând mâna după paharul eu whisky. Nu mi-am făcut decât datoria şi nimic altceva. Mi-am făcut datoria...”

„Care datorie, să trimiţi oamenii la moarte? Există o asemenea datorie în vreo ţară din lumea asta? Fii serios, Leon!”

„N-am trimis pe nimeni la moarte, n-am omorât pe nimeni...”

„Daaa?! Atunci, cine a elaborat planul „Ghiara de jder”? Cine a instruit pe cei care trebuiau paraşutaţi în spatele frontului? Din cauza cui a căzut, Leon, avionul acela cu coada făcută ţăndări, din care elevii-spioni curgeau plesnindu-şi ţestele de vârfurile stâncoa se ale munţilor?” „Şi ei şi-au făcut datoria”.

„Datoria lor faţă de cine, Leon? Ce datorie aveau de plătit, Leon, nişte bieţi prizonieri, care aşteptau cu ¡sufletul la gură ziua eliberării?!”

„Nu eu i-am convins să intre într-o şcoală de spionaj, eu eram profesor instructor şi atât...”

„Da. Leon, ei au plătit cu viaţa, pentru că nu au rezistat chinurilor şi tentaţiilor, dar tu erai acela care inventai cele mai năstruşnice misiuni... Primeşte-ţi pedeapsa, Leon...”

Îngrozit, Leon Blok scoase din bagajele sale câteva pastile, alese două dintre ele, le înghiţi cu whisky-ul rămas în pahar, apoi se strecură în pat. I se întâmpla adeseori să nu poată dormi, chinuit de gânduri...

Se trezi în plină noapte, cu o durere puternică de cap. După ce aprinse toate luminile din cameră, îşi pregăti un „Ness” într-un pahar găsit la îndemână. Treptat, durerea de cap începu să slăbească. „Unde rămăsesem? se întrebă el, sorbind prima înghiţitură din lichidul negricios. Da. Ce s-a întâmplat după întoarcerea mea la Nitz”. Se aşeză din nou în fotoliu, sorbind din când în când cafeaua. Nu era o greutate pentru el să rememoreze ultimele zile petrecute la Nitz... Desigur, primul gând al său fusese să se prezinte în faţa directorului şi să-i raporteze detaliat cele întâmplate. Intrase fără să vrea într-o situaţie delicată, dar nu avusese cum s-o evite... Obosit, nebărbierit şi nervos, se îndrepta spre cabinetul şefului şcolii, când un autocamion îi închisese calea, parcând greşit, chiar în faţa aleii ce ducea spre clădirea principală.

„Spune-mi, de ce l-ai: autocamionul ăsta aici? 11,

admonesta Leon pe subofiţerul., ce apăruse în preajma maşinii.

Surprins de întrebare, subofiţerul raportă cuviincios:

— Acesta a fost ultimul punct indicat pe itinerariu. Aici trebuia să primim instrucţiuni noi…

— Şi cât durează până veţi primi noile instrucţiuni? Crezi că are rost să imobilizezi aici un autocamion, când ştii câtă nevoie este de orice mijloc de transport?

— Da, dar… vedeţi, răspunse subofiţerul încurcat, nu văd cine ar putea să ne mai dea instrucţiunile corespunzătoare. Şeful şcolii a dispărut astă-noapte.

Cum aşa? exclamă Leon. Imposibil? Poate a primit o misiune, poate a fost chemat urgent la Comandament, cum îţi permiţi să răspândeşti o asemenea ştire?

— N-am nicio vină. Dacă veţi merge în biroul lui, vi se va da acelaşi răspuns.

— Ce încărcătură ai?

— Sunt materiale ale serviciului de informaţii şi contrainformaţii.

— Bine, dar transporţi adevărate valori! îi spuse Leon cu convingere.

— Aşa am crezut şi eu.

Pentru prima oară Leon Blok realiză apropierea sfârşitului. Un gând bolnăvicios îl făcu să vadă tancurile aliaţilor trecând peste zidurile şcolii, zdrobind sub şenile tot ce întâlneau în cale, inclusiv cele câteva santinele ce stăteau ţepene ca nişte umbre ale stâlpilor de la intrare.

Ninsoarea se transformase într-o ploaie rece, nesuferită. Cuprinzându-l prieteneşte de umeri pe subofiţer, Leon îl invită în camera lui.

— Am o băutură straşnică, prietene, şi nu văd ce altceva mai bun am putea face deocamdată. Ca şi tine, trebuie să primesc şi eu noi instrucţiuni…

Subofiţerul se învoi uşor. Camei a lui Leon, cu lucrurile ordonat aranjate, era îmbietoare, iar după primul

pahar cu coniac discuţia dintre cei doi începu să se înfiripeze uşor.

— Sunt căpitanul Leon Blok, se recomandă gazda la începutul discuţiei. Stai, stai jos, se împotrivi el văzând că subofiţerul intenţiona să se ridice. Spune-mi, eşti singur pe autocamion, nu ai însoţitor?

— La început am avut trei ostaşi cu mine, dar la Nitz am ajuns singur.

— Se pare că amândoi ne aflăm după insuccese recente, îi zise Leon umplând din nou paharele. Personal, mă întorc dintr-o misiune ratată.

— Eu nu consider această misiune a mea un eşec, interveni subofiţerul prompt. Dimpotrivă?”

— Chiar dacă ai pierdut trei oameni?

— S-au pierdut singuri, nu i-am pierdut eu.

— Fii mai explicit, îi spuse Leon.

— Domnule căpitan, misiunea mea a fost de mare răspundere şi cred că constituie încă un secret. Dar eu, un simplu subofiţer, nu ştiu ce-ar trebui să fac în continuare. Şi dacă stau să mă gândesc bine, după ceea ce am văzut şi am auzit în unitate, cred că dumneavoastră sunteţi acum cel mai mare în grad… Nu-i exclus ca mâine să preluaţi comanda. Aşa că eu pot considera discuţia cu dumneavoastră un raport în toată regula şi nu o abatere de la regulament.

Leon dădu din cap încurajator.

— Misiunea mea a început în urmă cu zece zile. În trei autocamioane la fel cu cel de afară, încărcasem toate materialele care trebuiau evacuate. Locotenentul Fritz Maister comanda acest convoi. El spunea că aici, la Nitz, puteau fi folosite o serie din aceste materiale. Toţi erau convinşi de importanţa misiunii şi totodată de pericolul pe care ea îl prezenta în cazul când spionajul inamic ar fi aflat de ea.

— Asta era concluzia lui Fritz Maister? îl întrerupse

Leon ridicând paharul cu coniac.

— Da, domnule căpitan, mă aflam într-o relaţie excelentă cu locotenentul Fritz Maister. Era un ofiţer de treabă, cumsecade, întotdeauna împăcat cu ceea ce întreprindea. A doua zi, când ne aflam exact la jumătatea traseului pe care îl aveam de parcurs, ne-am oprit într-un orăşel, la o pensiune de care Fritz Maister nu era străin, fiindcă îmi spusese cu o seară înainte:

— Otto, la pensiunea doamnei Yvonne Hillard se mănâncă extraordinar şi găsim şi camere de dormit…

Vestea unui loc bun de popas, unde se putea împlini gustul nostru, nu putea să-mi producă decât bucurie. Întotdeauna mi-au plăcut mesele copioase. Dar perspectiva de a rămâne acolo şi peste noapte m-a trezit din exaltarea ce mă cuprinsese. M-am adresat locotenentului cu tot respectul cuvenit, şi i-am atras atenţia:

— Domnule locotenent, sunteţi comandantul meu. Ar trebui să execut orbeşte tot ce spuneţi. Dar îngăduiţi-mi să vă raportez. Ordinul la plecare a fost foarte clar: vom călători fără oprire la vreun hoiel, fără rămâneri prelungite în vreun oraş. Întreaga încărcătură trebuie să ajungă cât mai grabnic la Nitz, unde vom primi noi instrucţiuni…

— Asta şi facem, băiatule, mi-a spus liniştit locotenentul.

— Atunci de ce vorbiţi de pensiunea aceea? Ordinul primit nu ne dă nicio portiţă, pentru a ne permite vreun fel de relaxare…

Fritz Maister a zâmbit şi mi-a răspuns apăsat:

— Nu mă cunoşti de-ajuns, Otto, când îmi pun o idee în cap, nici dracu’ nu mă împiedică s-o realizez. Ţi-am spus: mâncăm şi rămânem la madame Yvonne Hillard! Am dormit destul în carlingile astea ale frigului, m-am săturat să fac atâtea ocoluri pe drumuri secundare, când am fi putut merge pe şoselele „bătătorite” şi-am fi ajuns de mult la Nitz.

— Nu vreau să vă supăr, domnule locotenent, dar tot atât de bine era posibil ca nerespectând ordinul, astăzi să nu mai fi trăit defel. Acum nici în Berlin nu mai există un control absolut.

— Cu atât mai mult, Otto, înseamnă că un control absolut nu mai există nicăieri, nici pe drumurile principale, nici pe cele secundare. Nu mai rezist fără un duş cald la pensiunea doamnei Yvonne şi fără să-mi umplu nările cu parfumul de violete din părul unei femei tinere, mi-a răspuns el, captivat de-a binelea, de ideea ce-i intrase în cap.

— Dumneavoastră sunteţi şeful acestei misiuni, i-am zis eu, dumneavoastră hotărâţi ce facem şi ce nu, dumneavoastră răspundeţi. Eu habar n-am de toată aventura asta.

Locotenentul a început să râdă în hohote. Era un râs straniu, care m-a pus pe gânduri, un râs nesănătos, nepotrivit cu locotenentul şi cu tinereţea lui… Dar după tot ce ştiam că îndurase pe front, mi-am zis că nu mai putea fi de mirare.

Subofiţerul, făcu o mică pauză, dădu paharul pe gât, apoi observând că Leon i-l umpluse la loc, remarcă pe un ton vesel:

— De mult n-am mai participat la un raport atât de agreabil, domnule căpitan… Şi cum vă spuneam, con – ţină el relatarea, după ce a isprăvit cu râsul acela bolnăvicios, de care parcă nu reuşea să scape, locotenentul mi-a zis:

— Prietene, nu numai că vei şti despre ce-i vorba, dar mă vei ajuta să-mi realizez planul. îţi închipui că n-aş vrea să ştie altcineva decât noi doi. Aşa că, în apropierea pensiunii de care îţi vorbesc, vei avea o pană nenorocită, care îţi va lua o zi şi-o noapte ca s-o remediezi… Vom intra în pensiune pe rând. Eu primul, tu după mine. Vei găsi locul cald…

— Este imprudent ceea ce propuneţi, domnule

locotenent, l-am atenţionat eu. Se poate afla foarte uşor că ne-am abătut de la traseu. Mai bine renunţaţi, vă rog eu. O să se afle şi...

— Bineînţeles că se va afla, Otto, voi raporta pe i-sonal această deviere. Nu am primit o indicaţie precisă pentru cazul în care avem vreo neplăcere din cauza autocamioanelor! A trebuit să mă orientez, înţelegi?!

— ... Aici poate că am greşit, domnule căpitan. M-am lăsat înduplecat. I-am dat ascultare, văzându-l atât de hotărât. Faptul că intenţiona să raporteze personal abaterea de la traseu fusese un motiv în plus să mă determine să cedez. În aceeaşi măsură aveam încredere în propria-mi persoană. Nu sunt un antialcoolic, dar n-am băut niciodată atât de mult încât să-mi pierd controlul.

— Dar nu era singura ispită pe care o puteai întâlni la pensiune, camarade, îl întrerupse Leon.

Ah. vorbiţi de idom Mşoarele de acolo! Nu. domnule căpitan, sunt un om în vârstă, am familie, cum vă închipuiţi că-m-aş deda la...

— 1 Nu-i nimic, Otto, nu-i nimic „continuă... Să nu ne depărtăm de subiect, îl îndemnă Leon, aducând o cană cu apă. Apropie apoi. două pahare lângă cele cu coniac şi-l privi atent pe subofiţer, lăsându-l să înţeleagă că nu scapă niciun cuvânt.

— Am ajuns la pensiunea doamnei Yvonne, unde am mâncat pe cinste. Apoi, locotenentul a urcat într-o cameră la primul etaj. Totul a mers conform celor hotărâte de el pe drum. Eu am desfăcut-carburatorul maşinii şi mi-am făcut de lucru în apropierea vilei în care se afla pensiunea... A trecut o oră, au trecut două...

Aşteptându-l, am auzit unul dintre autocamioane aflat în spatele meu, demarând. Am privit nedumerit în urma maşinii ce se depărta într-un nor de praf. Apoi am observat în preajma celuilalt autocamion desfăşurându-se o luptă. Mi-am luat automatul ce stătea agăţat pe un perete al

maşinii şi am tras o rafală. Nu-mi dădeam seama ce se întâmpla acolo, dar speram că atacatorii vor intra în panică, se vor mulţumi cu capturarea unuia dintre autocamioane. şi se vor retrage. Dar şi cel de-al doilea autocamion a întors brusc şi a pornit-o pe urmele primului, în timp ce o mână necunoscută trimise câteva gloanţe asupra mea. care din fericire nu m-au atins. Atunci a apărut şi locotenentul, cu ţinuta în dezordine, cu o figură răvăşită. A înconjurat în fugă vila cu pistolul pregătit, fără să mai întâlnească pe cineva.

— Continuă traseul, Otto, mi-a zis el, după ce s-a întors la singurul autocamion ce ne rămăsese. Pierderea nu este prea mare. Tot ceea ce-i important se află în autocamionul acesta…

— Să mergem atunci, i-am zis, făcându-mă că n-am înţeles îndemnul lui de a pleca singur.

— Fără mine, Otto. În condiţiunile astea eu nu mai pot continua… Regret că nu am executat întocmai ordinul şi că nici ţie cel puţin nu ţi-am dat ascultare… Du-te, Otto, du-te, cine ştie ce se mai poate întâmpla…

— Domnule locotenent…

„— Execută ordinul, băiete. Caută să ajungi teafăr la Nitz!

Am simţit cum mă cuprinde panica. Am demarat puternic şi am pornit la drum. În urma mea mi s-a părut că aud pocnetul pistolului. O fi fost o nouă încăierare, sau poate… locotenentul. Nu ştiu… Eu primisem ordin din partea lui să mă îndrept spre destinaţie şi până aici am mers aproape continuu.

Subofiţerul relatase ultima parte a faptelor cu glas scăzut. Era într-adevăr epuizat. Leon îi umplu iar paharul; subofiţerul îl goli dintr-o sorbitură şi continuă cu glas schimbat:

— Cred, domnule căpitan, având în vedere afirmaţia locotenentului, că în autocamionul din curte sunt materiale

de valoare. Eu unul mi-am făcut datoria, cred că am făcut tot ce depindea de mine…

Leon Blok îl privi cu compătimire. Sorbi din nou din paharul cu coniac, apoi se apropie de fereastră. Din camera lui se vedea întreaga curte a şcolii, acoperită acum de o peliculă umedă. Nicio mişcare. Era de presupus că tot personalul şcolii se retrăsese în încăperi.

„Oare câţi mai suntem?” se întrebă, aţintindu-şi privirea spre biroul directorului.

Putea crede că a visat tot ceea ce s-a întâmplat în ultimele douăzeci şi patru de ore: săritura lui Archibald din maşină în plin mers, despărţirea de Grette, veştile, ciudate pe care i le adusese acest Otto, dar mai ales fuga directorului… ale cărui fraze optimiste trăiau intens în memoria lui. I

— Leon Blok, îi spusese directorul cu câteva zile în urmă, dumneata îţi dai seama cât de senzaţională este viaţa unui spion?! Ea cuprinde două laturi, continuase directorul, plimbându-se prin birou cu mâinile la spate, transpus, aproape uitând de prezenţa lui Leon. Una, şi cea mai importantă, o constituie valoarea informaţiilor pe care el le obţine, iar a doua este viaţa aventuroasă, de supraom, în care canoanele şcolii au devenit pentru el reguli de viaţă. Şi dacă spionii sunt supraoameni, atunci ce sunt acei oameni care i-au format?!

Se întorsese brusc spre el, aşteptând parcă o confirmare. Dar Leon tăcea.

— Zilele trecute, îşi continuă directorul peroraţia, stăteam de vorbă cu unul dintre foştii mei elevi, venit să mă vadă. Mi-a povestit despre insistenţa unei femei, al cărei soţ era în atenţia lui. Femeia s-a străduit luni de-a rândul să-l convingă că este deosebit de frumoasă şi mai ales deşteaptă, că toţi bărbaţii sunt morţi după ea. Desigur, elevul meu a fost întru totul de acord, ba mai mult, i-a arătat noi calităţi pe care ea nu şi le descoperise încă, dar

atitudinea lui dădea de înţeles că totul era valabil v pentru alţi bărbaţi, nicidecum pentru el. Spune, Leon, faptul că acest bărbat tânăr nu s-a îndrăgostit de femeia aceea, într-adevăr deosebită, care a început să-l urmărească desperată, uitându-şi demnitatea, riscându-şi poziţia socială, nesocotind reputaţia soţului, cui se datorează? Jocul acesta cu destinul oamenilor, un joc frumos sau urât, dar care mie îmi place întotdeauna, cine-l conduce? Un simplu agent, un spion obişnuit? Nu. Categoric, nu. Cei care l-au format, profesorii lui, ei sunt adevăraţii supraoameni… Şi am de gând ca pe viitor, cu femeile de genul celei de care ţi-am vorbit, să procedez altfel: am că las agentul s-o accepte, să pară îndrăgostit la rândul său, iar atunci când ea se va simţi mai bine, să-i spună că el este spion şi că trăieşte din informaţiile secrete pe care i le-a smuls soţului ei. Ce crezi că va face această femeie, Leon? Va alerga la soţul ei să-i spună: „Eşti în primejdie!” Poţi să răspunzi, Leon?

— Pot să presupun, domnule director.

— Da, aşa este, strigase directorul, aşa cum obişnuia s-o facă în timpul cursurilor, când un elev dădea un răspuns pe placul său. De asta îmi placi, Leon, de asta am insistat atâta să vii să lucrezi cu mine… E o meserie în care vom lucra până la sfârşitul vieţii!…

Prin perdeaua de ploaie Leon privea spre biroul directorului. „De ce ai fugit, continuă el dialogul cu superiorul său, de ce n-ai rămas să continuăm până la urmă, să tragem adevăratele concluzii despre oameni, despre curajul dor? De ce ne îndemni pe toţi la laşitate? Suntem nişte laşi!”

Leon nu se putea dezlipi de lângă geamul umed şi rece.

Îl întâlnise pe director cu o zi în urmă. Părea îmbătrânit. Trecuse fără să-l observe.

Ajunsese oare la nişte concluzii, care l-au determinat

să fugă? Asta era oare soluţia cea mai bună chiar şi pentru ei, pentru „supraoameni”? Leon se întoarse spre sticla aproape goală. „Nu mai este nimeni aici, îşi zise el, au plecat toţi”. Gândul acesta i se înfiripă ciudat de repede. „Aici este pustiu, nu mai este nimeni… Doar subofiţerul ăsta, care sforăie pe canapea, beat turtă…”

Îi controlă buzunarele vestonului rămas pe marginea scaunului. Găsi cheile de contact ale camionului, şi câteva acte. Le luă, le cumpăni câteva clipe în mână, apoi se decise brusc. Avea o idee. Privind spre biroul directorului, îşi spuse radiind de mulţumire: „Da, domnule director, noi suntem supraoamenii!” Părăsi încăperea zâmbind. Păcat că subofiţerul băuse prea mult şi nu mai rămăsese măcar un păhărel ce s-ar fi cuvenit închinat în sănătatea directorului…

În buzunar zornăiau cheile autocamionului. Porni pe coridorul lung, spre aripa unde locuiau elevii. Ajuns în dreptul camerei în care locuise Grette, încetini fără să-şi dea seama. Regreta cu adevărat că acum, când se apropia sfârşitul, când soarta îi făcuse cadou valoarea inestimabilă a acelei arhive, nu o putea folosi împreună cu femeia pe care o iubise atât…

În cămin găsi doi elevi tineri şi vânjoşi, care jucau cărţi în tăcere. La intrarea lui, se ridicară şi încremeniră în poziţie de drepţi. Leon le făcu semn să-l urmeze. Folosindu-se de ei, descărcă autocamionul şi transportă lăzile cu documente în laboratorul fotografic. Din când în când îşi reamintea de fuga directorului, presupunea lipsa profesorilor din şcoală şi atunci muşchii, feţei i se crispau neliniştiţi. Trebuia să se grăbească. Cei doi elevi foto

— Grafia u în tăcere filă după filă, apoi duceau dosarele la crematoriul aflat în capătul holului. Din ordinul lui Leon, dosarele urmau să fie distruse. „Trebuie să mă grăbesc, îşi spunea Leon. Nu se ştie cine a mai rămas prin şcoală, nu-mi pot da seama cum ar fi interpretată această

iniţiativă a mea, care va fi descoperită imediat ce fumul va ieşi prin hornul crematoriului”.

— Domnule căpitan, i se adresă unul dintre elevi, dosarul acesta. conţine o serie de materiale care îşi pierd valoarea prin fotografiere.

— De ce? întrebă Leon aplecându-se şi el asupra dosarului.

— Uitaţi-vă, acestea sunt chitanţe în original. Mă îndoiesc că în faţa fotografiei unui asemenea document, cel în cauză va reacţiona în acelaşi mod ca atunci când s-ar confrunta cu originalul.

Leon surâse afişând un aer superior. „Isteţ băiatul ăsta”, îşi zise el.

— Aceasta nu este o problemă care să ne împiedice, în primul rând că într-un şantaj nu prezinţi de la început materialul original şi-apoj, trebuie să ai în vedere faptul că cel în cauză este obsedat de cele petrecute. Un singur cuvânt, o aluzie oricât de discretă, va fi suficientă ca să creeze în el reacţia dorită, să înceapă să se simtă dependent de tine.

Leon scoase din dosar una dintre acele chitanţe de care îi vorbea elevul. Era întocmită cu un scris precipitat, nervos. Înscrisul atesta faptul că Alexandru Ghinea din Bucureşti primise din partea maiorului Stross – suma de 500.000 de lei pentru informaţiile furnizate.

Leon se apropie de fereastră. Afară începuse din nou să ningă. Ningea cu fulgi mici şi deşi. Părea că natura voia să-l izoleze de lume, să-i creeze condiţii să lucreze în tihnă. Da, să lucreze în tihnă... Se simţi îndârjit deodată. Era furios pe lumea aceea ce se ascundea în spatele valurilor de zăpadă, pe lumea care dădea peste cap diviziile Wehrmachtului, care determinase retragerea directorului, pentru că nu putea fi altceva decât o retragere, pe lumea aceea ascunsă de pei etele alb al zăpezii, care îl despărţise

de Grette…

„Nu-i nimic, îşi zise el, ne vom mai întâlni. Auziţi? Ne vom mai întâlni…”

Cu braţele încărcate de ultimele dosare ale arhivei, transpuse pe peliculă fotografică, cei doi elevi păşeau în spatele lui Leon plini de importanţă.

Niciunul dintre ei nu bănuia în acel moment gândul profesorului: „Cred că ar fi cazul să termin cu ei, acum!”

Din cele câteva date „pe care, le reţinuseră în timpul fotografierii dosarelor, îşi dăduseră seama de importanţa acelor hârtii. l-ai activitatea l „or în şcoala de la Nitz îi făcea să intuiască că, ei, elevii căpitanului Blok, au luat parte la o acţiune deosebită. Aceste materiale, pe care le fotografiaseră. aveau să rămână mai departe în posesia celor de la Nitz. Salvarea lor era neîndoios legată şi de numele lor. Iată de ce, cei doi duceau dosarele în braţe, păşind ca-ntr-un adevărat ritual.

Dar în momentul în care f lăcările eu prin nseseră nemiloase filele dosarelor, în spatele celor trei se auzi strigătul ameninţător al lui Otto:

— Mâinile sus, nu mişcaţi!

Unul dintre elevi, surprins, încercă să se întoarcă, dar căzu ciuruit de rafala pornită din ţeava automatului. Gestul demonstra evident hotărârea de care dădea dovadă subofiţerul sau nebunia ce-l cuprinsese. Nu mai avea nicio importanţă despre care clin ele era vorba; pentru Leon Blok pericolul era iminent.

— Subofiţer Otto Schwartz. gândeşte-te ce faci, i se adresă Leon hotărât, fără să se întoarcă.

— Nimic altceva decât să lichidez un grup de trădători, domnule căpitan.

Leon Blok sesiză ultimele două cuvinte, şi pe faţa lui crispată până atunci, jocul gălbui al flăcărilor descoperi începutul unui zâmbet rece:

— Trădător este cel care-şi permite să circule cu

autocamioanele, conţinând arhivă secretă, pe drumuri nesigure, iar nu cei care le-au asigurat păstrarea în câteva filme, aşa să ştii, subofiţer Otto Schwartz.

Urmă un moment de linişte. Leon Blok se întreba de ce nu apăruse nimeni alarmat de rafala trasă de subofiţer asupra nefericitului elev. „Da, nu mai este nimeni. Sunt aproape singur în şcoala asta care mai are câteva santinele pe la garduri, dacă nu vor fi plecat şi acelea”.

Se întoarse, auzind lamentările subofiţerului:

— Ce-am făcut, ce-am făcut…

Lăsase automatul să cadă alături şi îşi rezemase trupul încovoiat de un perete.

Leon Blok. scoase cu o mişcare scurtă pistolul, şi, cu aceeaşi repeziciune, apăsă de două ori pe trăgaci. Corpul subofiţerului căzu cu o bufnitură grea pe podea.

— Exact ceea ce merita, spuse elevul aflat în spatele lui Leon.

Dar Leon execută o mişcare la fel de rapidă şi trupul celui de-al doilea elev căzu. Leon Blok rămase încordat câteva momente. Nu se auzea nimic.

Rând pe rând, ridică cele trei cadavre şi le aruncă în crematoriu. Regla o cantitate mai mare de combustibil şi, fără să se uite la flăcările care mistuiau trupurile celor trei nefericiţi, se îndreptă grăbit spre laborator. Developă filmele în linişte, aşa cum lucrase întotdeauna în laboratorul foto, le aşeză la uscat, şi privi mulţumit câteva imagini. Apoi, uitându-se la valurile de ninsoare ce continuau, să cadă fără zgomot, şopti printre dinţi: „Ne, vom mai întâlni! Aşa să ştiţi 1 Ne vom mai întâlni!”

*

Au urmat ani de incertitudini, de zbucium, şi de aşteptare… Până într-o zi când în corespondenţa lui au apărut veşti interesante, transmise de un vechi prieten care dorea să-l reîntâlnească urgent. Era vorba de informaţii pe care prietenul lui Leon le obţinea într-un

lagăr de emigranţi. Amândoi îşi propuseseră să fie prudenţi, deoarece informaţiile obţinute prin interogarea emigranţilor nu erau transmisibile, prietenul lui Leon riscând să rămână fără slujbă. Şi poate nu numai atât.

Cei doi se întâlniră într-o berărie pe care cu ani în urmă o frecventau cu plăcere.

— Se pare că ai noroc, începu prietenul său. Am găsit pe una din fise numele pe care îl cauţi tu.

— Şi?

— Şi m-am ocupat personal de cel care adusese în discuţie această familie. Închipuieşte-ţi că „sursă” respectivă urma să părăsească lagărul a doua zi... Când mi-am dat seama de lucrul ăsta am convocat-o imediat la o „discuţie”. Mi-a spus destule despre cei care te interesează, adică tot ce a ştiut.

— Sunt numai ochi şi urechi.

— În familia Ghinea au fost mai mulţi militari de carieră. Alexandru Ghinea a avut gradul de colonel şi a decedat de curând. Cred că nu te mai interesează.

— Spune-mi tot ce ştii, vreau toate informaţiile despre această familie.

— Atunci trebuie să încep cu nepotul lui, care este mult mai interesant. Este inginer, ambiţios, de perspectivă.

— Nu, îşi întrerupse Blok prietenul, continuă cu ceea ce ştii despre colonelul Ghinea.

— Bine, Leon, Spre regretul meu trebuie să-ţi spun că Alexandru Ghinea a fost întotdeauna ostil armatei germane şi că nu împărtăşea vreun sentiment favorabil altei armate, în afara celei românfel

„Foarte curios lucru!”, îşi zise Leon reamintindu-şi de chitanţa fotocopiată din arhiva bietului Otto Schwartz.

— Fiul său n-a îndrăgit uniforma militară. A urmat cursurile institutului politehnic, devenind inginer. Este un om de valoare medie ca şi soţia lui, care lucrează ca dactilografă.

— Soţia colonelului mai trăieşte?

— Intenţionat am lăsat-o la urmă. Nenorocita de la care am obţinut informaţiile este o bună prietenă a Aurei Ghinea, care trebuie să aibă acum vreo şaptezeci de ani.

— De ce „nenorocita”?

— Cum crezi că ar putea fi numită o persoană care la o vârstă înaintată porneşte hai-hui, prin lume, luată aşa, de val?

— Omul speră toată viaţa, prietene.

— De acord, omul speră că va ploua şi va avea o recoltă mai bună. Speră că într-o afacere va întâlni un partener care să-i convină şi împreună vor câştiga. Un tânăr admirându-şi chipul în oglindă înainte de a pleca la un bal speră că va întâlni o fată frumoasă sau chiar mai multe, care se vor îndrăgosti de el şi va fi în încurcătură pe care s-o aleagă, dar să…

— Opreşte-te, îl întrerupse Leon. Te rog să nu mă prelucrezi. Nu este cazul. Să revenim la soţia colonelului Ghinea. Şi lasă-i pe emigianţi să-şi urmeze destinul, că deocamdată trăieşti pe spinarea lor, iar patronii tăi nu te plătesc rău. Vei lua şi de la mine ceva şi dacă mai reuşeşti să lucrezi „la negra” cu câţiva oameni de încredere, la mine, devii cineva. Hai, dă-i drumul, îl îndemnă Leon făcând semn barmanului să mai aducă un rând.

— Bibi Ghinea, acesta este diminutivul Aurei Ghinea, pare o persoană deosebit de simpatică, îţi reproduc exact cuvintele „sursei”, continuă prietenul lui Leon. „Deşi are şaptezeci de ani şi s-a îngrăşat foarte mult, continuă să fie atrăgătoare prin verva pe care o are în conversaţie. A călătorit mult, cunoaşte trei sau patru limbi străine. A fost o femeie frumoasă şi, după cum chiar ea recunoaşte, – n-a scăpat nicio ocazie uncie se putea distra sau îşi putea etala toaletele”. „Sursa” mea, deşi mai tânără, s-a simţit întotdeauna bine în compania acestei femei bătrâne şi de altfel intenţionează, după plecarea din „aşezământ” şi

după ce-şi va găsi un rost, să poarte o intensă corespondenţă cu bătrâna ei prietenă.

Leon Blok căzu pe gânduri. Da, primise destule informaţii la care trebuia să reflecteze. Se înfiripa ceva. Exista un punct de plecare. Această „nenorocită” sursă trebuia neapărat să fie sub controlul lui. „Dar până atunci, ia să vedem; îşi zise el, fără să-şi manifeste satisfacţia: ce mai aflăm despre nepotul bătrânei Bibi Ghinea, nepotul lui Alexandru Ghinea, colonel, fost agent al Gestapoului, fost...”

— Nepotul colonelului, Cristian Ghinea, a urmat ca şi tatăl său, Institutul politehnic. De doi ani lucrează într-un institut de cercetări. Este celibatar şi se află mult în anturajul bunicii. A fost crescut de răposatul colonel şi de soţia sa. Face parte din categoria nepoţilor care îşi adoră bunicii. În acest context, „sursa” mea a reuşit să cunoască amănunte despre Cristian, amănunte pe care urmează să le obţin la viitoarea discuţie cu aceasta.

Leon sesiză în vocea prietenului său o nuanţare a conversaţiei. Persoana aflată în lagăr, de la care avea informaţiile, nu mai era „o nenorocită”, ci „sursa mea”. Iar informaţiile pe care i le transmisese până atunci nu făceau altceva decât să demonstreze cât erau de utile.

— Cât vrei? întrebă Leon.

Luat prin surprindere, prietenul său răspunse rânjind:

— De asta am acceptat să lucrez.cu tine, Leon, ştiu că eşti un tip deştept. îmi amintesc ele orele de matematică din liceu, când tu...

— Cât vrei? Şi lasă orele de matematică...

— Leon, n-aş vrea să mă înţelegi greşit, dar nu-am gândit şi am întreprins ceva care să te favorizeze. Dar, oricât am fi de prieteni, totul trebuie plătit.

— Bineînţeles.

— În primul rând, în dosarul sursei noastre, am

menţionat că această persoană cunoaşte numai oameni şi fapte de mică importanţă, ceea ce va face ca după părăsirea lagărului să nu se mai ocupe nimeni de ea, rămânând numai în mâna ta. În al doilea rând. despre Cristian Ghinea nu vor apărea niciun fel de date, deci ai exclusivitate, în al treilea rând, mă gândesc să-i comunic persoanei că va fi vizitată de tine şi să-i atrag atenţia că ve trebui să răspundă la întrebările tale cu aceeaşi fidelitate cum a făcut-o cu mine. Ajunşi în punctul ăsta, rămâne doar ca eu să-ţi comunic adresa unde va locui „victima”.

— De ce o numeşti astfel?

— Lasă că ştii prea bine de ce. O să-ţi dea ce-ţi trebuie, şi-apoi se îmbolnăveşte/ sau… alunecă pe-o coajă de banană… Nu eşti omul care să laşi fisuri.

— Atunci ar trebui să te temi şi tu!

— Bineînţeles, Leon. De aceea am şi procedat aşa. îmi dai banii şi după aceea şterg totul din memorie. Nu voi mai şti dacă ai văzut-o sau nu, dacă te-au satisfăcut sau nu relatările ei, dacă mai este în viaţă sau nu. Aşa că tu, sau şeful tău, vă veţi aduce aminte de mine doar ca de un tip simpatic, căruia îi plăceau al dracului de mult crenvurştii şi berea. Apropo, mai bem un rând?

— De ce nu, mai ales acum când mi-am cunoscut mai bine prietenul.

— Leon, Leon! Escroc bătrân ce eşti! îi zise amicul radiind de mulţumire. E mai bine aşa, e mai bine aşa, zău că da…

*

Oraşul îmbrăcase haină cernită de seară. Luminile de pe bulevarde, ochi vii ai nopţii, se aprinseră. Leon se apropie cu mers liniştit, de un taximetru şi aşezându-se comod pe bancheta din spate îi comunică şoferului adresa.

Era una dintre serile lui proaste, când amintirile îi copleşeau, când suinedenie de întrebări şi de răspunsuri date parcă de altcineva i se învălmăşeau în minte, într-o

sarabandă neîntreruptă.

„Crezi că singura femeie cu care ai fi putut avea un cămin ar fi fost Ana-Maria?”

„Desigur”, răspundea spontan subconştientul lui. „Atunci, de ce n-ai reuşit s-o cucereşti, de ce nu ţi-ai stors creierii să găseşti o modalitate de a te apropia de ea?”

„Ba da, am încercat. Am devenit chiar brutal la un moment dat”.

„Şi ai rămas cu amintirea căldurii acelei v. nice îmbrăţişări. nu-i aşa?”

„Da, chiar aşa. Dacă s-ar întâmpla s-o întâlnesc pe Ana-Maria undeva în lume, acuzată la un proces, ori muribundă într-un spital, fără cunoştinţă şi cineva m-ar întreba: „Cine este această femeie?” Aş răspunde imediat: Este soţia mea. Şi n-aş minţi, pentru că tocmai gestul acela neinspirat, brutal, avea să mă tortureze mereu de atunci, avea să mă facă să cred că Ana-Maria a fost a mea, că am fost logodiţi sau căsătoriţi. Căsătorie sau logodnă de-o clipă, totuşi o căsătorie. Numai pentru mine, adevărat, nu şi pentru ea, care a plecat scârbită de purtarea mea”.

„Dar de ce a fost nevoie să se ajungă aici, când voi doi eraţi amici, când voi doi ieşeaţi împreună, vă plimbaţi împreună ore în şir? Aţi mers de atâtea ori la cofetăria de lângă Nitz, doar?”

„Totul din cauza acelui copil părăsit în faţa vilei ei”. „Şi totuşi nu pot crede că un bărbat nu găseşte în cele din urmă calea pentru a-şi apropia o femeie. Prin însăşi existenţa ei femeia îşi doreşte un bărbat. Calea pe care se vor întâlni rămâne doar un act secundar, de decor”. „S-ar fi găsit o modalitate, până la urmă, cu o singură condiţie”.

„Care?”

„Aceea de-a nu exista un al doilea bărbat, în spatele căruia ea să se poată ascunde, ori unde să rămână definitiv”.

„Deci, Archibald?” v

„Da, Archibald, bărbatul acela slăbănog şi lung, pe care l-am găsit în faţa ei dansând cu scaunul în braţe sau dracu' ştie ce făcea, ce metodă mai era şi aia de a suci minţile unei femei...”

— Spuneţi-mi, domnule, i. se adres a taximetristul politicos, să vă aştept?

Leon Blok îşi duse mâna la frunte, dezmeticindu-se. Nu era prima oară când i se întâmpla aşa ceva. Plăti şoferului, adresându-i-se în timp ce părăsea autoturismul:

— Nu, nu este nevoie. Păstrează restul.

Cu mişcări, repezi se apropie de o casă întunecoasă unde intră furios pe gândurile lui, pe el, pe viaţa lui...

*

Încet, încet, Archibald, sprijinit de Grette, traversă câmpia ce se întindea între pădurea care-l adăpostise o noapte şi localitatea necunoscută, spre care cei doi îşi îndreptaseră paşii şi speranţele. Se însufleţiră când îşi dădură seama că se aflau lângă un sat.

— Întotdeauna oraşele sunt cele cu ochii cei mari ai poliţiei deschişi şi nouă numai aşa ceva nu ne trebuie acum, îi spusese el Grettei, continuându-şi mersul din ce în ce mai greu.

Şi într-adevăr, şansa i-a ajutat să găsească găzduire cu uşurinţă.

— Un accident de automobil, explică Grette gazdei, o bătrână care se bucură văzând banii oferiţi, lăsând să se înţeleagă că nu o interesa nimic altceva. Îngrijorătoare părea în schimb situaţia lui Archibald: umărul i se umfla din ce în ce mai tare, şi frisoanele puternice îl zguduiau fără milă. Grette îi făcuse ceai din zahăr ars şi-i schimba mereu compresele la umăr şi genunchi. îl înfăşurase cât putuse mai bine cu un cearşaf, îl acoperise cu două pleduri aduse de bătrâna gazdă. După fiecare compresă schimbată, el i se adresa pe un ton plat:

— Mulţumesc, Grette, mulţumesc mult...

A urmat o noapte lungă pentru amândoi, în care au adormit şi s-au trezit de mai multe ori. A doua zi situaţia lui Archibald părea mai bună, iar Grette se simţea ceva mai odihnită. Continuau să stea amândoi fără să se ridice, ol în patul ce ocupa o mare parte din încăpere, ea pe o canapea pe care îşi amenajase un loc de de rmit.

— La ce te gândeşti? îl întrebă Grette, întorcându-se cu faţa spre el.

— R îmi imaginez cum am reacţiona amândoi, dacă ar intra cineva pe uşă acum şi ne-ar spune că s-a terminat războiul.

Grette simţi o uşoară emoţie. Continua să privească la bărbatul slăbănog şi lung, nebărbierit şi înfăşurat cu pleduri şi cârpe. de care se simţea atrasă. Da, nu mai încăpea îndoială: se îndrăgostise de el. şi îl iubea mai mult auzindu-l acum că vorbea de încetarea războiului. Pentru el nu existase nicio misiune, sau dacă avea vreuna, aceasta era de a rămâne în viaţă şi de a se întoarce acasă...

Dar pentru ea exista oare vreo altă misiune decât aceea de a trăi? „Să fii femeie şi să fii fericită!” îi revenise de atâtea ori în minte. Unde auzise asta? Citise undeva? Nu mai ştia. Atât ţinea minte, că era vorba de căderea unei cetăţi celebre, iar una din căpeteniile învinse îşi îndemna fiica să uite problemele de stat şi să urmeze destinul obişnuit al femeii.

Archibald deschise ochii, încet, ca un om trezit dintr-un somn adânc.

— Ai dormit bine? întrebă Grette aşezându-se alături.

jţnclinându-şi uşor capul, Archibald rămase cu privirea aţintită asupra ei, de parcă atunci o vedea pentru prima oară.

— Vreau să-mi spui, Archibald Fourie, dacă ai mai iubit pe cineva în adevăratul sens al cuvântului său, cine ştie, poate ai mai fost căsătorit?

— Grette, crezi că are vreo importanţă acum când eu

sunt aici bolnav, fără îngrijire medicală, surghiunit într-o căsuţă ţărănească străină, dacă-ţi spun, ţie, adevărul, pre – supunându-te o viitoare mireasă?

— Ce altceva am putea face? Şi cred că ar fi mai bine. să-mi spui Ana-Maria, sau simplu Ana.

— Să tăcem şi să ascultăm, Ana, cum trece timpul şi odată cu el războiul. Şi-apoi vor trece şi rănile astea, şi cele sufleteşti, şi altele… Oricum, ai dreptate. Pe mine mă cheamă de fapt Andrei Ivăşcu. Spune-mi Andrei.

— Bine. Dar să ştii că dacă va trece timpul şi odată cu el şi războiul, întrebarea mea va reveni: Ai iubit vreodată cu adevărat?

De ce nu mă întrebi dacă iubesc acum?

— Ar fi cea de-a doua întrebare care te aşteaptă.

Bărbatul o privi din nou atent. Aşa se părea, că amândoi erau îndrăgostiţi. Altfel, ea, o agentă a unui serviciu de spionaj, nu şi-ar fi pierdut timpul cu dantelării ale dragostei. Spera oare în reluarea misiunii, spera într-o reuşită abia de-acum încolo? Categoric, nu. Dincolo de orice speranţă, ea era o femeie îndrăgostită, iar el un bărbat care încercase să şi-o apropie nu numai pentru a reuşi o evadare din prizonierat, ci pentru că o îndrăgise.

Ridicându-se cu greutate şi sprijinindu-se de perete, bărbatul slăbănog şi lung răspunse exact la întrebare:

— Am iubit cu adevărat şi am fost căsătorit. În urmă cu patru ani, înainte de a pleca pe front, am decis să mă căsătoresc cu o fată de care mă îndrăgostisem. Ai mei au fost însă împotriva ei. Era săracă, nu avea zestre. Dar n-are rost să-ţi redau amănunte. Mi-am zis şi eu, aşa cum îşi spun toţi oamenii, că timpul va ameliora relaţiile dintre noi, că rudele se vor împăca cu gândul că nu m-am căsătorit cu o fată bogată.

Urmă o pauză. Andrei era vizibil afectat de amintirea faptelor relatate.

— Cum o cheamă? întrebă Ana-Maria.

— Nu are nicio importanţă. Ai mei nu i-au pronunţat niciodată numele. Era o fată fără nume…

Se aşternu liniştea. După câteva clipe, el urmă:

— Am făcut şi nuntă. Ţi-am povestit câteva din obiceiurile de la noi, pe acesta nu cred că voi putea să ţi-l redau.

— Dacă sunt întâmplări neplăcute, ai putea să te opreşti aici, îl întrerupse Ana-Maria.

— În linii mari, continuă el, totuşi lucrurile s-au petrecut cam aşa: au sosit câţiva invitaţi, dintre prietenii noştri cei mai apropiaţi şi atât… Locurile rezervate pentru rudele mele rămăseseră neocupate, tacâmurile neatinse.

Era o nuntă cu lăutari hotărâţi să cânte tot timpul, o nuntă cu mireasă frumoasă. Se zice că toate miresele sunt frumoase, dar fata fără nume mi se părea că le întrecea pe toate. Mergeam la poartă şi mă uitam în lungul şoselei, înseamnă că tata nu vine, îmi ziceam eu. Poate vine fratele meu. După un timp în a dumiream. Nu vine nici fratele meu, dar vărul II le trebuie să vină. Şi nu venea nici el. Se înnoptase, negura grea a nopţii căzuse ca o cortină de plumb. Când şi când apărea cineva ca o pată de întuneric. Nu erau cei pe care îi aşteptam. Fata fără nume a avut parte de o nuntă fără nuntaşi.

— Înţeleg că trăieşte şi te aşteaptă?

— Nu, nu mă aşteaptă. În acelaşi an a murit din cauza unei sarcini toxice.

— Şi copilul?

— Şi el.

Ochii bărbatului erau pătaţi de umbrele lacrimilor.

— Vrei să-ţi răspund şi la cea de-a doua întrebare?

— Ţi-am mai pus o altă întrebare?

— Da, voiai să ştii dacă te iubesc.

— Să lăsăm asta acum. Ia să văd în ce stare se află umărul tău şi să ne gândim cum ajungem acasă.

— Acasă la cine? întrebă el. Şi fără să aştepte un

răspuns, continuă să mediteze: Oare câte case au mai rămas întregi? câţi dintre oameni au fericirea să mai poată spune: „Te invit la mine acasă!”?

— Dar tu scriai în compunerile tale, că la voi în câmpia aceea, al cărei nume nu mi-l reamintesc, nu-i nevoie de casă. „Te poţi culca foarte bine pe iarbă ca pe o saltea şi tragi peste tine, acoperindu-te cât mai bine, o cuvertură încrustată cu puzderia de stele, ori cu ochi de domniţe, ochi de mirese, priviri de fete frumoase”.

— Ţii minte toate astea? o întrebă el mirat. Cum ai reuşit? Le-ai învăţat ca pe o poezie?

— Mi-au plăcut. Voiam să te cunosc cât mai bine, le-am recitit şi le-am reţinut.

— Mai ştii?

— Da.

— Mai spune-mi, îmi place şi mie să le aud.

„Iar dacă la miezul nopţii vei auzi caii galopând pa câmpie, să nu te ridici pentru că deranjezi cavalcada stră moşilor, care trec noapte de noapte apele Styxului, ca să revadă locurile dragi. Dormi liniştit, ei. vor pleca de-ndată ce se aud cântecele cocoşilor dis-de-dimineaţă, trăgându-şi peste faţă glugile negre. Te vei scula, nu la răsăritul soarelui, pentru că în câmpia de care vorbesc eu, nu există răsărit de soare... Răsărit de soare există acolo, unde oamenii au timp să-l admire, unde oamenii sunt dispuşi să-l privească astăzi, regretând că este prea mult până mâine la o nouă întâlnire cu el. Plaiul după care tânjesc, are în schimb scârţâitul roţilor pe drumurile nevoii. Până când? Cine poate să ştie!”

Ana-Maria se opri. Andrei Ivaşcu recunoscuse în întregime textul şi era emoţionat. Duioşia cu care ea îl recitase era de-a dreptul surprinzătoare.

— Grette! Ana-Maria! Vino te rog, lângă mine.

— Nu mă simţi lângă tine? întrebă ea, lăsându-se moale în îmbrăţişarea lui.

*

Urmaseră zilele acelea de căutări zadarnice şi. serile, mai ales serile, când Leon o aştepta pe Grette să apară. „Este imposibil ca această oarbă devoţiune, această seniitrăire în speranţa regăsirii ei, să fie irealizabilă” îşi spunea el la fiecare pas, în orice clipă de răgaz.

Şi atunci, se petrecuse întâlnirea lui cu Yvonne, o tânără elveţiancă, care semăna leit cu Grette. Yvonne, micuţa vânzătoare din Zürich, îi întrerupsese călătoriile pentru două săptămâni. Seară de seară se aflase la masa unde simpatica ospătăriţă. îşi servea clienţii. I-au trebuit cinci zile lui Leon până s-a hotărât să schimbe câteva cuvinte cu ea. De fapt, în aceste zile decisese să şteargă amintirea adevăratei sale iubite, schimbând-o, e drept, cu o făptură care îi semăna leit.

În seara aceea, Yvonne se îndreptase spre masa pe care Leon o avea rezervată, zâmbind, degajată, ca orice ospătar care îşi cunoaşte clientul şi îi ştie preferinţele.

— Domnule Blok, i se adresă ea pe un ton familiar, astă-seară vă recomand iepure cu măsline. Este un vânat proaspăt pregătit. Avem de asemenea, un vin roşu pe care îl servim doar clienţilor de a şaptea zi…

— Te-ai. şi plictis.it de mine? q întrebă Leon, % uitându-şi, e: la: e. a cu o. privire, scrutătoare…

— Se poate, domnule. Leon, dimpotrivă, trăiesc cu, impresia că vă cunosc de când lumea. şi-mi făceam reproşuri că nu vă pun la dispoziţie toate onorurile casei.

Leon îşi ridică iarăşi privirea spre ea. Localul nu era aglomerat şi tânăra ospătăriţă îşi putea permite să se angajeze într-o discuţie mai lungă cu clientul ei.

…

— Yvonne, Yvonne, continuă Leon. Cine ţi-a pus numele ăsta?

— Nu vă place?

Leon nu răspunse imediat. Uitându-se în lista de

bucate, o întrebă de parcă în acel moment intrase în local:

— Ce-ai spus că ar trebui să prefer, vânat?

— Da. domnule. Vă las să consultaţi lista.

Şi Yvonne se îndreptă spre altă masă cu mişcări indiferente, ce păreau să-i spună numai lui: „Eşti ciudat, domnule Leon, eşti un tip bizar, cred că-i mai bine să stau departe de dumneata”.

Dar nu era prima oară când lui Leon i se întâmpla asta. Nu era prima oară când întâlnea femei atrăgătoare al căror farmec îl ademenea. Nu era prima oară când încercase să rupă cu trecutul, să uite pentru totdeauna că a existat o femeie pe care a iubit-o şi care de fapt nu s-a numit Grette. O femeie care râdea cu toată fiinţa…

— V-aţi hotărât? reveni Yvonne la masa lui Leon.

— Rămân la ceea ce mi-ai recomandat mai înainte. Şi aş vrea să te mai întreb ceva.

— Spuneţi, vă rog.

— Ce-ai zice de o „ieşire” împreună la terminarea programului tău, la un bar de noapte?

Pentru o clipă privirile lor se întâlniră. În ochii ei se putea citi adevărul. Da, aceasta era deosebirea. Dacă chipul acestei tinere simpatice trăda de la bun început ceea ce gândea, ochii Anei-Maria, alias Grette, fuseseră pentru Leon întotdeauna o enigmă. Şi nu era un novice.

Escapada la barul de noapte era plăcută. Leon avea senzaţia că în sfârşit depăşise impasurile de până atunci.

A dansat de câteva ori cu Yvonne, pe care şi-a apropâat-o pătimaş din ce în ce mai mult. Şi chiar când-ritmul muzicii devenise de-a dreptul diabolic, când-dansatorii improvizau mişcări din cele mai curioase, Leon se adapta atmosferei zgomotoase. Chiar şi atunci când Yvonne dansă cu un tânăr mulatru nu-şi dădu seama că tinereţea făcea din dansul acela rapid o barieră între generaţia lor şi aceea a lui Leon. De la război se scurseseră câţiva ani şi nu odat a remarcase fire albe la

tâmple. Nu uitase să-şi spună când împlinise patruzeci de ani: „De-acum sunt în plină maturitate!” dar cum ar fi putut să se salveze de imaginea Grettei decât găsind o altă femeie care să-i semene cât mai mult cu putinţă? Uita Leon că şi Grette ar fi trebuit să aibă aproape patruzeci de ani? Nu-şi dădea oare seama că ingenua Yvonne era mult mai tânără decât aceea pe care el o căuta? Dacă întâmplarea, şi poate nu Cea mai fericită, ar fi adus-o pe Grette în acel moment pe ringul de dans, cu un alt bărbat, atunci prezenţa celor două femei alături ar fi putut să-l trezească, ar fi putut să-i arate că Grette pe care o iubise el nu mai e ca Yvonne, ci e Grette de acum, la cei aproape patruzeci de ani.

Muzica se întrerupse brusc şi tânărul mulatru o conduse pe Yvonne până la masa lui Leon.

— Cum am fost? întrebă ea, gâfâind uşor.

— Admirabilă, răspunse Leon umplându-i paharul cu şampanie.

— Într-adevăr? Găseşti că am fost admirabilă? se alintă ea sorbind din cupa plină.

Leon o privea ca un îndrăgostit. Recunoştea în gesturile ei aceleaşi mişcări sensibile, graţioase, nestudiate, ale Grettei.

— Mergem? întrebă el, căutând să rămână singur cu ea.

— Cum doreşti, răspunse Yvonne, gata de plecare, îi propuse să meargă pe jos până la hotelul unde stătea el. Era în apropiere. Gândul că în sfârşit a găsit o fată care reuşise să alunge imaginea Grettei, îl însufleţea. Se simţea tânăr, puternic, era convins că avea s-o domine pe această Grette-Yvonne, de care se îndrăgostise fulgerător.

— Yvonne, unde locuieşte familia ta? întrebă el nerăbdător să avanseze starea de lucruri în care se aflau.

— Eşti dornic s-o cunoşti? răspunse ea tot printr-o întrebare de parcă îi auzise gândurile.

— Îmi placi foarte mult, sper să nu mă înşel, îi zise el cuprinzându-i umerii.

— Familia mea, Leon, nu mai există, reveni ea la întrebarea lui. Aşa că pot hotărî singură asupra situaţiei mele. Port în schimb îndelungi discuţii cu mama mea, seară de seară, când îi povestesc ce a fost mai important în ziua care a trecut.

— Yvonne…

— Nu, Leon, nu mă întrerupe. Să nu-ţi închipui că dacă m-ai cunoscut într-un restaurant, n-aş fi avut o educaţie aleasă. Desigur este mai greu de remarcat faptul că un chelner are o – educaţie autentică şi nu o aparenţă de pregătire, care să-i permită să fie agreabil şi să nu strice cheful clienţilor.

— Dar nu m-am gândit ia aşa ceva.

— Nu ştiu la ce te-ai gândit, Leon, dar dacă vrei într-adevăr să mă cunoşti, îţi recomand să faci abstracţie de locul meu de muncă. El nu corespunde cu pregătirea mea.

Mergeau alături. Priviţi de departe păreau două fiinţe care aveau să meargă astfel până la capătul pământului.

— Vezi, Leon, continuă ea, în timpul războiului unii au pierdut mai mult, alţii mai puţin…

— Iar alţii chiar au câştigat, completă el sarcastic, gândindu-se ia arhiva pe care o capturase la Nitz.

— Nu, Leon, într-un război nu există oameni care să câştige. Pe durata lui toţi oamenii pierd, mai mult sau mai puţin. Sunt familii ori neamuri care dispar în flăcările lui. Cartiere întregi se prăbuşesc în gura hidoasă a morţii. Se pierd în adâncimile neantului vieţi, bunuri, jucării ale copiilor, ochelarii bunicilor, scrisorile de dragoste ale îndrăgostiţilor…

— Ei, lasă!… Sunt totuşi familii, neamuri, oraşe pe care războiul nu le afectează. Chiar dacă s-a numit război mondial, au fost părţi ale lumii care au rămas neatinse, simţământul oamenilor de-acolo pentru neplăcutul

eveniment fiind acela al unor spectatori cărora nu le place corida.

— N-ai dreptate. îl întrerupse ea. Un război de talia celui care a trecut, a traumatizat întreaga omenire. Ştii ce este aceea frica, Leon?

— Frica de moarte?

— Mu. Frica de distrugere, pentru că în timpul unui bombardament poţi să scapi, fizic vorbesc. Dar ce folos dacă nu va mai exista cartierul în care trăiai, ce folos că tu eşti în viaţă dacă prietenii tăi nu mai există, sau chiar oamenii cunoscuţi numai din vedere, pe care îi întâlneai zilnic?

— Să nu dramatizăm. Yvonne, prieteni sunt peste tot, omul îi poate găsi pretutindeni.

— Asta-i adevărat, dar simţi nevoia să te întorci la locurile care au fost distruse, acolo unde ţi-a rămas o parte din viaţă…

— Ei şi? Vei găsi acolo un cartier nou, modern, alţi oameni la fel de veseli, o viaţă bine organizată, ba chiar îţi vine să spui: dacă nu era războiul nu se ridica aici un cartier aşa frumos sau un oraş atât de nou.

— Priveşti unilateral, Leon. Gândeşte-te că va trebui să te opreşti în faţa blocurilor nou ridicate. Şi să faci abstracţie de ele, în imaginaţie ţi se va derula filmul traiului anterior, pe care îl ştiai atât de bine şi atunci, acolo, realizezi că o parte din viaţa ta s-a topit, ani din viaţa ta au fost arşi odată cu acel cartier distrus în timpul bombardamentului. Şi începi să te simţi pe jumătate mort, sau pe trei sferturi… De parcă ai fi avut o paralizie parţială. Ăsta-i adevărul, Leon…

Continuau să meargă, cu acelaşi pas liniştit, fără să-şi vorbească.

— Spune-mi, Leon, ce-ai făcut în timpul războiului? întreba ea deodată, oprindu-se.

— Ţara mea nu a fost angajată în război, minţi el fără

greutate. Nu era prima oară când i se punea această întrebare la care dădea acelaşi răspuns hotărât. Am făcut comerţ în America de Sud…

— A, explicabil, îl întrerupse ea. Este firesc să ai un punct de vedere diferit. Dar pentru mine, care n-am putut să scot nici cadavrele părinţilor de sub dărâmături, pentru mine, care am se ăpat ca printr-o minune, aflându-mă cu totul întâmplător în altă parte, pentru mine, Leon, care n-am mai recuperat nimic din ceea ce am avut… decât partiturile a doua sonate de Mozart… Atât a mai rămas din lucrurile mele, din creşterea mea aleasă, Leon! Mă poţi înţelege, tu care ai făcut comerţ în acel timp, departe de para de foc a războiului?…

— Dar pentru numele lui Dumnezeu, Yvonne, opreşte-te… Era vorba de dragoste, era vorba de noi.

— Scuză-mă, îi răspunse ea pe un ton liniştit. Sunt lucruri pe care nu le pot uita uşor…

— Ba da, Yvonne, tu trebuia să le fi uitat până acum, eşti atât de tânără, de frumoasă, continuă el încercând s-o îmbrăţişeze.

— Nu, Leon. Nu trebuie să uităm aşa ceva niciodată. Trebuie să uităm că am fost chinuiţi, că viaţa ne acoperise într-o pâclă întunecată de fum, asta da! Dar ce înseamnă războiul, cine sunt oamenii care îl poartă, asta nu trebuie să ne scape niciodată din vedere.

— Bineînţeles. Astăzi nu mai vrea nimeni să moară, toţi vor să trăiască, şi încă foarte bine…

— Ştii ceva, Leon, am o idee. Tu, care n-ai cunoscut războiul, care toată viaţa n-ai făcut altceva decât să-ţi vezi de afacerile tale, nu vi-ei să te înscrii într-o organizaţie care. luptă împotriva războiului? Te prezint eu. Peste două zile avem întâlnire. Cel care conduce şedinţa îmi va da mie cuvântul, vom ieşi în faţă amândoi şi eu, îţi voi face o scurtă prezentare: „Doamnelor şi domnilor, Vi-l prezint pe Leon Blok, comerciant, cetăţeanul unui stat liber şi

independent, care n-a cunoscut niciodată războiul…” N-ai fost niciodată militar, Leon?

— Nu, răspunse el scurt, uimit de întorsătura pe care o luase discuţia.

Ea îşi reluă poziţia pe care intenţiona s-o aibă peste două zile în faţa organizaţiei continuând prezentarea lui Leon, în timp ce el încerca s-o revadă iarăşi pe Grette, pe care nu şi-o putea imagina vreodată în acea postură de militantă în care se afla transpusă Yvonne.

„… Leon Blok este omul care n-a auzit vuietul bombardierelor năpustindu-se în picaj pentru a bombarda oraşele, pentru a ucide oamenii, Leon Blok este omul care n-a îmbrăcat niciodată o uniformă militară, care nu a folosit vreo armă, care nu a aruncat o grenadă. Viaţa l-a ajutat să nu aibă nevoie de aşa ceva. Iată de ce m-am gândit să vi-l prezint astă seară pe acest om fericit, care nu a cunoscut războiul, ale cărui gânduri nu sunt în vreun fel tulburate de grozăviile războiului şi care doreşte să rămână astfel întotdeauna…”

— Ţi-a plăcut? îl întrebă ea prinzându-l de braţ.

— Nu, răspunse el sincer.

— Ce nu ţi-a plăcut?

— Nimic nu mi-a plăcut, mai ales atitudinea asta a ta de agitatoare pătimaşă. Tu eşti femeie, şi trebuie să rămâi aşa. O femeie care s-a urcat la o tribună şi de acolo îşi îndreaptă braţul ameninţător ori face semne disperată… Veniţi, veniţi!…” nu mai este femeie…

— Dar ce este» Leon?

— Nu ştiu ce este, dar nu mai este femeie.

Stăteau faţă în faţă fără să-şi vorbească.

„Un negustor ca toţi negustorii, îşi zicea Yvonne. Afacerile să meargă, soţia să stea acasă şi să crească copii. Să aibă şi vreo aventură galantă, dar fără să afle cartierul şi, dacă se poate, să fie în favoarea bunului mers al afacerilor”.

„Nu eşti ce mi-am închipuit eu, Yvonne, reflecta Leon la rândul lui, nu de o asemenea femeie am eu nevoie...”

„Şi mai este şi bătrân, arogant, pretenţios, favorizat de soartă...”

„Dacă ar simţi ceva despre afacerile mele din timpul războiului şi mai ales despre cele de-acum, atunci să o văd pe micuţa tigroaică, cum m-ar prezenta colegilor ei: „Domnilor, vă prezint pe cea mai vinovată creatură din lume. Pe Leon Blok. care în timpul războiului a ucis, a trimis oameni la moarte, pe alţii i-a corupt, a minţit, a trădat, a lovit pe la spate... Acesta este Leon Blok. aflat cu neruşinare în faţa dumneavoastră!”

— La revedere, Leon.

— La revedere, Yvonne... îmi pare rău. aş fi vrut să ai un alt nume, şi un alt fel de a fi...

9 67

La puţin timp o febrilă corespondenţă începu să se poarte între doamna Ghinea şi prietena sa emigranta. Adevărul era că Bibi Ghinea scria mai rar decât prietena ei, fapt pe care îl şi menţionase în una dintre scrisorile sale cerându-i mai tinerei sale prietene, în numele diferenţei de ani, această favoare. „Ţin foarte mult să-mi scrii dacă poţi, tot ceea ce vezi... Nici nu-ţi poţi închipui ce reacţii puternice au în mine descrierile tale. Doar ştii că am călătorit mult”.

Vechea ei prietenă îi făcea pe plac, povestindu-i cu lux de amănunte despre oraşul în care trăia, despre oamenii pe care îi întâlnea şi felul lor de viaţă, bineînţeles magazinele şi cumpărăturile constituind un permanent subiect în scrisorile sale.

„Să nu-mi scrii despre oameni, draga mea, o rugase Bibi Ghinea. Nu mi-au plăcut niciodată occidentalii!” afirma ea deschis. Dar prietena sa – şi nu numai ea – simţea deja regretul pe care soţia fostului, colonel Ghinea îi păstra pentru timpurile când ochii admiratorilor şi nu

doar ai celor autohtoni o căutau insistent prin saloanele bucureştene. „Oricât ar părea de atenţi, de galanţi cu tine, vei descoperi, de fiecare dată, că ţintesc un anumit interes. Şi în vremea aceea interesul politic era urmărit cu ferocitate. Dacă mă gândesc mai bine. acum „seratele, mesele copioase, interminabilele dansuri erau numai un înveliş. Un înveliş superficial al vieţii adevărate, înţesată de griji şi frământări din timpul războiului. Oameni de felul soţului meu erau aproape în întregime prinşi de asemenea probleme. Frontul cerea alţi oameni, alte echipamente, alţi bani. Desigur, faţa liniştită a lucrurilor o realizam noi, femeile”.

Şi scrisoarea bătrânei Bibi Ghinea continua, mai ales cu reamintirea unor fapte plăcute petrecute în anii tinereţii, atunci când cea mai importantă obligaţie care îi revenea era aceea de a fi fermecătoare la seratele la care lua parte.

În încheierea scrisorii, Bibi Ghinea regreta că timpul o presa să-şi părăsească destăinuirile, căci vizita nepotului său, Cristian, îi aducea aminte de celelalte obligaţii.

„De aceea te rog, draga mea, scrie-mi despre tine, despre vreme, cum arată oraşul în care trăieşti şi chiar dacă magazinele nu mai au atâta importanţă pentru vârsta mea, totuşi...”

*

Cu umerii căzuţi, femeia stătea în faţa lui Leon stânjenită ca de fiecare dată când îl întâlnea.

— Am primit o nouă scrisoare din ţară, murmură ea.

Leon îi făcuse semn să se aşeze. Întinse mâna, în timp ce femeia căuta în poşetă scrisoarea pe care i-o dădu cu mâna tremurândă.

Leon o studie cu atenţie, făcând fel de fel de semne, paranteze, cruciuliţe, apoi se pregăti să dicteze răspunsul pe care avea să-l semneze femeia umilă de lângă el.

Singura favoare ce i-o făcea Leon, atunci când era

bine dispus, era aceea de a-i permite să strecoare printre întrebările sale şi câteva gânduri care îi aparţineau.

— Să nu mă înţelegi greşit, doamnă, o prelucra Leon de fiecare dată, această corespondenţă are o importanţă şi un caracter oficial. Întrebările pe care dumneavoastră le adresaţi, aduc răspunsuri care pe noi nu ne interesează.

În aceeaşi poziţie, de om chinuit, femeia aşteptă ca Leon să termine. Cuvintele prietenei sale îi zumzăiau mereu în urechi, aducându-i căldura aceea sinceră, pe care o simţise ori de câte ori se întâlniseră.

„Să nu-mi scrii despre oameni, draga mea. Nu mi-au plăcut niciodată occidentalii...”

— Să redactăm răspunsul, îi întrerupse Leon gândurile, continuând să privească pe deasupra hârtiilor.

Şi femeia se apropie de masă, căutând din priviri hârtia şi stiloul lui Leon pe care îl folosea de fiecare dată pentru a comunica bineînţeles gândurile lui, interesele lui...

„Cele câteva rânduri primite de la tine mi-au produs o mare bucurie. Ai reuşit pentru câteva momente să mă faci să uit de frumuseţile de aici, ale realului, ale vieţii adevărate. Ce rău îmi pare acum că nu sunt lângă tine. Mi-ar fi plăcut să fim alături şi să-mi povesteşti despre tinereţea ta năvalnică şi viaţa frământată din timpul războiului. Tot ceea ce îmi povesteşti îmi aprinde şi mai mult curiozitatea. De aceea, te rog, nu lua întrebările mele drept indiscreţii deplasate. Cred că amândouă suntem la văi sta când ne putem permite orice întrebare despre viaţa noastră şi de ce nu, putem să dăm adevăratele explicaţii”.

M nu u... fe».

„Bibi, te rog încă o dată să consideri întrebările mele, ca simple curiozităţi ale unei femei căreia viaţa de-acum înainte se pare că nu-i mai poate oferi prea multe...”

Femeia îşi ridică privirea mirată. „Cum adică?!” părea pa să spună.

Leon Blok tăcea, nerealizând ce s-a întâmplat.

— Ce-am scris până acum? întrebă el, regăsindu-se.

Femeia reluă ultimele rânduri cu glas trist.

— Sper că nu mai este cazul să vă explic, doamnă, că această corespondenţă este condusă cu un scop anume, îi zise el, dându-şi seama ce anume o deranjase. Dacă doriţi, fiecare dintre scrisorile dumneavoastră poartă ca motto: „Orice asemănare cu expeditoarea scrisorii este cu totul şi cu totul întâmplătoare”. Nu vă îngrijoraţi, doresc să obţin doar nişte reacţii…

— Înţeleg, spuse ea pe un ton care arătă deschis că nu era deloc încântată de explicaţia primită. Totuşi, reluă ea discuţia, ce interes prezintă pentru dumneavoastră tinereţea doamnei Bibi Ghinea?

Leon Blok se ridică, făcu câţiva paşi prin cameră, apoi

O întrebă cu un aer de parcă atunci o vedea pentru prima oară.

— Beţi o cafea?

Ea îl refuză fără nicio ezitare. Ar fi băut o cafea, ar fi fost reconfortantă. Dar pauza pe care o propusese el nu

I se părea deloc potrivită. Ar fi preferat să continue discuţia până la sfârşit şi apoi…

— Nu fiţi neliniştită, îi zise Leon. Corespondenţa cu Bibi Ghinea conţine foarte multe lucruri „de umplutură” ca să le zic aşa. Ceea ce ne interesează pe noi nu sunt relaţiile ei de amor, sau rivalitatea feminină. Ceea ce ne interesează foarte mult sunt relaţiile soţului ei cu străinii pe care-i cunoştea atunci.

— În timpul războiului?

— Mai ales atunci.

— Nu înţeleg, răspunse ea scurt.

— Dar v-aţi dat seama din ceea ce ea vă scrie că în timp ce soţiile ofiţerilor se distrau, ei, oamenii importanţi ai vremii, discutau la infinit cu ofiţeri străini, cu ziarişti. N-

aţi remarcat asta?

— Ba da, dar nu mi-a spus nimic...

— Vă închipuiţi că colonelul Ghinea discuta întâmplător cu-ofţerii germani, cu ziariştii străini?

— Spuneţi-mi însă, continuă ea să întrebe, neascunzânciu-şi frământarea, la ce v-ar mai folosi acum să aflaţi că un ofiţer, un ziarist sau un om de afaceri a avut în timpul războiului legături cu un ofiţer român?

— Ştiţi ce, o întrerupse el nervos. Prea multe întrebări deranjează. Dumneavoastră aţi venit peste noi... Acum nu aveţi încotro, veţi continua drumul până la capăt.

*

Prima vizită pe care Leon o făcuse la Bucureşti se desfăşurase în condiţii normale. Se prezentase la două întreprinderi de comerţ exterior cu care avea să lucreze în viitor, apoi colindase prin oraş ore întregi. Se făcuse uşor cunoscut de către personalul hotelului şi al restaurantului. Avea o prezenţă agreabilă, se purta atent cu toată lumea, nu avea pretenţii exagerate.

Într-una din zile, se plimbase chiar pe strada pe care locuia familia Ghinea. „Cum coborâţi la staţia Kogălniceanu, mergeţi pe Plevnei şi veţi observa vila în care locuiesc ei. Nu au câine, Bibi nu iubeşte animalele. De niciun fel...”

„Nu trebuk să forţez nota, îşi zise Leon, ar părea nefiresc. Altfel, râse să stric totul. Fir-ar al dracului, întotdeauna m-a forţat timpul. Şi înainte de război, şi în timpul lui, chiar şi acum”.

Întorcându-se spre hotel, Leon îşi reaminti de ultima scrisoare primită de la Bibi Ghinea, a cărei locuinţă o toperase în urmă cu câteva minute. De altfel, această scrisoare îl obligase să vină la Bucureşti, schimbându-i într-un fel planurile.

„... Şi dacă uneori, vârsta mea înaintată aduce melancolia, reuşesc să o înlătur trăind alături de Cristian,

căruia munca şi harul îi aduc satisfacţii... Ce poate fi deci mai plăcut pentru mine, decât a-l ajuta pregătindu-i hrană bogată în vitamine, un cămin cald şi o atmosferă liniştită. Au început şi deplasările sale în străinătate. Comunicările lui la diferite întruniri ştiinţifice, în ţară, i-au adus elogii pe care eu le consider că pot fi în aceeaşi măsură ale mele şi ale soţului meu”.

Această scrisoare îl determinase pe Leon să procedeze mai direct pentru studierea şi cunoaşterea lui Cristian Ghinea, pentru că aici voia să ajungă de fapt. Oricine ar fi citit de-acum înainte scrisorile celor două femei, ar fi remarcat interesul exagerat al prietenei din străinătate pentru legăturile colonelului Ghinea din timpul războiului. Corespondenţa de până atunci îi adusese, şi-i confirmase o serie de date care l-au hotărât pe Leon să se deplaseze la Bucureşti. La scurt timp Bibi Ghinea primea o scrisoare din partea prietenei, care o anunţa că „un om de bine, unul dintre puţinii mei prieteni de aici, te va vizita aducându-ţi câteva atenţii, pentru tine şi pentru Cristian, din partea mea...”

Leon Blok nu s-a dus însă la familia Ghinea. Nici nu intenţionase să facă lucrul acesta. Cele câteva lucruri pe care le cumpărase pentru Cristian şi Bibi Ghinea, un pulover bărbătesc, o sticluţă cu parfum franţuzesc şi un carton cu ţigări fine, le-a expediat printr-un comisionar al hotelului. Înainte de plecare, din aerogară dădu un telefon pentru a avea confirmarea sosirii coletului la destinaţie.

— Dar v-am aşteptat, domnule Leon, îi răspunse Bibi Ghinea afectată. Era o şansă pentru mine de a afla noutăţi despre prietena mea.

— Îmi pare foarte rău, se scuză el, dar am avut atâta treabă...

— Vă înţeleg, vă înţeleg, dar o pauză de câteva minute v-ar fi prins bine, mai ales că noi locuim central.

— Bine, doamnă, vă asigur că la viitoarea mea vizită,

care nu va fi peste mult timp, voi fi musafirul dumneavoastră.

— Dar neapărat să faceţi lucrul ăsta, neapărat)…

„Ei „da, îşi spuse Leon, îndreptând, u-se spre avion, acum voi putea face o vizită noilor mele cunoştinţe”.

Vremea se arăta destul de blândă, condiţiile de zbor minunate. Sigur de el, jovial, Leon îşi ocupă locul în avion. La câteva minute de la decolare stewardesa se aplecă uşor deasupra scaunului său întrebându-l cu o voce îmbietoare:

— Un coniac, whisky, o cafea?!

Leon îşi ridică privirea şi rămase cu ea aţintită asupra fetei… Ce s-ar fi întâmplat dacă în locul ei ar fi fost Grette care l-ar fi îmbiat: „Un coniac?” Leon îşi duse mâna la fruntea încinsă, apoi se adresă stewardesei care aştepta să se decidă:

— Coniac, domnişoară, un coniac şi o cafea.

Dar cum şi-ar putea închipui el că Grette ar fi devenit însoţitoare de bord când foarte bine s-ar fi putut afla în Franţa ori în Olanda, alături de Archibald Fourie, ocupându-se de afacerile ce constituiau de fapt acoperirea lor? Şi dacă totuşi nu l-a întâlnit în noaptea aceea de pomină? „Ah, dacă aş putea s-o găsesc, să lucrez alături de <? a, să trăiesc alături de ea, se frământa Leon privind afară zdrenţele norilor, pentru ca apoi să se întrebe, acoperindu-şi fruntea, încercând astfel să-şi ascundă gândurile: Pentru cine o face Grette spionaj acum?”

Stewardesa îi aduse cafeaua aburind a şi coniacul Avionul îşi continua zborul traversând norii „încărcat cu pasagerii săi, şi gândurile lor…

—

La puţin timp, Leon devenise un oaspete obişnuit al casei Ghinea. Amabilitatea de care dădea dovadă faţă de bătrâna doamnă ca şi faţă de nepotul ei era condusă cu dibăcie.

— Dumneata, Leon, îi spuse într-o zi Bibi Ghinea, te

deosebeşti de ceilalţi străini pe care i-am cunoscut până acum.

— Da, doamnă Ghinea, eu sunt mai abil decât ceilalţi, răspunse el râzând.

— Vorbesc serios, Leon, la dumneata nu se observă urmărirea acelui interes direct, pe care eram obişnuită să-l remarc la cunoştinţele noastre din timpul războiului. Mă refer, fireşte, la străinii cunoscuţi de noi.

— Doamnă Ghinea, continuă el, cei pe care i-aţi cunoscut urmăreau un interes imediat, erau în timpul războiului, deci într-o situaţie deosebită, explicabil să fi fost grăbiţi.

— Aşa deci?!

Leon Blok zâmbi nevinovat, făcându-i semn cu ochiul lui Cristian, care deşi prezent intervenea rar în discuţie.

— Doriţi să vă spun că eu nu sunt ca ei, v-ar satisface o asemenea afirmaţie? De ce să vă satisfacă? Dimpotrivă, să vă gândiţi că eu, prin natura profesiei mele, aceea de comerciant, urmăresc să închei afaceri cât mai bune în ţara dumneavoastră.

— Mă refeream la relaţiile dintre noi, insistă bătrâna.

— Propun să discutăm despre altceva, interveni Cristian. Unde vrei să ajungi cu discuţia asta, bunico? Leon se simte bine la noi, a vrut să cunoască o familie de români şi a reuşit. L-au interesat oamenii din generaţia trecută, nu te supăra că o numesc aşa. Te-a cunoscut pe dumneata. A vrut să ştie cum trăieşte tineretul la noi, spre ce aspiră, m-a cunoscut pe mine. Ce te deranjează în toate astea? L-ai putea supăra şi după aceea tot dumneata, A vrut să ştie cum trăieşte tineretul la noi, „Nu mai vine domnul Leon odată? Dar pe unde tot umblă cu mărfurile sale?” Şi la urma urmelor, continuă Cristian sincer, parcă dumneata nu urmăreşti un interes în relaţia, cu Leon Blok?

— Eu?! făcu ea surprinsă. Cristian dragă, noi românii

ne primim oaspeţii bucuroşi…

— Lasă bunico, ospitalitatea este ospitalitate. Dar ţigările fine pe care numai Leori le aduce şi lichiorul de banane şi cărţile pe care eu l-am rugat să mi le cumpere… Şi veştile de la prietena dumitale bolnavă…

Bătrâna se dădu învinsă. Nepotul ei nu-i luase apărarea. Într-adevăr, comportarea lui Leon Blok până atunci fusese ireproşabilă. Dacă i se părea ceva în neregulă era apropierea ciudată care se crease între ei. Dar Leon Blok se interfera în discuţii atât de bine cu bătrâna, de parcă trăiseră amândoi în acelaşi cerc de când lumea. Şi de altfel, era o adevărată plăcere şi pentru Cristian să fie în compania lor, să-i asculte depănându-şi amintirile. Ori de câte ori munca la institut îl obosea, sau se simţea copleşit de ideea că nu poate duce un proiect mai departe, îşi petrecea timpul liber în compania bunicii sale şi a lui Leon, când se întâmpla ca acesta să fie în ţară.

Discuţiile despre lumea apusă de mult îl destindeau. Oamenii despre care vorbeau ei păreau personaje ale unor romane vechi, demodate, melodramatice.

Cristian Ghinea vorbise sincer, aşa cum obişnuia s-o facă întotdeauna. Nu avea ascunzişuri, aborda cele mai delicate subiecte atât de direct încât unul dintre colegii săi îl întrebase glumind: „Eşti atât de direct şi în dragoste, Cristian?” „Mai ales în dragoste!” răspunsese el.

Felul său de-a fi, întotdeauna sincer şi hotărât, îl făcea să nu aibă nicio reticenţă faţă de Leon Blok. Nu vedea niciun pericol în relaţia care devenise atât de apropiată. Cristian Ghinea nu se temea de nimeni şi cu atât mai puţin de acest străin. Întotdeauna se călăuzise după îndemnurile bunicului său, colonelul Alexandru Ghinea, care având mai mult timp liber decât tatăl său şi mai multă vocaţie, s-ar putea spune, se ocupase de creşterea şi educaţia nepotului.

„Precizându-ţi de la început poziţia, acţionând

întotdeauna după propriile-ţi păreri, atunci când eşti sigur de ele, vei reuşi oricând. Căile ocolite, în afară de faptul că sunt mai lungi, pot produce uneori încurcături. Să te fereşti de ele”.

Şi colonelul în rezervă Alexandru Ghinea formase la tânărul său nepot un caracter puternic, echilibrat, un spirit vioi, aparte.

Discuţiile lor nu erau de genul acelor prelucrări nesfârşite, moralizatoare dintre cel mai în vârstă şi cel mai. tânăr. Mai ales atunci când Cristian se apropiase de majorat, în ultimii ani de viaţă ai bunicului său, dialogul lor devenise tot mai viu, întrebările nepotului mai diverse şi mai dificile.

— Dumneata pe care militari i-ai îndrăgit mai mult?

— Ce întrebare e asta, Cristian? Soldatul român, deci armata română este marea mea pasiune, adevărata dragoste a fiecărui ofiţer român.

— Lăsându-i de o parte pe ostaşii noştri, ce alţi ostaşi ai mai cunoscut, din alte armate, bineînţeles?

— Am cunoscut reprezentanţi ai mai multor armate, Cristian. Aproape, pe toţi europenii, prin ofiţerii care au luptat în mod nemijlocit pe front, ori prin ataşaţii acreditaţi la Bucureşti.

— Din aceştia care te-au impresionat mai mult?

— Ce vrei să ştii, Cristian? Fiecare ofiţer m-a impresionat, pentru că fiecare dintre ei, acceptând să îmbrace uniforma militară, a înţeles să-şi apere ţara, fără să precupeţească vreun sacrificiu.

— Ce-mi poţi spune despre ofiţerii germani? Am auzit-o pe bunica spunând odată: „Când intra într-un salon un ofiţer german, se cunoştea”.

— Ofiţerii germani s-au impus printr-o ţinută ireproşabilă. prin disciplină. Desigur, apariţia lor în public atrăgea atenţia, aşa cum sie întmipâă când apare un străin într-un grup de prieteni. Dar crezi că prezenţa unui ofiţer –

român într-un salon din Berlin ar fi trecut mai puţin observată?

— De aceea te întreb pe dumneata, care i-ai cunoscut. Tata evită să discute o asemenea temă.

— Şi bine face.

— De cel

— Pentru că el n-a cunoscut destul de bine asemenea oameni şi mai ales faptele lor. Nu este bine să-ţi faci păreri definitive despre ceea ce nu cunoşti suficient.

Mergeau apoi în tăcere, în acelaşi pas, nepotul şi bunicul fiecare cu gândurile lui, până când Cristian îşi relua şirul întrebărilor:

— Spune-mi bunicule, de ce te-ai retras din armată? Nu te-a tentat vipuşca de general?

— Nu există ofiţer care să nu-şi dorească un asemenea grad, replică scurt Alexandru Ghinea.

— Atunci?

— Vremurile-se schimbaseră, oamenii erau alţii…

— Dar tunurile erau aceleaşi, gloanţele porneau tot din ţevi de puşti şi de pistoale. Te-au dat afară sau ţi s-a sugerat să-ţi dai demisia?

— Nu. În ceea ce mă priveşte, am făcut-o la propria-mi hotărâre.

— De ce? Cu experienţa dumitale, te-ai fi putut adapta foarte bine în noua situaţie, ai fi putut da o mână de ajutor.

— Cristian, după câte îmi dau seama tu eşti cel mai agresiv anchetator al meu.

— Cum adică, cel mai agresiv?… Ai mai fost anchetat?

— Într-un fel, da.

— Adică?

— Adică, s-au purtat discuţii cu mine.

— Interminabile?

— N-aş zice. Şi asta, tocmai datorită modului în care

am răspuns.

— Era necesar să dai socoteală cuiva?

— Ştiu şi eu?! Poate că da. Vezi tu, simţeam în jurul meu o permanentă schimbare, la comanda regimentelor apăreau oameni tineri, în statul-major de asemenea alţi oameni, alte concepţii…

— Alte concepţii despre război? Adică, ce, oamenii aceştia te puteau învăţa pe dumneata cum se poartă războaiele, care sunt regulile lor?

— Nu este vorba despre aşa ceva… Fără doar şi poate, trăiam timpuri noi, situaţia se schimbase radical, iar eu, colonelul Alexandru Ghinea aveam nevoie doar de un bilanţ al activităţii mele, aveam nevoie numai de o precizare. Atât…

— Dar puteau s-o facă ei, bunicule? Erau oameni tineri, ce ştiau ei despre front, ce ştiau despre tine în primul rând?

— Nu, să nu spui asta niciodată. Sunt oameni care au participat la mai multe campanii importante, fiind totuşi pe lângă cursul faptelor, iar alţii, ce au condus doar două bătălii şi pe care le-au câştigat, având în faţă adversari cu veche experienţă.

— Şi care a fost verdictul?

— Concluzia, dacă în sensul acesta vrei să iei termenul de verdict, mi-a fost favorabilă.

— Fiind vorba de tineri, ce ţi-a plăcut şi ce ţi-a displăcut la ei?…

*

— Aşadar, dumneavoastră în biroul meu după atâţia ani?

— Exact, am cerut să mă primiţi…

— R S-a întâmplat ceva? întrebă colonelul Iancu Georgescu.

Interlocutoarea îl privi intens, de parcă dorea, să-l vadă mai bine, ca la o reîntâlnire după mai mulţi ani. „Aşa

ar fi aiâtat soţul meu?... se întrebă ea nedezlipindu-şi privirea de pe faţa ofiţerului. Semănau aşa de bine!...”

— Nu încă. Dar s-ar putea întâmpla, răspunse ea în sfârşit.

— Vă ascult, Ana-Maria Ivaşcu, fostă Strauss „alias Grette Fourie, o îmbie el, pe un ton amical.

— Vă mai aduceţi aminte de toate numele astea?

— Bineînţeles.

— Şi mai sunteţi supărat pe mine? continuă ea.

— Nu. N-am fost niciodată, vă rog să mă credeţi.

Urmă o scurtă pauză în care privirile celor doi se confruntară. A lui hotărâtă, emanând sinceritatea, a ei scrutătoare, încercând să afle ce gândeşte.

— Nici atunci când insistaţi să recunosc că am Venit în România pentru că aveam misiuni de spionaj, n-aţi fost supărat?

— Nu, nici atunci. Eraţi un caz interesant, – care mă pasiona. Doi oameni veniţi dintr-o şcoală de spionaj, care declarau că se iubesc şi doreau să fie crezuţi că nu aveau nimic.cu spionajul.

— Pentru că aşa era...

— La fel credeam şi eu după discuţiile purtate. Dar şefii mei spuneau: „Bine, bine, atunci pentru ce-au urmat o şcoală de spionaj?” Şi drept să fiu, la vremea aceea, nu puteam să explic prea multe despre asta nici şefilor şi nici mie personal, neavând alte argumente decât declaraţiile voastre.

— Sper că acum nu mai aveţi dubii?

— Nu, nu am niciun dubiu despre comportarea corectă a Anei-Maria Ivaşcu, pe care o consider o bună cetăţeană şi pentru că vă cunosc mai bine, îmi permit să spun că aţi ales un destin fericit.

— Nu mă ofensaţi vorbindu-mi de fericire?

— Nicidecum. Ştiu că l-aţi iubit pe Ion Ivaşcu sau Archibald Fouries, cum îi mai spuneaţi câteodată, că v-a

iubit la rândul lui, deci aţi fost fericită.

— Dar o scurtă perioadă de timp, de asta nu ţineţi seamă?

— Adevărat, dar să nu Uităm de Ioana)... Ce mai face fetiţa?

— Ioana Ana-Maria nu mai este chiar o fetiţă. A crescut!

Ofiţerul zâmbi, fără să-şi ascundă buna dispoziţie.

— De ce zâmbiţi? întrebă ea.

— Mă amuză numele fetei. Mai. lipsea să-i mai spuneţi Grette şi poate un diminutiv de la Archibald.

Ana Ivaşcu zâmbi la rândul ei.

— Nu sunteţi curios să aflaţi pentru ce am venit? întrebă ea deodată.

— Bineînţeles că sunt, recunoscu el sincer. O vizită după atâta timp?!!

— V-am promis când ne-am despărţit că vă voi semnala orice schimbare deosebită care ar surveni în viaţa mea.

— Deci?

— Ieri după-amiază l-am văzut în apropierea hotelului „Continental” pe fostul căpitan Leon Blok. Voiam să vă fac remarcată prezenţa lui aici.

— Leon Blok la Bucureşti? Sunteţi sigură?

— Să n-aveţi nicio îndoială, n-am greşit. Eram pe Calea Victoriei, priveam la o vitrină, când mi-a atras atenţia vocea portarului de la hotelul din apropiere salutându-l pe unul dintre clienţi, care tocmai ieşea. M-a surprins slugărnicia din glasul lui şi numele străinului. „Bună ziua, domnule Blok, cum vă simţiţi la noi?...” şi încă ceva despre vreme. Am întors capul şi l-am văzut în faţa mea pe Leon Blok, potrivindu-şi ochelarii de soare, uşor orbit de lumina de afară. Am continuat să privesc în vitrină, până ce s-a îndepărtat. L-am urmat apoi, să-l pot vedea mai bine, până când n-am mai avut nicio îndoială.

Colonelul Georgescu o privea concentrat. Ana-Maria Ivaşcu îşi ţinuse promisiunea. „Fiţi sigur, îi spusese ea cu am în urmă, în situaţia că voi afla ceva care să vă intereseze, voi bate la uşa dumneavoastră din proprie iniţiativă”.

— Cum vi s-a părut Leon Blok după atâta vreme? întrebă ofiţerul, apoi ridică receptorul telefonului care suna insistent.

„Oare ce vrea să ştie? se întreabă în sine Ana-Maria. Ce am simţit? Dacă n-am fost tentată să discut cu el? Sau ce altceva?”

Colonelul Georgescu îi făcu semn să-l scuze, apoi începu să noteze ceea ce i se comunica prin telefon. Ana-Maria continua să mediteze fără să pară preocupată.

„Cred că n-ar fi lipsit de bună-cuviinţă să-i dau omului ăsta orice amănunt, oricât de intim ar fi. Cunoaşte atâtea despre mine, despre familia mea... Şi nu pot zice că nu m-a înţeles. Dar pentru a-l convinge că n-am simţit nimic deosebit când l-am văzut pe Leon Blok, atâta doar că am fost surprinsă, aşa cum a fost şi el, cu toate că este ofiţer şi întâlneşte adeseori asemenea surprize asta ar însemna să-i povestesc din nou despre noaptea aceea fatală pentru Andrei Ivaşcu, despre nopţile următoare când ne-am ascuns pe unde am putut şi m-am târât după soţul meu spre graniţă. Ar trebui să-i povestesc, poate, discuţia mea cu Andrei când i-am propus să ne „aranjăm” întâi în străinătate cu acoperirea pe care o aveam şi abia după aceea să ne îndreptăm spre România, cu bilete de tren în buzunar, cu geamantanele pline, nu aşa, cu hainele rupte pe noi, bolnavi şi extenuaţi. Şi-ar trebui să mai ştie că soţul meu, Andrei Ivaşcu, m-a uimit întotdeauna cu sinceritatea sa:

— Nu trebuie să profităm cu nimic din partea altora, Grette, mai devreme sau mai târziu, vor cere înapoi ceea ce au dat...

— Şi nu este cazul să în a întrebe dacă simt sau nu ca o adevărată româncă, lucrul pe care l-a făcut mai de mult Andrei Ivaşcu.

— Şi ce-a aflat? mă va întreba. Din nou ar trebui să intrăm în intimităţi, din nou să povestesc despre mine şi Andrei, despre curiozitatea cu care am aşteptat să întâlnesc locurile şi oamenii pe care el îi zugrăvise atât de frumos şi pe care imaginaţia mea îi transpusese în planul superlativelor. Până în ziua când i-am întâlnit…

Atunci, în locul minunaţilor oameni, al locurilor frumoase, am găsit oameni săraci, drumuri neasfaltate, arse de ger sau de arşiţă şi praf, mult praf… Copiii, am vrut să văd copiii, aceia pe care Archibald Fourie şi-i reamintise de nenumărate ori ca fiind gata de ghiduşii, copii sănătoşi, cu obrajii îmbujoraţi… Am găsit copii înfometaţi, slăbiţi, aproape bolnavi.

— Era imediat după război, îmi spunea el, era în perioada aceea.

Desigur, aşa era, de aceea am şi căutat să văd cât mai multe locuri, cât mai mulţi oameni. Soţul meu mă ducea prin locurile unde, înainte de război, trăise cu adevărat. Dar nu mai era nimic de văzut, locurile erau goale, năpădite de spini. Şi unde se aştepta mai puţin găsea case demolate, peste care trecuseră plugurile, de parcă cineva o făcuse dinadins ca să-i ascundă amintirile, ca să-l pună în dificultate în faţa mea… Dar el, Andrei Ivaşcu, ridica pe loc în faţa ochilor mei o casă.

— Uite aici, Ana, îmi spunea el, aici a fost o casă cu un pridvor larg, care ţinea chiar până acolo, vezi, chiar până acolo şi în capătul lui era aşezat un pat, de-a lungul peretelui alb… Acolo, noi copiii ne aflam într-o joacă necontenită şi tot acolo, mai târziu, seara, cu ceilalţi alături, ascultam ţipetele animalelor de baltă, care de-abia răzbăteau de îndrăzneaţa orăcăială a broaştelor. Era timpul când începeau poveştile…

Da, ăsta era Andrei Ivaşcu în perioada aceea, când nu ştia ce să-mi mai arate, ceva care să-mi placă, să mă atragă... Toate astea ar trebui săle, aflaţi", îşi zise Ana-Maria privind spre colonelul Georgescu care tocmai pusese receptorul în furcă.

— Ştiţi la ce mă gândeam, reluă ofiţerul discuţia. De mai multe ori mi-aţi spus că semăn cu soţul dumneavoastră. M-ar crede Leon Blok dacă m-aş prezenta drept fostul lui elev? De asta vă întrebam cum vi s-a părut Blok. Era mult schimbat?

*

Ana-Maria Ivaşcu părăsise încăperea. În urma d rămăsese umbra acelui zâmbet deschis, remarcat de toată lumea. din jurul ei. Colonelul Iancu Georgescu o „urmări cu privirea, depărtându-se, în lungul străzii. Avea aceeaşi distincţie ca şi în urmă cu nouăsprezece ani, când vizitele ei şi ale lui Andrei Ivaşcu erau destul de dese.

Trecuseră ani, soţii Ivaşcu aveau deja fetiţa, dar când şi când, Andrei şi Ana-Maria apăreau înscrişi pe lista de audienţe... „Vrem să mergem la locotenentul Iancu Georgescu..." „Dorim să purtăm o discuţie cu căpitanul Georgescu..." „Dacă ar fi posibil, vrem să-l vedem pe maiorul..."

Andrei Ivaşcu intra primul în biroul ofiţerului.

— Ştiţi, aşa am păşit prima oară în biroul dumneavoastră, de altfel, aşa am intrat şi. În ţară, eu înainte şi Ana-Maria după mine! ţinându-ne de mână, bineînţeles...

La început ofiţerul îi primea nerăbdător. Se aştepta ca ei să-i sesizeze ceva deosebit. „Sunt oameni de specialitate", obişnuia el să-şi zică... Mai târziu, îi întâmpina eu aceeaşi nerăbdare, dar aşa cum îşi întâmpina prietenii.

— S-auzim despre ce-i vorba? erau cuvintele cu care îi întâmpina de obicei.

— Am trecut pe la dumneavoastră să ştim ce mai faceţi şi dacă sunteţi sănătos. Să vă spunem ce mai facem noi, sau mai bine zis, ce nu mai face unul dintre noi.

— Care dintre dumneavoastră?

Soţii Ivaşcu se priveau zâmbind cu subînţeles, apoi Ana-Maria ridica două degete, ca un elev silitor.

— Voiam să vă spunem, că eu, Ana-Maria, alias Grette, nu mai fac spionaj.

— Şi de ce daţi asigurări numai despre dumneavoastră?

— Pentru că soţul meu n-a intenţionat niciodată să facă aşa ceva…

*

Nu o dată zise întâmplase colonelului Georgescu să primească telefon de la vreo persoană necunoscută care îi propunea să se înuinească undeva, la marginea oraşului, după lăsarea întunericului sau la prima oră a zilei, dis-de-dimineaţă. De cele mai multe ori colonelul încercase şi reuşise să convingă pe cei cu care discuta la telefon să accepte un loc şi o oră rezonabilă, care nu ar fi încurcai cu nimic ceea ce aveau de discutat. De data aceasta, cel cu care vorbea ţinea neapărat să-l întâlnească după miezul nopţii.

— Sunt de acord cu dumneata, îi răspunse colonelul, dar nu înţeleg de ce trebuie să ne vedem aşa de târziu. Îmi închipui că a doua zi dimineaţa mergeţi la serviciu.

— Bineînţeles, dar am motive care mă îndreptăţesc să procedez aşa.

— Stabilim şi un loc anume? întrebă colonelul acceptând propunerea ciudatului său interlocutor.

— Nu, îmi este indiferent. Ţin numai la oră, pentru a fi sigur că nu mă urmăreşte cineva. Nu vreau să afle nimeni că v-am întâlnit.

Aşa a ajuns inginerul Cristian Ghinea în biroul colonelului Georgescu. Înfăţişarea lui era aceea a unui

tânăr sigur de el, dar numai aparent, pentru că faţa îi arăta obosită, ochii încercănaţi, privirea înnegurată, ceea ce îl determină pe colonelul Georgescu să prelungească discuţia de acomodare.

— Ia loc, îl invită el arătându-i un scaun spre care îl conduse ţinându-l după umeri. Era un copil în comparaţie cu colonelul. Nu trebuie să ne pierdem cu firea în nicio împrejurare, continuă ofiţerul.

— Poate vă pare stranie comportarea mea, îl întrerupse inginerul, dar pe măsură ce-am să vă dau explicaţiile cuvenite, vă veţi convinge că am dreptate…

— Beţi un ceai? îl întrerupse colonelul care dorea să mai amâne puţin discuţia propriu-zisă. O cafea la ora asta nu se recomandă, mai ales pentru mine, îi zise el zâmbind.

— Prefer cafeaua, tovarăşe colonel, răspunse spontan inginerul. Dacă este vorba de abuz, organismul meu a fost supus în ultimul timp la nişte chinuri deosebite.

— Remarc, aveţi o privire de om încolţit.

— Chiar aşa şi este, tovarăşe colonel. Pur şi simplu am fost încolţit.

Colonelul formă un număr de telefon şi rugă pe unul dintre subofiţerii de serviciu să pregătească ceaiul şi cafeaua.

— Vă-ascult, i se adresă el inginerului, deschizându-şi agenda cu un gest profesional.

— Tovarăşe colonel, în urmă cu două săptămâni am făcut o deplasare în străinătate. Nu am fost singur, am fost împreună cu un coleg. La un moment dat, am remarcat faptul că prietenul meu, pentru că de fapt suntem prieteni, încerca să se despartă de mine. Căuta, pur şi simplu, să fie o după-amiază singur. Normal, m-am alarmat. Nu înţelegeam ce se întâmplă cu el, nu înţelegeam ce planuri are. Dacă ne-am fi aflat în ţară l-aş fi întrebat direct., dar în străinătate era cu totul altceva.

— Spune-mi, te rog, despre ce deplasare este vorba,

cine este acest coleg, relatează-mi câteva amănunte despre voi doi, după aceea vom ajunge şi la ce s-a petrecut acolo, în străinătate.

— Tovarăşe colonel, dar dumneavoastră nu ştiţi nimic de această deplasare? Nimic despre mine, despre colegul meu… unde am fost, cât am stat?

Colonelul scoase un pachet de ţigări, îi oferi tânărului inginer una, aprinseră, apoi îi răspunse liniştit:

— Personal nu ştiu nimic despre această deplasare a dumitale, nimic despre dumneata şi amicul dumitale.

Cristian Ghinea trase adânc din ţigară, apoi încercă să continue:

— Mă rog, colegul dumneavoastră care mi-a dat numărul de telefon nu mi-a spus că…

— Te rog, să crezi că discut cu dumneata foarte sincer, îl întrerupse colonelul, care nu voia să creeze nicio rezervă între el şi inginerul Ghinea. De ce crezi că ar trebui ca eu, colonelul Georgescu, să ştiu de această deplasare a dumneavoastră?

— Pentru că lucraţi într-un domeniu special, răspunse Cristian prompt.

— Şi ce dacă lucrez într-un domeniu special? La ce m-ar ajuta faptul că aş şti de această deplasare? Aţi fost doi colegi, doi oameni tineri, bine pregătiţi din toate punctele de vedere, ce rost ar fi avut să mai existe şi un al treilea care să contabilizeze deplasarea pe care aţi făcut-o?

— Da, tovarăşe colonel, dar în deplasarea asta s-au întâmplat fapte grave, începând tocmai cu ceea ce voiam să vă povestesc.

— Asta-i altceva. Bănuiesc că ăsta. este motivul ¿pentru care.ne aflăm aici, la miezul. nopţii.

Inginerul Cristian Ghinea privea atent. figura colonelul tu.

— Spune, îl îndemnă ofiţerul, din acest moment particip alături de dumneata până la rezolvarea întregii

chestiuni care te-a tulburat atî-la.

— Tovarăşe colonel, este vorba de bunicul meu, sau mai ales de o semnătură a bunicului meu, fostul colonel Alexandru Ghinea, şef de…

— Stai puţin, îl întrerupse colonelul, să clarificăm întâi acea comportare ciudată a colegului. S-o luăm sistematicingincreşte.

— Tovarăşe colonel, deplasarea noastră a avut loc la insistenţa unei firme cu care cooperăm. Partenerul susţinea că are lucruri deosebite pe care vrea să ni le arate. Repetatele sale invitaţii au fost acceptate, după multe tergiversări. Ştiţi, nu voiam să ne pierdem timpul…

Cristian se uită atent la ofiţer, apoi, găsi necesar să facă o uşoară, corectură:

— Desigur, din orice deplasare, poţi – să înveţi ceva. dar atât eu, cât şi colegul meu, aveam în perioada aceea probleme importante de rezolvât şi de altfel, amândoi, ne conducem după vorbele unui inginer mai în vârătă, de la care am învăţat foarte mult din tainele meseriei. „Ştiţi, e 1 obişnuieşte să spună aşa: „Nu-ţi risipi forţdle pe drumurile străinătăţii, cel mai valoros doctorat este acela care îţi permite să ridici o instalaţie nouă, să perfecţionezi un produs. Titlurile pompoase nu mai impresionează pe nimeni… *” Şi atât eu, cât şi prietenul meu, aveam în ţară lucrări concrete pe care urma. săle în trecupem câteva zile.

Urmă o pauză impusă de intrarea în îneşpere a subofiţerului, care aduse două ceşti.

— Am ajuns după un zbor agreabil, continuă Cristian Ghinea. La aeroport ne-a aşteptat o maşină a. firmei, care ne-a condus la hotel. La volan se afla un bărbat negricios, un mustăcios taciturn care, în afară de „bine aţi venit” şi „sper să vă simţiţi bine” nu cred că ne-a spus altceva.

Dimineaţa nu s-a în tâmpla t nimic deosebit. Am vizitat o secţie nouă a fabricii, cu care institutul nostru

conlucrează. Abia după-amiază au început curiozităţile. Mai bine zis, imediat după masa de prânz, când colegul meu s-a declarat obosit, anunţându-mă că merge la hotel să se odihnească. Era devreme, timpul era admirabil. Aş fi preferat să facem o plimbare prin oraş. Acum, dacă tot eram acolo, aveam destule de văzut şi ne puteam culca seara mai devreme. La insistenţele mele, el a răspuns printr-un refuz categoric. L-am întrebat la ce oră să-l trezesc. El m-a rugat să nu-l deranjez. Era un lucru bizar. Nu l-am auzit niciodată că prezenţa mea l-ar deranja în vreun fel şi mai ales acolo, în străinătate, unde eram numai noi doi.

N-am avut încotro şi m-am întors şi eu la hotel, retrăgându-mă în camera mea. Am încercat să citesc ceva dar lumina din cameră fiind slabă, m-am îndreptat spre fereastră să trag storurile. Aruncându-mi privirea în jos şi admirând panorama ce se desfăşura de la înălţimea camerei, l-am zărit pe prietenul meu intrând într-o maşină. Părea aceeaşi maşină care ne luase de la aeroport. Am ieşit imediat din cameră, am luat liftul, pentru că nu stăteam amândoi pe acelaşi palier, şi am ciocănit la uşa lui. Nu mi-a răspuns, deci nu mă înşelasem. Plecase. Sau mai bine zis, scăpase de mine, sub pretextul că este obosit, folosind maşina firmei. M-am reîntors în cameră, încercând să mă dumiresc ce se întâmplă. Comportarea lui, de-a dreptul bizară, mă tulburase puternic. Să aibă prietenul meu nişte legături ilegale cu cei de la firmă, să fie între ei o înţelegere prealabilă? Voiau să scape de mine pentru a discuta în voie? Nu-mi venea să cred. Se folosis-e un mijloc pueril, lipsit de ingeniozitate. Dar tocmai de aceea mi s-au părut mai târziu lucrurile şi mai serioase.

Colonelul Georgescu se ridică îndreptându-se spre frigiderul instalat într-un colţ al camerei. îi plăcuse modul în careinterlocutorul său se comportase. Întrebările pe care şi le punea, frământarea lui demonstrau o gândire

profundă, serioasă. Ofiţerul scoase din frigider o sticlă cu apă minerală, aduse, două pahare pe care le umplu. Băură amândoi. Şi Cristian îşi continuă relatarea...

— La puţin timp a sunat telefonul, iar eu am ridicat receptorul grăbit. Da, era o zi a surprizelor. Am auzit o voce care nu-mi era necunoscută, dar la care nu mă aşteptam. Era vocea lui Leon Blok, im comerciant străin.

(Cristian făcu o scurtă pauză, apoi continuă.

— Desigur, am coborât în holul hotelului, unde Leon Blok m-a întâmpinat cu bucurie. „Dragul meu, mi-a zis el, sunt foarte bucuros că te întâlnesc şi mai ales pentru că pot să fac ceva pentru tine”. Făceam reale eforturi să în I teleg ceea ce spunea, deoarece gândurile mi se îndreptau, f faia voie, spre colegul care plecase. „Să ştii că nu mi-a

I fost deloc uşor, Cristian, să determin persoane deosebit 1; de influente să mă. asculte. Şi mai ales, nu a fost deloc

I simplu să-l îndepărtez pe colegul tău”. Nu ştiam ce să

I cred, pur şi simplu mi se încleştaseră maxilarele, în vreme f ce Leon Blok vorbea, nestingherit, neluând în seamă tulburarea mea, pe care era imposibil să n-o remarce. „Este o chestiune care aparţine de onoarea familiei tale, Cristian, şi oricât ţi s-ar părea de bizar gândul meu, am simţit i; o bucurie în clipa când mi-am dat seama că îţi pot fi de

* folos”.

— Nici aceste cuvinte nu te-au liniştit? întrebă coionelul.

— Mi-am revenit, într-adevăr, şi mi-a trecut prin cap o idee, la fel de năstruşnică poate, ca şi întâmplările prin care treceam: dacă adevăratul „gând bun” al lui Leon Blok nu se referea la mine, ci la colegul meu? Dacă cel cu

I care urma să se „discute” cu adevărat era el şi nu eu?

I Iar toată chestiunea cu onoarea familiei mele nu era decât? un joc pentru a mă deruta? „Spune-mi, Leon, l-am întrebat, cum ai reuşit să-mi scoţi prietenul din hotel?” fleon Blok s-a uitat la mine zâmbind. M-a luat de braţ şi mi-a spus: „Auzisem de la tine, într-una din serile petrecute la Bucureşti, că ai un bun prieten, un inginer, coleg de serviciu, căruia îi plac animalele, caii în speţă, şi a cărui pasiune uneori o iei în derâdere. Am aflat de la f bunica ta cum se numeşte şi astfel am ajuns la el. În momentele acestea el se află în drum spre o herghelie renumită, de unde nu se va întoarce până când nu vom termina ce avem de discutat”. „Vrei să spui că îl aveţi sub control?” „Bineînţeles, Cristian, nu-ţi face nicio problemă”. Am simţit din nou cum mi se încleştează maxilarele. Aşadar, eu eram obiectivul, nu colegul meu. De la mine se aflase şi modul în care acesta poate fi atras.

Tânărul făcu» a pau Hă... Gafoneiul îl! & dienmă din pirftziri să cantfift Me.

— „Despre? se> este nonbai, Leon?” M-a teaa deoparte; într-un colţ ai holului, şi mi-a apuş ca glasul cobocii – „Unt cunoscut de-al metr, un ziarist, intenţionează să puMiefi, pe baza enor documente, aprecierile sale asupra unor acţiuni informative: ale serviciului de spionaj german. În timpul războiului. Cunoscând faptul că vizitez România, că ştiu o serie de lucruri despre oamenii acestei ţări, mi-a arătat materialul respectiv, înainte de-a vedea lumina tiparului. L-am citit cu atenţie şi nu mică mi-a fost surpriza» când am remarcat numele bunicului tău, colonelul Alexandru Ghinea. amestecat într-o afacere de spionaj. Amapelat la toate argumentele pe care le puteam wa în faţa acestui om, diupă aceea am insistat împreună la şeful său pentru a nu face publică această chestiune până) când nu se discută şi cu tine. Să nu mi-o iei în nume de rău dacă mi-am permis să mă amestec, dar am considerat că nu este lipsit de

importanţă pentru tine, pentru iarnă Ma ta… Dacă apreciezi ea neavenită intervenţia mea, discuţia pe care e ai cu eh ne ca şi cu prietenul meu, ziaristul, te rog s-o consideri ea inexistentă. Eu atât am avut să-ţi spun „restul prebitemelor le vei Mimuri cu el; Leon Blok m-a condus: apoi, ca pe un, vechi prieten, într-o cameră din acelaşi; ho-ei, unde se afla cel de care îmi vorbise. Fără să pwaardă timpul, ziaristul „un bărbat cu ochelari de vedere; tm-a întins fotoeopia unei chitaaţe, al elrei conţinut era următorul: „Asta primit din partea maiorului Stross suma de 50 e;.000 de lei pentru informaţiile furnizate”. Unw» o, semnătură ctasdfirabilă: colonel Alexandru Ghinea „şi data…

Cristian Ghinea se întrerupse. Pronunţând numele, bunicului său, glasul i se înmuiase vizibil. Colonelul Georgescu umplu din nou paharele cu apă minerală. Cristian bău însetat, păs Mndu-şi privirea fixă.

— Da, era o semnătură uşor descifrabilă: colonelul Alexandru Ghinea, pentru informaţiilefurnizate maiorului Stross… Şi; undeva, în dreapta. În limba germanăpe care» eu o cunosc destul de bine p o menţiune, o certâi ieare; „Am plătit astăzi ataaţ. inra, suma de 500.000 iei colonelului…”

Inginerul Cristian Ghinea îşi întoarse privirea spre colonelul Georgescu. Ofiţerul nu-l întrerupse. Păstra o prezenţă neutră, figura lui uşor transpusă îndemna parcă interlocutorul să facă abstracţie de faptul că se găsea acolo, alături de el.

— Am înţeles imediat situaţia în care mă aflam şi m-am adresat hotărât ziaristului: „Ce doriţi în schimb? Acesta s-a ridicat, a făcut câţiva paşi, apoi punând mâna pe umărul lui Leon, l-a consultat: „Tu ce zici? fete doar prietenul tău!” „Mi-am spus punctul de vedere, a răspuns Leon. Ştergem totul. În cazul prietenului meu, singurul fapt important este ca numele bunicului său să nu apară

nicăieri, restul are mai puţină importanţă…"

— … Mi-am dat seama, tovarăşe colonel, cât de perfid se angrenase în acest joc Leon Blok. Am putut să le descopăr jocul pentru că nu eram atât de emoţionat cât apreciaseră ei. Desigur, ţineam foarte mult la memoria bunicului meu şi bineînţeles tot ceea ce auzisem şi mi se arătase mă îngrijorase. Dar era un anumit fel de reliniştе, aveam în vedere cu totul alte cauze decât cele pe care le intuiau Leon Blok şi prietenul său, ziaristul. Ceea ce mă neliniştea era faptul că, negând ceea ce Leon Blok şi ziaristul îmi prezentaseră, puteam să-i determin să le publice. Şi cine, dintre cei care ar fi citit, şi-ar fi putut da seama dacă este adevărat sau nu? Nu sunt sigur nici dacă Leon cunoaşte adevărul despre acel document compromiţător, care este fără îndoială un fals. Un document fals în totalitate.

Cristian Ghinea se opri din nou.

— Mai aveţi puţină apă, tovarăşe colonel? întrebă el obosit.

— Avem, tovarăşe inginer… Suficientă apă şi destulă răbdare. Cum ţi-ai dat seama că era vorba de un fals?

— Foarte simplu, tovarăşe colonel, cunoşteam scrisul bunicului meu, ştiam felul lui de a iscăli.

— Poţi fi sigur că în perioada la care se referă documentul, colonelul Alexandru Ghinea nu semna altfel?

— Sunt sigur, tovarăşe colonel. Am argumentele mele cu care îmi pot susţine afirmaţiile… Copilăria mi-am petrecut-o împreună cu bunicul, clasele primare le-am făcut sub supravegherea lui. Şi printre alte lucruri bune învăţate de la el, am căpătat şi câteva cunoştinţe de grafologie. Primele modele grafice examinate au fost grafismele noastre, al meu şi al lui. Asupra iscăliturii bunicului meu am reflectat ore întregi. Ajunsesem chiar să-i modific unele trăsături grafice în dorinţa de-a avea numai simboluri pozitive. „Uite, bunicule, îi spuneam eu, dacă

liniuţa asta finală ar fi fost mai prelungită şi o terminai cu un punct, ai fi ajuns în mod sigur general. Aşa trebuia să semnezi dumneata, cu trăsături mai ferme, mai nervoase...” Deci cum vă închipuiţi că ar putea cineva să mă inducă în eroare asupra autenticităţii unei asemenea semnături?!

— La ce înţelegere aţi ajuns? îl întrebă colonelul Georgescu, convins că inginerul Ghinea avea dreptate.

— Mi s-a cerut să urmez acelaşi destin al bunicului meu. „Cristian, nu trebuie să te sperii, a intervenit Leon Blok, este ceva la modă, se poartă...” Cei doi mi-au cerut să le expun pe larg problemele de care mă ocup atât eu, cât şi colegul meu, iubitorul de animale. Le-am spus, fără ezitări, tot ceea ce lucrasem în cooperare cu firma care ne invitase, în principiu, le-am vorbit şi despre cercetările la care lucrăm. Sunt chestiuni cunoscute, ca preocupare. Despre rezultate, însă, nu le-am spus nimic. Am stabilit să-l ţin la curent pe Leon cu strădaniile noastre, iar când cercetările noastre se vor apropia de sfârşit, să mi se facă o nouă invitaţie în străinătate, unde să putem discuta liniştiţi. Asta-i tot, tovarăşe colonel, de aceea v-am rugat la telefon să ne întâlnim, târziu, după miezul nopţii, ca să am siguranţa că nu mă urmăreşte nimeni...

Colonelul Iancu Georgescu se îndrepta spre casa pictoriţei Stela Iovanovici. Abia ieri discutase cu inginerul Cristian Ghinea. Mergea preocupat, încercând să evalueze cât de puternic era acest Leon Blok, ce fel de informaţii îl interesau, cât de mult era amestecată firma străină în racolarea inginerului. Desigur, întrebările depăşeau posibilităţile sale de răspuns. Un singur lucru era de-acum cert, faptul că acest comerciant, de origine latino-americană, cum îl prezentau documentele, era de fapt o cunoştinţă mai veche, descrisă de mult timp şi cu minuţiozitate de Andrei Ivaşcu şi soţia sa. Colonelul Georgescu ştia şi ce metode folosea Leon Blok pentru a-i

determina pe cei asupra cărora îşi îndrepta atenţia să-i furnizeze informaţii: metode „brutale”, cum le numeşte literatura de specialitate, dar care, uneori, dau rezultate. Ceea ce îl frământa în mod deosebit era existenţa acelui document falsificat.

„Ei şi? îşi zise colonelul. Nu este pentru prima oară când domnii spioni fac aşa ceva!”

„Bineînţeles că nu, îşi răspunse el, înciudat că nu găsea un fir călăuzitor în acest caz. Spionii folosesc fel de fel de combinaţii, de trucuri... E totuşi ceva deosebit. În general ei îşi brodează acţiunile pe ceva real. Cristian a fost bine ales, dacă avem în vedere ce a însemnat bunicul său pentru el. A avut totuşi şansa aceea de-a dreptul miraculoasă, de a cunoaşte bine semnătura colonelului Alexandru Ghinea, altfel...”

„Altfel, cine poate şti ce s-ar fi întâmplat?! O consider totuşi o şansă... Ceea ce nu mi se pare în regulă este tocmai brutalitatea acestui şantaj. Acest fals total, ca să-l numesc aşa...”

„Ai îmbătrânit, colonele, ai îmbătrânit... începi să te frământi acum şi pentru ceea ce nu trebuie. Leon Blok l-a studiat bine pe inginerul nostru, a devenit de-ai casei. Apoi l-a condus la locul de recrutare, şi acolo l-a derutat puţin cu prezenţa ziaristului, care îl şantaja. Noroc cu el, – Leon Blok. care a putut opri scandalul public, ce ar fi condus, evident, la defăimarea colonelului Alexandru Ghinea, cu grave prejudicii morale pentru întreaga familie. Ce importanţă are dacă documentul prezentat era falsificat în parte, sau total? Oricui i se poate pune în faţă un document falsificat şi apoi să se facă presiuni asupra lui. Trebuie să ne temem să mai umblăm prin lume?”

„Totuşi, cred că acest Leon Blok a intrat în posesia acelui document falsificat de altcineva. Iar dacă paşaportul lui arată clar că primii ani de după război i-a petrecut în Amei ca de Sud, este de presupus că îl avea din timpul

războiului său, mai bine-zis, din ultima parte a războiului".

„Ce-a făcut Leon Blok până la despărţirea de Andrei Ivaşcu, alias Archibald Fourie, şi de Ana-Maria Strauss-Ivaşcu, alias Grette, ştiu destul de bine... Dar după aceea, până la îmbarcarea lui spre America de Sud? S-ar putea la fel de bine ca Leon Blok să fi achiziţionat acest document după întoarcerea sa în Europa. Ar fi o altă variantă".

Colonelul Georgescu se simţi deodată bine dispus. Găsise acea împăcare cu sine însuşi pe care o afla ori de câte ori descoperea firul pe care îl căuta.

„Nu, îşi zise el hotărât, Leon Blok n-a renunţat niciodată la ideea de a face spionaj. Iar documentul compromiţător pe care l-a folosit în încercarea de a-l recruta pe inginerul Cristian Ghinea l-a achiziţionat în aria de desfăşurare a războiului, atunci, în perioada aceea. Nu în America de Sud, unde s-a refugiat pentru a scăpa de rigorile înfrângerii, şi nu în Europa după întoarcere. Orice om care a rupt cu trecutul său şi-ar fi văzut de noua profesiune... Când trecutul îţi este pătat nu dai prezentul pentru a te întoarce la visele urâte".

Înlăturându-şi gândurile, colonelul Iancu Georgescu apăsă prelung pe butonul soneriei. Întotdeauna suna lung de la început. „Să se audă, îşi spunea el, altfel este mai greu să suni a doua oară".

Pictoriţa Stela Iovanovici îl aştepta. Cu toată tulburarea pe care colonelul o remarcă pe faţa ei, era evident că îl aştepta cu nerăbdare. Stela Iovanovici îl cunoştea de mai multă vreme. Tatăl ei, pictorul Iovanovici, se aflase în relaţii apropiate cu colonelul Georgescu, care îi vizita adeseori la atelierul său, atelier pe care Stela Iovanovici îl folosea singură de câţiva ani, după moartea tatălui ei.

De atunci, Stela îl văzuse din ce în ce mai rar pe colonelul Georgescu. Între ei avusese loc chiar o explicaţie în acest sens.

— V-aţi schimbat un bun obicei, tovarăşe colonel, îl interpelase tânăra pictoriţă, întâlnindu-l întâmplător.

— Care, dragă prietenă? întrebase colonelul prinzându-i mâna cu drăgălăşenie.

— Acela de-a mai trece printr-un atelier de pictură pe care îl frecventaţi, din câte ştiu, cu mare plăcere.

Colonelul o privea încurcat.

— Să înţeleg că v-a plăcut numai pictura tatălui meu? continuă ea şirul întrebărilor.

— Nu pot răspunde la această întrebare decât afirmativ. Pictura modernă, cea care face. vogă acum, o înţeleg mai puţin… Te rog să-mi ierţi ignoranţa. Cât privesc vizitele mele în atelierul tatălui tău, nu aveau numai scopul relaxării într-un loc cu pictură aleasă, era vorba de o prietenie adevărată, o prietenie veche… Ţi-am vorbit mai puţin despre noi, atât el cât şi eu. La început erai copilă, Stela, după aceea erai prea activă pentru ca noi să încercăm să „te ţinem în loc” cu amintirile noastre înduioşătoare. Discutam adeseori despre tine. Parcă-l văd pe tatăl tău lăsându-şi penelul de care se despărţea arareorr zicându-mi: „De-ar şti Stela ce băiat drăguţ erai tu, ce talentat?” „Hai, hai, îi spuneam eu, vrei să mă provoci, să vorbesc la rândul meu despre tine?” „Nu, nu, intervenea el hotărât, însă uneori simt că o voi prinde de umeri, o voi aşeza în faţa mea şi-i voi spune.: „Stai, fată dragă, o clipă, să-ţi povestesc ceva şi despre mine, despre prietenii mei. Opreşte-te şi ascultă…”

— Tovarăşe colonel, sunteţi permanent în vervă, constatase Stela Iovanovici, întrerupându-l. Mai treceţi pe la mine, ştiţi, am devenit mai aşezată

*

Întâlnirea, dintre colonelul Iancu Georgescu şi pictoriţa Stela Iovanovici se realizase curând. Era dorinţa fiicei de a cunoaşte amănunte despre tatăl ei, pe care bănuâse că le va afla de la acest ofiţer, bun amic al

familiei; era un impuls al sorţii pentru Iancu Georgescu de a-şi continua vizitele în atelierul prietenului său.

— Vă rog să mă iertaţi, nici nu ştiu cum să mă comport… Ar fi caraghios să vă spun: „Ia loc, Iancule”, cum vă îndemna tata. Nu ştiu de ce, dar nu sună…

— Este normal, Stela, este normal…

— Nu este nimic normal, tovarăşe colonel, nu este normal că eu nu mă pot purta la fel ca tatăl meu.

— Dar nu este nevoie, Stela.

— Ce nu este nevoie, tovarăşe colonel? Nu este nevoie să mai treceţi prin atelierul ăsta? De ce? Pentru că nu vă place pictura modernă?

— Şi asta este adevărat, răspunse colonelul, dar nu veneam în casa tatălui tău numai pentru a-mi satisface un anume gust. Ţi-am mai spus.

— Tovarăşe colonel, am o mulţime de întrebări pe care vreau să vi le pun.

— Mă privesc direct? o întrebă ofiţerul aşezându-se.

— Jumătate din ele, da.

— Ce vrei să – cunoşti, Stela? De ce îmi place Grigorescu, dacă mă impresionează Cezanne, dacă Picasso îşi găseşte ecou în mine?

— Nu, tovarăşe colonel. Vreau să-mi vorbiţi despre prietenia dumneavoastră cu tata, despre tata în special. Aţi fost buni prieteni.

Între cei doi se aşternu liniştea. Cât de dureros trebuie să fie pentru această fiinţă, gândea ofiţerul, care a trăit ani de zile alături de tatăl ei, pe care l-a iubit şi respectat, dar de care nu a fost apropiată niciodată, să fie pusă, acum, în situaţia de a implora o cunoştinţă a familiei să-i vorbească despre el.

Pentru că, în ultimă instanţă, Stela Iovanovici asta dorea, amănunte despre tatăl ei. Tânăra care ani de zile nu se preocupase decât de cariera ei universitară se trezise, după acel accident stupid, în care pictorul Iovanovici îşi

găsise moartea, că nu ştie mai nimic despre tatăl ei…

— Prietenul meu, pictorul Virgil Iovanovici, începu colonelul Georgescu eu voce domoală şi clară, de parcă ar fi vrut să imprime cuvintele acelea pentru totdeauna în minte Stelei, a fost un om de mare talent, un om integru, de mare probitate morală…

Se ridică, privi cu atenţie câteva dintre ultimele creaţii ale pictoriţei, şi plecă, afişând un zâmbet nostalgic, la despărţirea de tânăra sa gazdă.

Dar le-a fost dat să se reîntâlnească curând. Vocea pictoriţei la telefon i se păruse schimbată. Ti ada panica, tulburarea.

— Vă rog să veniţi cât. mai repede, tovarăşe colonel; nu pot să mai suport, nu mai pot

… Nerăbdarea Stelei Iovanovici s-a manifestat şi în graba cu care începuse discuţia.

— V-am chemat nu pentru a-mi lua apărarea în numele prieteniei ce a existat între dumneavoastră şi tatăl meu, v-am sunat pe dumneavoastră, deoarece cunoaşteţi adevărul în întregime despre familia mea în general „şi în special despre tata.

— Hai, Stela, o întrerupsese colonelul, fără atâtea evocări.

Ea se opri câteva momente, îl privi lung, şi i se adresă, şoptind parcă cuvintele:

— Sunt implicată într-o afacere de spionaj.

Colonelul Georgescu se ridică de la locul său şi se apropie de un tablou uriaş pe care pictorul Iovanovici nu-l terminase. Regăsi dominantele talentului prietenului său care-i plăcuse atâta, în vreme ce undeva, în fundul urechilor, glasul Stelei Iovanovici revenea cu greutatea unei bubuituri: „Sunt implicată într-o afacere de spionaj… sunt implicată într-o afacere…”

Cu gesturi liniştite colonelul trecu la un alt tablou,

început nu de mult de pictoriţă, apoi se întoarse la locul de mai înainte şi i se adresă pe un ton liniştit:

— Continuă, Stela... Aşadar, suntem implicaţi într-o afacere de spionaj.

Pictoriţa remarcă pluralul pe care colonelul Georgescu îl folosise şi pe care îl înţelesese imediat. Fulgerător îşi reaminti secvenţe din serile pe care tatăl ei le organiza aproape lunar pentru a-şi reîntâlni prietenii... De la aceste întâlniri colonelul Iancu Georgescu era nelipsit. La apariţia ofiţerului, pictorul întrerupea, scuzându-se, discuţia, indiferent cu cine o purta, se îndrepta spre intrare de unde îl lua de braţ, prezentându-l cu voce tare:

— Vă prezint pe unul dintre marii anchetatori ai vremii, vă prezint un contraspion de temut, colonelul Iancu Georgescu. un bun prieten de-al meu...

Ofiţerul zâmbea ironic, lăsând celorlalţi să înţeleagă că este necesar să diminueze din valoarea complimentelor ce-i fuseseră adresate, neascunzând însă faptul că se simţea bine în urma unei asemenea prezentări.

De data aceasta, aceleaşi cuvinte frumoase şi le reamintise şi ofiţerul, dar printre ele se intercalau acele vorbe amare pe care Stela Iovanovici le pronunţase mai înainte.

— ... „Sunt amestecată într-o afacere de spionaj...” „Vă prezint un contraspion de temut”...

Stela Iovanovici stătea în fotoliul de alături cu privirea pironită în podea.

— Ştiam că vă veţi simţi ca şi cum propriul dumneavoastră copil ar fi comis aşa ceva, ştiam că veţi încerca sentimentul unui criminalist prădat de hoţi, dar acesta este adevărul...

— Continuă, Stela, să vedem despre ce este vorba, să nu începem cu sfârşitul, îi zise el pe un ton calm, deşi presimţea că lucrările nu erau-tocmai.in ordine.

Pictoriţa îşi fixă privirea într-un colţ al camerei, iar vorbele ei porniră în nota imprimată de of iţer.

— În ultima vreme atelierul meu a fost tot mai des frecventat de un străin.

— Se numeşte Leon Blok. L-am cunoscut de mai bine de un an, la una dintre expoziţiile mele. Poate aţi auzit că am avut deschisă în primăvara trecută, aproape trei săptămâni, o expoziţie… Fără vreun succes deosebit… De fapt „ştiu cât valorez ca pictor… lucrez corect, respect regulile artei moderne, dar nu am scânteia geniului pe care a avut-o tata… Şi totuşi, la un moment dat, am avut impresia că cineva iubeşte cu adevărat pânzele mele, că cineva doreşte chiar să mă ajute…

— Cum s-a manifestat ajutorul? o întrerupse colonelul pe un ton profesional.

— Mi-a cumpărat mai multe – tablouri, m-a ajutat să expun în străinătate.

— Parcătu însăţi te îndoiai de valoarea tablourilor tale?

— Ştiţi cum este în artă. E vorba şi de preferinţe, şi care artist nu crede în şansă, în puţin noroc… Care dintre noi ar refuza să-şi etaleze creaţiile în străinătate?

— Indiferent de aprecierile cunoscătorilor?

— Tovarăşe colonel, în cazul meu, părerile cunoscătorilor erau împărţite. Personal eram nemulţumită de creaţiile mele.

— Ce s-a întâmplat în străinătate?

— Formal şi acolo am avut succes… Mi s-au cumpărat câteva tablouri, au apărut şi unele cronici care m-au mulţumit atunci cu aprecierile lor.

— De ce nu şi acum?

Stela Iovanovici se ridică, făcu câţiva paşi prin faţa pânzelor, apoi se întoarse cu o mină ce exprima de-a dreptul furia.

— Ba şi acum, tovarăşe colonel, îmi face plăcere să

mi le reamintesc… Poftiţi, păstrez cu sfinţenie acest registru în care cei care mi-au văzut tablourile şi-au exprimat părerea despre ele, nu numai cumpărându-mi-le, ci şi înscriind câteva aprecieri, rămânând câteva clipe după vizionarea expoziţiei î; n faţa hârtiei albe… Vă pot citi câteva dintre ele, tovarăşe colonel, ca să vă demonstrez că îmi sunt favorabile.

Stela Iovanovici trase din rafturile bibliotecii un caiet de mapresii de mărimea unui album din care începu să citească cu glasul întrerupt: „Autoarea prezentei expoziţii, pe lângă faptul că stăpâneşte întreaga gamă de procedee existentă în pictură, posedă şi o însuşire puţin obişnuită, aceea de a…”

Colonelul Georgescu aproape că nu mai înţelegea nimic din ceea ce citea cu glasul sugrumat de furie pictoriţa. O ascultase destul. îşi repetase de câteva ori un truism pe care îl aplica de ani de zile: „Nu întrerupe pe cineva care vrea să te convingă că are dreptate. Nu pierzi prea mult dacă mai asculţi două minute!” Dar Stela Iovanovici trecea realmente printr-o criză de nervi. Fiinţa ei ducea o luptă aprigă încercând a se opri din evocarea acelor amintiri plăcute.

— Bine, Stela, interveni colonelul, dacă îţi face plăcere să-ţi reaminteşti toate astea, nu înţeleg de ce te consumi atâta? Sunt nişte aprecieri măgulitoare, de ce te înfurii?

— Pentru că sunt derutată… Pentru că nu mai ştiu ce a însemnat apreciere adevărată, pornită din inima cuiva, care chiar dacă nu mi-a cumpărat o pânză vreodată, şi-a spus în mod deschis părerea. Dacă tot ce v-am citit ar fi fost scris de oameni oneşti, care n-ar fi avut nicio legătură cu Leon Blok şi cu prietenul lui…

Pictoriţa făcu o scurtă pauză. Părăsi o – clipă încăperea, apoi reveni şi se aşeză alături de colonelul Georgescu, care îi făcu semn din privire să continue.

— Asta voiam să ştiţi. De altfel, v-am spus de la bun început: este vorba de o afacere murdară de spionaj.

— În care sper că nu ai intrat atât încât să nu…

— Din nefericire, cred că este prea târziu, afirmă ea, plecându-şi privirea.

— Stela, explică-te!

— Da, tovarăşe colonel, am avut impresia că sunt între prieteni, că mă aflu printre. oameni de bine. Dar mă aflam de fapt printre duşmani…

— Te rog să fii mai precisă, Stela. Tu ştii ce-i acela spionaj? o întrerupse colonelul.

— Asta este, tovarăşe colonel, că ştiu… Mi-am dat seama că acest Leon Blok nu este ceea ce vrea să arate. Este un spion, iar oricine îl sprijină înseamnă că este amestecat în afacerile lui. Cazul meu…

— Ce ai făcut pentru el?

— Am primit câteva plicuri de la un expeditor necunoscut, pe care i le-am predat lui Leon Blok, aşa cum îmi ceruse…

— Să reluăm. Continuă de unde ai rămas, de la expoziţia aceea din străinătate, îi ceru colonelul.

Îşi făcuse deja o impresie despre felul în care Stela Iovanovici fusese folosită de Leon Blok. Spionul avea nevoie de un intermediar, care să atragă mai puţin atenţia; informaţiile trebuiau să circule fără ca între spion şi agent să existe o legătură directă. Zilele în şir pe care pictoriţa Iovanovici şi le petrecea la atelier făceau ca orice mesaj lăsat acesteia să poată fi ridicat la scurt timp după depunere.

— Zilele acelea frumoase trecuseră, continuă Stela cu uşurinţă. Spun trecuseră, pentru că în aceeaşi seară, când mă aflam încă în euforia evenimentului, însoţită de Leon Blok, am vizitat un ziarist…

— Un tip bărbos, eu ochelari?

— Exact, îl cunoaşteţi? întrebă Stela tresărind.

— Într-un fel, da, să vedem dacă este persoana pe care o ştiu eu.

— De la început, continuă pictoriţa, m-a impresionat mina gravă pe care o afişau atât Leon Blok, cât şi prietenul său, ziaristul. S-au purtat cu mine fără niciun menajament.

— „Am auzit că aţi avut succes, domnişoară Iovanovici, ne pare bine să aflăm asta. V-am invitat însă pentru o altă chestiune...” Acestea au fost singurele lui cuvinte de apreciere pentru succesul meu. Atât şi nimic mai mult. Probabil, remarcând indispoziţia pe care o afişam, ziaristul a continuat:

— „Nu comentăm succesul expoziţiei; fiecare dintre noi şi-a adus o parte de contribuţie. A mea şi a prietenului meu, Leon Blok, nu este de cea mai mică importanţă”.

— „Ce vreţi să spuneţi?” l-am întrebat tulburată. Atunci am simţit că ceva nu este în ordine, că Leon Blok nu mă ajutase din simpla bunăvoinţă a omului care, fiind în măsură să ajute pe cineva, vrea să-i dea posibilitatea să-şi exprime valoarea. Aportul ziaristului, despre care acesta vorbea emfatic, era ceea ce mă neliniştea. „Ce amestec a avut ziaristul ăsta bărbos? Ei şi ce dacă ajutase cu ceva la reuşita expoziţiei? Au atâta importanţă cele câteva rânduri publicate de el, favorabil fireşte, în comparaţie cu munca mea de ani de zile, de zile şi nopţi?...”

— „Miss Stela, vreau să lăsăm de-o. parte expoziţia dumneavoastră. A fost o expoziţie reuşită, aţi vândut câteva tablouri la preţuri onorabile... Accentuez încă o dată contribuţia noastră, a mea şi a lui Leon Blok, fără de care nu reuşeaţi să ajungeţi aici. Şi chiar dacă aţi fi ajuns, alte aprecieri vi s-ar fi cuvenit”.

— „Ce zici, Leon”? l-am întrebat, sperând ca acesta să intervină în favoarea mea.

— „Draga mea, prietenul meu are un fel direct de a pune problemele, dar întotdeauna este sincer, corect în tot ceea ce întreprinde. Te rog să crezi că are dreptate şi să ai

încredere că suntem alături de tine. De fapt, nu despre expoziţie doream să discutăm. Te-am ajutat şi gata. La rândul tău. vei face acelaşi lucru. Este o chestiune mult mai importantă, care ne-a determinat să-ţi întrerupem bucuria, satisfacţia… Este vorba, Stela, despre o declaraţie pe care cineva a dat-o cu câţiva ani în urmă şi care ponegreşte activitatea tatălui tău, pictorul Iovanovici”.

Stela Iovanovici se întrerupse. Se ridică şi scoase din geanta aşezată pe fotoliul alăturat o batistă. îşi apăsă ochii cu ea, apoi îşi îndreptă privirea spre colonelul Georgescu. Acesta stătea liniştit, cu privirea aţintită pe tabloul neterminat al prietenului său.

— Da, tovarăşe colonel, mi-au arătat o hârtie scrisă, un denunţ, care îl ponegrea pe tata.

— În ce sens? întrebă ofiţerul.

— În sensul că tata ar fi trădat nemţilor…

— Pe cine?

— Pe dumneavoastră, răspunse pictoriţa, izbucnind în plâns.

— Pe care noi?

— Pe comunişti… Pe cei care se întâlneau, atunci, în ilegalitate, în atelierul lui.

— Prostii! strigă Iancu Georgescu, ridicându-se înfuriat. Prostii, pictorul Iovanovici a fost un comunist adevărat… Prostii!… Cum îţi permiţi tu, fiica lui, să vorbeşti astfel despre tatăl tău, un artist mare, un om, un comunist adevărat? Cum ai putut da crezare unor infamii?! … Dacă mâine va veni cineva şi-ţi va spune că eu nu sunt omul care mă cunoşti, tu vei renunţa la tot ce ştii despre mine, vei da crezare unor străini renunţând la propriile-ţi păreri? Cum de nu le-ai întors spatele acelor „domni”, acelor fiinţe „generoase”, îndreptându-te direct spre aeroport? Să fi venit acasă, fără tablouri, fără albumul acela din care mi-ai citit transpusă ea un debutant la prima sa apariţie… Pentru că, din ce scrie acolo, nici tu nu mai

ştii ce este adevărat şi ce nu, ce este critică reală şi ce este scriitură la comandă, plătită de Leon Blok.

— Am văzut cu ochii mei, tovarăşe colonel! izbucni Stela la rândul ei. Sunt şi eu o biată femeie. Ajutaţi-mă. De aceea v-am chemat pe dumneavoastră!

Colonelul se apropie de pictoriţă, o cuprinse pe după ximeri şi se îndreptară tăcuţi spre fereastră.

— Ai văzut scrisul tatălui tău, Stela?

— Da, tovarăşe colonel… L-am văzut. În sensul că i-am recunoscut cuvintele… Era un document dactilografiat, dar cuvintele folosite erau ale lui…

— Îţi reaminteşti ce scria acolo, Stela?

— În mare măsură, tovarăşe colonel. Am recitit de câteva ori hârtia aceea.

*

Colonelul Iancu Georgescu părăsi îngândurat casa pictoriţei. Era de-a dreptul impresionat de ceea ce auzise, îi ceruse fetei să nu discute cu nimeni cele întâmplate.

— Cum să procedez, dacă Leon Blok va reveni, tovarăşe colonel? Ce să fac în cazul când în cutia mea de scrisori va apărea iarăşi un plic pentru Leon Blok?

— Nu-ţi face griji, acest om nu va mai călca niciodată în atelierul tău. În cazul când vei primi un mesaj pentru el, sună-mă imediat… Cât priveşte cazul tatălui tău, nu-ţi face griji, un asemenea caz nu există…

Ridicându-şi privirea spre bolta înstelată, ofiţerul oftă cu greutate. Aerul rece îl învioră. Mergea cu pasul domol, al omului care vrea să rămână numai cu gândurile sale. Repetă ceea ce îi spusese nu o dată prietenului său: „Nu am niciun merit, maestre, în meseria mea meritul personal este mai mic decât îţi închipui…”

„Nu face pe modestul, colonele, cu mine nu-ţi merge, te rog…”

„Meritul personal al unui ofiţer constă mai ales în legăturile pe care acestea reuşesc să le facă folosind

datele pe care le deţine. Fără date, maestre, flerul nu înseamnă mare lucru”.

„De acord, prietene, dar legăturile despre care vorbeşti nu înseamnă puţin...” Ofiţerul continuă să dialogheze, aşa cum făcea pe vremuri cu bunul prieten, pictorul Iovanovici. „Da, datele, informaţiile au un rol mare, repeta el pentru a nu ştiu câta oară. Aş fi putut eu, colonelul Georgescu, să desprind vreo legătură dacă inginerul Cristian Ghinea nu dovedea spiritul de observaţie pe care l-a avut, dacă el n-ar fi venit imediat să discute cu mine? Fiind atenţionat de folosirea unor materiale falsificate în scopul coruperii oamenilor, nici în cazul tău, maestre, nu mi-am pierdut cumpătul. Ambele speţe sunt foarte interesante. Asupra fiecăreia dintre ele se pune problema falsului, dar ambele păstrează elemente veridice pe care un străin nu ar fi reuşit să le inventeze”.

Despre întâlnirile comuniştilor în casa pictorului Iovanovici, colonelul Georgescu cunoştea multe amănunte. Şi nu numai din ceea ce îi relatase pictorul. Ştia şi din povestirile unor participanţi la acele întâlniri. În casa pictorului se întâlnea un grup de tineri comunişti, dintre care făcea parte şi Iovanovici, care redactau şi tipăreau manifeste. Pictorul semnalase la un moment dat comportarea suspectă a unuia din grup. îl văzuse, într-o seară, discutând cu un ofiţer din serviciul secret. Din acel moment, grupul îşi făcea întâlnirile obişnuite de lucru, dar în prima parte desfăşurau o activitate inofensivă, care ar fi fost apreciată de oricine ca neprezentând vreun pericol. Apoi, se despărţeau stabilind data următoarei şedinţe. La două ore după terminarea primei părţi a întâlnirii, se readunau cu excepţia celui vizat. De-abia atunci treceau la lucru...

Mai târziu faptele se clarificaseră şi la ancheta respectivului participase şi ofiţerul Iancu Georgescu, locotenent pe atunci. Învinuitul recunoscuse totul.

Comisarul care îl recrutase, de asemenea. Grupa de comunişti desfăşurase o activitate intensă. În anii ilegalităţii, fără să se întâmple ceva neobişnuit cu vreunul din membrii săi. Nimeni nu fusese arestat, nimeni nu fusese anchetat de Siguranţă.

Obiectivele pe care, formal, gruparea respectivă şi le propunea, erau atât de lipsite de importanţă, încât nu era necesară suprimarea grupului. Şi totuşi, denunţul pe care Stela Iovanovici i-l reprodusese în mare măsură prezenta date reale ale activităţii ilegale ale comuniştilor, care se întâlneau în casa pictorului. Conţinutul denunţului era presărat cu expresiile caracteristice ale lui Virgil Iovanovici. Dar era de necrezut ca pictorul să semneze cu numele adevărat un denunţ de o asemenea gravitate, şi după cum se ştie, serviciul german de informaţii folosea nume conspirative pentru agenţii săi.

„Ce ştie şi ce nu ştie Leon Block despre materialele pe care le foloseşte? Cine cunoaşte amănunte despre aceste materiale? Cine ar putea să-mi dea un fir, despre aceste documente falsificate?” Erau câteva întrebări care îl frământau pe colonelul Georgescu.

În minte îi reveniră pe neaşteptate frazele pe care Stela Iovanovici i le citase, cuvinte ale trădării înscrise pe hârtia aceea pe care Leon Blok o folosise. Conţinutul lor era punctat cu cuvintele pe care pictorul Iovanovici obişnuia să le folosească.

„În casa mea, pentru că unde altundeva decât la mine, se întâlnesc odată pe săptămână şi ori de câte ori este nevoie...”

Colonelul se simţi deodată impresionat. Mai mult decât atunci când pictoriţa îi reprodusese conţinutul acele: hârtii compromiţătoare. În această frază ofiţerul distinsese mai multe expresii caracteristice fostului său prieten. Invitaţiile pe care pictorul i le făcea erau, după ani de zile, cu aceleaşi cuvinte:

„Deci, ne vedem în casa mea, Iancule… hai, nu face nazuri, o ştii prea bine că nicăieri altundeva decât la mine nu ne putem simţi mai grozav…”

„… Evident, că pentru a nu suferi repercusiuni, gruparea şi-a propus obiective derizorii, care nu puteau să supele în niciun fel Siguranţa”…

Cuvântul „evident”, la începutul frazei, îi era de asemenea caracteristic pictorului.

„Persoana asupra căreia trebuie să se îndrepte întreaga atenţie este comunistul Ion Mihai. Fire echilibrată, de o inteligenţă sclipitoare, Ion Mihai are darul de a mobiliza oamenii, de a-i uni, de a-i face să creadă în spusele lui, de a-i conduce…”

Într-adevăr, îşi spuse colonelul, cam în aceiaşi termeni l-a caracterizat pictorul pe Ion Mihai când a fost propus ca delegat pentru Congresul partidului.

„Îl propun pe tovarăşul Mihai, pe care îl cunosc de mai mulţi ani, unii dintre ei, petrecuţi în perioada ilegalităţii. Ion Mihai are o fire puternică, echilibrată, este înzestrat cu o inteligenţă sclipitoare şi posedă harul de a mobiliza oamenii, de a-i uni şi conduce…”

„Da, îşi spuse hotărât colonelul, textul acelei hârtii compromiţătoare conţine cuvintele, ideile pictorului Iovanovici. Cine a fost cel care le-a comunicat nemţilor aceste date? Pictorul?… De ce n-au acţionat, de ce n-au transmis Siguranţei informaţiile pe care le aveau? De ce l-au lăsat pe comisarul Panaitescu, care s-a ocupat de ei, să creadă că are controlul asupra întâlnirilor din casa Iovanovici, unde comuniştii au desfăşurat o activitate intensă?”

Erau întrebări cărora trebuia să le găsească răspunsuri logice, reale. „Rezolvarea o pot avea discutând cu patru oameni, îşi continuă colonelul frământările, adică cu trei… deoarece pictorul… Ion Mihai este exclus, aflându-se la un post în străinătate. Au mai rămas doi:

Leon Blok, care mă poate lămuri de unde are aceste hârtii, şi comisarul Panaitescu. Despre ceilalţi membri ai grupului nu mai am nicio cunoştinţă. Leon Blok va face pe dracu' în patru să nu-mi spună nimic, iar comisarul cel mult mă poate încurca, dându-mi vreun fir pe care cei din gruparea lui Ion Mihai i l-au plasat cu ani în urmă...”

„Şi totuşi, îşi spuse colonelul, nu am altceva de făcut, decât să discut cu amândoi, cu Leon şi cu fostul comisar!... Ce-ar putea să-mi spună în plus Nae Panaitescu faţă de cele declarate în timpul anchetei?”

*

m Toamna îşi etala zilele de o rară frumuseţe. Colonelul Iancu Georgescu lăsase ofiţerului de serviciu cheile maşinii, preferând să meargă pe jos. Aşa proceda ori de câte ori voia să mai „revadă” o problemă anume. Numai aşa nu suna telefonul, ori nu se prezenta nechemat vreunul dintre subordonaţi. Ezitase câteva clipe înainte de plecare dacă să-l viziteze sau nu însoţit pe Nae Panaitescu. Renunţase, ar fi fost prea mult pentru o discuţie cu un comisar bătrân şi bolnav pe deasupra... Ce să-i cumpăr?” se întrebă colonelul după ce ajunsese la concluzia că nu este bine să se prezinte în casa comisarului cu mâna goală.

„Uite, că aşa ceva n-aş fi crezut, în urmă cu ani, că îmi voi face vreodată probleme ce cadou să-i cumpăr comisarului Nae Panaitescu...”

*

Şi atunci, cu ani în urmă, era o toamnă la fel de frumoasă, cu zile care nu te lăsau să intri în casă, iar el, locotenentul Georgescu, nu ieşea din biroul său decât târziu, după miezul nopţii, pentru ca dimineaţa să fie din nou în faţa proceselor verbale, a declaraţiilor, a martorilor, a învinuiţilor...

— Spuneţi, domnule comisar, v-aţi ocupat de mişcarea comunistă?

— Nae Panaitescu îl privea liniştit, cu o privire

interiorizată. „Ce-o fi aşteptând, se întreba locotenentul, de ce îi este necesar să se gândească atâta?”

— Vă rog să-mi răspundeţi mai repede la întrebări, insistă el, ştiu mai mult decât vă închipuiţi despre modul de desfăşurare a unei anchete. Sper ca dumneavoastră, care cunoaşteţi la fel de bine aceste reguli, să fiţi sincer în declaraţiile pe care le veţi face. Repet întrebarea: v-aţi ocupat vreodată de mişcarea comunistă?

— Nu, domnule anchetator, răspunse comisarul stânjenit. Am lucrat în Serviciul secret, nu la Siguranţă.

— Dar aţi obţinut informaţii despre mişcarea corfftinistă?

— Ana obţinut unele informaţii despre comunişti, lucruri neesenţiale.

— Deci „v-aţi ocupat de mişcarea muncitorească, din moment ce aţi obţinut informaţii despre activitatea comunistă pe care, bineînţeles, le-aţi predat Siguranţei.

— Nu, domnule anchetator, ripostă comisarul, nu m-am ocupat de mişcarea comunistă. Şi vă rog să mă înţelegeţi: nu din convingeri politice... Dacă aş fi făcut parte din cadrele Siguranţei, m-aş fi ocupat desigur şi de comunişti. Dar fiind comisar în Serviciul secret, în mod eu totul întâmplător am intrat în posesia unor informaţii despre mişcarea muncitorească.

— Ştiţi ceva? Ne îmbătăm cu vorbe, domnule. Dacă eraţi plătit pentru altceva, de ce aţi adunat informaţii despre comunişti? Dacă aţi făcut-o din proprie iniţiativă, nu se cheamă că aţi luptat împotriva comuniştilor?” Din ce partid aţi făcut parte?

— Din niciunul! Politica îmi era indiferentă.

— Cum adică? Vă era indiferent împotriva cui luptaţi, nu vă interesa pentru cine luptaţi! De ce nu sunteţi Sincer?

— De orice mă puteţi bănui, numai de lipsă de sinceritate nu este cazul, vă rog.

— Atunci, de ce nu sunteţi cinstit în faţa anchetei?

Comisarul Panaitescu se uita mirat.la tânărul anchetator, apărut peste noapte şi care-i punea întrebări, pe care nici el şi nici colegii săi nu şi le puseseră vreodată.

— Domnule anchetator, noi eram un organism la dispoziţia Consiliului de miniştri, primeam ordine pe care le executam… Atâta tot. Programul politic al unui partid sau altul, venit la putere, sau aflat în opoziţie, ne interesa mai puţin. Eram nişte meseriaşi care ne practicam meseria. Între sarcinile mele de serviciu nu exista vreuna care să privească în mod direct mişcarea muncitorească.

— La ce anume se refereau sarcinile dumneavoastră de serviciu?

— Făceam parte din serviciul care avea în responsabilitate un sector delicat. Aveam în faţă un adversar puternic, bine pregătit, avantajat morai şi material, cu destui susţinători. Despre majoritatea celor pe care i-am cunoscut am declarat.

— Vă rog mai concis, sunteţi în cadrul unei anchete, nu ţineţi o lecţie, îl întrerupse locotenentul.

— Vă rog să mă scuzaţi…

Comisarul Panaitescu făcu o scurtă pauză.

— Sarcinile mele de serviciu, domnule anchetator, vizau supravegherea serviciului de informaţii hitlerist.

— Asta-mi place, să ştiţi, asta-mi place… Unde credeţi dumneavoastră că vă aflaţi aici, domnule comisar? strigă locotenentul. Vă închipuiţi că vă merge! Ce-aţi zis: pe tânărul ăsta îl întorc cum vreau. Nu-i destul că aţi luptat împotriva mişcării muncitoreşti, că aţi strecurat agentură în rândul comuniştilor, ce v-aţi mai gândit: „Ia să obţin eu şi o decoraţie de la noul guvern… Şi gata, am luptat împotriva nemţilor, am luptat împotriva fascismului, sunt un patriot…”

Locotenentul se ridică nervos de la birou, făcând câţiva paşi prin încăpere, apoi se apleca la urechea comisarului:

— Nu-ţi merge, domnule comisar, nu-ţi merge… Revizuieşte-ţi poziţia faţă de anchetă, că altfel te ţin în arest până la calendele greceşti. Fii om serios, ai fost ditai comisarul, nu-mi vinde mie gogoşi…

— Domnule anchetator, eu nu voi declara altceva decât adevărul, nu pot să mărturisesc altceva, nu am cum să inventez f – Adică?

— Serviciul din care am făcut parte a luptat împotriva serviciului de spionaj hitlerist.

— Şi ce aţi realizat, domnule comisar, purtând această dispută, „luptă”, cum îi ziceţi dumneavoastră? Cu ce i-aţi deranjat pe germani, domnule comisar? N-am auzit nimic, n-a văzut nimeni cel puţin un ofiţer german cu vreun ochi

9 107

umflat care să se tânguie că pocinogul se datorează încleştării cu serviciul secret. V-ascult, domnule comisar!

Comisarul Panaitescu coborâse privirea pentru prima oară de la începerea anchetei. I se părea aproape imposibil să găsească argumente pentru a-l convinge pe acest tânăr dezlănţuit.

— Spuneţi, domnule comisar, vă permit să prezentaţi argumente în faţa anchetei, chiar dacă ne-am depărtat de conţinutul ei propriu-zis. Ce lovituri aţi dat fasciştilor, spuneţi să nu facem cumva o greşeală istorică. Poate dumneavoastră, poate serviciul secret din care aţi făcut parte a scos ţara din război, spuneţi, domnule – comisar…

— Domnule anchetator, una dintre sarcinile noastre principale era aceea de a urmări activitatea spionilor germani şi de a informa autorităţile despre, acţiunile lor, despre intenţiile lor; ce planuri aveau, cine erau cei care îi ajutau…

— Asta înseamnă că aţi luptat cu fascismul, domnule comisar? Când ei intrau într-o casă de randes-vous, şi-şi

petreceau timpul cu o femeie, intraţi şi dumneavoastră şi stăteaţi cu două; beau ei şampanie, beati şi dumneavoastră, desigur ca să le urmăriţi activitatea! înseamnă că aţi tuptat cu fascismul? De ce încercaţi să induceţi în eroare ancheta? Vă dau la dispoziţie trei minute pentru a vă reorândui gândurile. Întrebarea la care trebuie să-mi răspundeţi este dacă aţi luptat sau nu împotriva mişcării muncitoreşti, a comuniştilor?

Locotenentul Georgescu se apropie de fereastră şi-şi lăsă privirea să se răcorească eu razele roşietioe ce se strecurau printre frunzele aurii ale toamnei. Era decis să lupte până la epuizare cu acest comisar abil. „Lasă, domnule, că te învăţ eu minte, îşi zise el, după câteva minute de relaxare. Ce ţi-ai zis dumneata: ce ştie tânărul ăsta despre modul de desfăşurare al unei anchete! Ei bine, ai dreptate n-oi fi ştiind cât dumneata, comisare, dar logic ştiu să fiu…” Cu pas liniştilocotenentul se întoarse la biroul său.

— V-ascult, daţi-i drumul…

Comisarul Nae Panaitescu scoase o ţigară, o aprinse şi privind spre un colţ al biroului îşi începu mărturisirea.

— Trebuia să stabilesc activitatea de culegere de informaţii a spionilor germani, trebuia să descopăr legăturile lor din România. În acest anturaj l-am găsit pe Ilarion Şendrea, care mai târziu a aderat la activitatea comunistă şi a făcut parte din grupul care se întâlnea în casa pictorului Iovanovici. Am aflat date despre comuniştii care activau ilegal la locuinţa pictorului, datorită participării lui Ilarion Şendrea la acele reuniuni. Dar el n-a fost trimis de mine cu o instruire specială…

— Date pe care le-aţi comunicat Siguranţei.

— Pe care le-am comunicat Siguranţei. Date care, după cum am aflat ulterior, au dezinformat organele Siguranţei.

— Dar dumneavoastră nu aveaţi de unde să

cunoaşteţi, atunci, că informaţiile nu erau reale, după cum nici Ilarion Şendrea n-a ştiut asta. Cu totul altceva ar fi fost dacă dumneavoastră, cu toate că aveaţi informaţii despre comunişti, nu le-aţi fi predat Siguranţei.

— Domnule anchetator, am avut şi asemenea informaţii… dar nu ştiu cum aş putea să dovedesc acest fapt…

— Vă rog să stingeţi ţigara, îi comandă locotenentul. Vă atenţionez încă o dată că vreţi să induceţi în eroare ancheta.

Comisarul se execută cu mişcări liniştite.

— Scuzaţi-mă, am avut impresia că port o discuţie cu un coleg mai tânăr, de care mă despart numai convingerile politice. Un om de la care am. ce învăţa şi care are ce învăţa…

— Noi doi colegi? Cum vă permiteţi? De-acum înainte veţi răspunde numai la întrebări. Câţi agenţi aţi recrutat din cadrul mişcării muncitoreşti?

— Niciunul.

— Vă atenţionez că nu sunteţi sincer cu ancheta şi vă cer să răspundeţi încă o dată la întrebare, domnule „coleg”. Câţi?

— Niciunul, domnule anchetator…

Colonelul apăsă pe butonul soneriei de câteva. ori. Aşteptă. Ce-ar putea face fostul comisar Panaitescu la ora asta? se întrebă el când uşa se deschise fără vreo urmă de control prin vizor şi fără obişnuita întrebare; „cine-i?” Apăru Nae Panaitescu, pe care colonelul îl recunoscu imediat. Trăsăturile-i erau neschimbate. Aceeaşi privire vie, aceeaşi frunte inteligentă. Fostul comisar, puţin îmbătrânit, era îmbrăcat într-un halat de casă, cam uzat, iar părul neorânduit arăta limpede că nu aştepta vizitatori.

— Bună ziua, sunt colonelul Iancu Georgescu, vă mai amintiţi de mine?

— Da, da… Bună ziua… Poftiţi, vă rog…

Şi fostul comisar deschise larg uşa, invitându-şi musafirul neaşteptat. Pătrunseră într-o cameră ce părea să fie o încăpere de lucru, după hârtiile care se găseau împrăştiate pe un birou, dar în acelaşi timp şi un loc de primire, având în vedere existenţa celor două fotolii, alături de care se aflau două măsuţe joase.

— Vă ascult, îi zise Nae Panaitescu, aşezându-se…

Colonelul rămăsese în picioare cu pacheţelul în care avea cafea şi tutun de pipă.

— Vă rog să luaţi loc, îl îmbie fostul comisar. Presupun că nu vă grăbiţi.

— De fel, răspunse colonelul, care nu ştia cum să ofere mica sa atenţie.

— Nu luaţi drept impoliteţe faptul de a mă fi aşezat primul… Nu mă simt prea bine…

— Am adus ceva pentru dumneavoastră, îi zise ofiţerul întinzându-i pacheţelul.

— Nu trebuia să vă deranjaţi… Nu era cazul…

Urmară câteva momente de linişte. Cei doi se gândeau desigur la aceleaşi evenimente petrecute cu ani în urmă.

— Locuiţi confortabil, alungă colonelul tăcerea, în timp ce revedea figura fostului comisar de atunci, preocupată, frământată…

Da, aceeaşi frământare interioară pe care o avea şi acum, când se aflau, după atâţia ani, din nou, faţă în faţă.

— Este o casă bună, răspunse Nae Panaitescu, afişând un zâmbet amar. Nu vă spun de necazurile pe care le-am întâmpinat pentru păstrarea ei.

— După câte îmi dau seama lucraţi… lucraţi serios, continuă colonelul, încercând să atenueze şocul revederii.

— Îmi scriu memoriile, răspunse sec comisarul.

Colonelul îl privi cu un aer interesat. „Mi-ar fi trebuit mai mult timp atunci, îşi zise el; mi-ar fi trebuit şi mai multă experienţă…”

— Lucruri noi. pe care nu le-am declarat în timpul anchetei.

— Interesant. Şi de ce o faceţi tocmai acum?

— Este vorba de o anumită dispoziţie sufletească. Nu numai a mea, ci în general, referindu-ne. Oricum, nu vă pot reproşa nimic.

Colonelul simţi că puntea dintre. el şi fostul comisar se formase. I se păru neindicat să se piardă în amănunte. Avea de clarificat urgent o singură chestiune. îl poate sau nu lămuri cu ceva privind cazul Cristian Ghinea şi fata pictorului Iovanovici?

— Probabil că aşteptaţi să vă spun care este scopul vizitei mele, zise ofiţerul.

— Nu neapărat, tovarăşe colonel. Orice om procedează bine atunci când deduce singur, nu aşteptând să i se spună direct. Eu aşa sunt obişnuit.

— În cazul meu sunt presat de timp, domnule Panaitescu, şi vin la dumneavoastră pentru a-mi da o mână de ajutor. Sunt nişte fire care conduc undeva în trecut, spre alte timpuri, spre alţi oameni.

— Întotdeauna un fir începe undeva. Iar dacă se rupe, pe alocuri, nu trebuie neapărat reproşat părţii de început.

Colonelul Georgescu îl privi surprins. „Pare că ştie despre ce este vorba”, îşi zise el şi abia atunci îşi dădu seama cât de mult îmbătrânise.

— În două situaţii, continuă ofiţerul, un cetăţean străin a încercat să compromită un inginer şi o pictoriţă, folosindu-se de nişte materiale vechi, dintr-o arhivă… V-ar putea spune ceva lucrul ăsta?

— Şi a reuşit?

— Din fericire, nu. Convingerea mea intimă este că acele materiale erau false.

— Atunci, reluă ideea fostul comisar, putem spune că cei care au falsificat materialele au procedat foarte bine.

— De ce?

— Pentru că, în Orice situaţie s-ar folosi materialele falsificate, în scopul compromiterii cuiva, nu ar avea succes. Falsul conceptual al acelor materiale va produce o contradicţie evidentă, care în mod obligatoriu se va termina prin demascarea spionului.

— Să înţeleg prin răspunsul dumneavoastră că ştiţi despre ce este vorba? întrebă ofiţerul privindu-l fix.

— Mi se pare că firul acela, în partea lui de început, nu a fost lucrat rău, evită răspunsul fostul comisar.

— Dar imaginaţi-vă, domnule Panaitescu, că sunt şi oameni care nu reuşesc întotdeauna să desprindă adevărul de neadevăr, mai ales că este vorba de o altă generaţie. Spune-i unui tânăr, acum, în zilele noastre, că bunicul său, erou în timpul războiului, n-a fost aşa cum ştia el de la rudele sale, aşa cum scriau ziarele… Spune-i că militarui acela mândru, pe care el îl admiră în fotografiile albumului de familie, nu avea de ce să arate atâta tărie şi încredere, pentru că el fusese de fapt un agent al unui serviciu de spionaj. Că informaţiile date de el au ucis compatrioţi de-ai săi, au dat peste cap planuri, bătălii… singurul neatins fiind el, acest bunic, decorat şi încărcat de merite şi onoruri…

— Credeţi dumneavoastră că o vorbă aruncată la întâmplare poate ponegri munca de-o viaţă a unui om?

— În mod normal, n-ar trebui să se întâmple. Tânărul în cauză îl va alunga, îl va dispreţui pe denigrator. Dar cugetul lui, neajutat cu argumente logice, ar fi zdruncinat şi poate în momentele lui de singurătate, s-ar putea întreba dacă nu există ceva adevăr în vorbele auzite? La asta v-aţi gândit, domnule Panaitescu?

Fostul comisar se simţi din nou depăşit. De câte ori îl întâlnise pe acest Iancu Georgescu se întâmplase ca ceva să nu fie în ordine.

De fapt, ce doriţi de la mine? întrebă el, uitând de

motivaţia pe care o prezentase colonelului, când acesta intenţionase să i se adreseze direct.

— Doresc să-mi spuneţi dacă aveţi cunoştinţă că în timpul războiului cineva s-a preocupat de falsificarea unor documente. Cine a făcut-o şi de ce? Care sunt oamenii, „eroii” acelor hârtii false, de ce aceia şi nu alţii?

Colonelul Georgescu se înfierbântase. Vorbise pe un ton tăios. îşi dădu seama că nu-şi stăpânise indignarea şi un moment regretă că nu luase în această vizită pe unul dintre colegii săi. Întotdeauna se controla mult mai uşor când era însoţit de tinerii săi colaboratori. Era doar exemplu...

— Se pare că vă frământă foarte tare această „arhivă falsă”, inedită Nae Panaitescu. Se pare că nu este vorba doar de teorie...

— Când un tânăr vrea să te întâlnească după miezul nopţii, de teamă să nu fie văzut, când un slujitor al culturii îşi părăseşte preocupările, desigur...

— Chiar aşa, tovarăşe colonel, „un slujitor al culturii”? E o pictoriţă de duzină, chicoti fostul comisar... I-am văzut şi eu câteva tablouri.

Colonelul Georgescu încremeni de uimire. Se „afla deci pe o pistă bună. Nae Panaitescu cunoştea amănunte despre materialele compromiţătoare pe cai e Leon Blok le folosise. Se uită încă o dată în ochii comisarului. I se păru că observă o licărire ciudată, mefistofelică.

„Da, părea să spună privirea lui, eu, Nae Panaitescu din serviciul secret eu v-am făcut-o...”

— Cum să vă explic, continuă Nae Panaitescu, trebuia luată o hotărâre. Era la începutul lui august patru şi patru. Trăiam momentele acelea de incertitudine. Acum „după cele ce veţi auzi, am convingerea că mă veţi crede că nu m-am ocupat de mişcarea muncitorească. Din ceea ce am să vă povestesc, vă veţi convinge că şi atunci, în timpul anchetei, v-am declarat adevărul... Aşadar, în

haosul de care vă vorbeam, mi-a fost dat să am o reuşită adevărată. Unul dintre ofiţerii germani de informaţii m-a întâlnit la o recepţie şi mi-a spus că vrea să aranjeze cu mine o afewjere. O afacere serioasă. Ne-am întâlnit a doua zi într-o cafenea periferică. Dorea un paşaport românesc pe numele lui, un paşaport fără urme de fals, care să-i permită să părăsească ţara şi să se îndrepte spre Africa de nord. În schimbul acestui ajutor, la rândul său, era dispus să facă orice i-aş fi cerut eu, realizabil pentru el… Foarte clar ceea ce îmi propunea, foarte verosimil pentru situaţia în care ne aflam.

Nae Panaitescu luă de pe masa de lucru un dosar cu hârtii, apoi cu mişcări liniştite îşi aşeză ochelarii. Urmări printre hârtiile sale, găsi pe căutase, aprinse veioza de pe birou şi îndreptă deasupra fotoliului conul de lumină.

„Chiar are de gând să-mi citească din memoriile sale, îşi zise Iancu Georgescu. Omul ăsta nu-şi dă seama că eu sunt în criză de timp?” îşi potoli însă enervarea. N-avea de ales. Nae Panaitescu era. singurul care putea să lămurească cele petrecute…

— „L-am întâlnit pe Erich Klaus, a doua zi”, citi fostul comisar, urmărindu-l pe deasupra ochelarilor pe colonelul Georgescu. Citea cu glasul omului care îşi etala o creaţie artistică. Era atent la intonaţie, îl interesa felul în care se exprimase. Faptele nu-l mai puteau atinge. Se simţea însă obligat moral, trebuia să lămurească tot ce era încurcat. De aceea, lucra de câteva luni la aceste memorii şi încercă să selecţioneze acum ce l-ar putea interesa pe colonel.

— „Erich arăta slăbit, mirosea a coniac şi apă de colonie, iar degetele îi erau îngălbenite de nicotină. Nervozitatea lui vădită mă făcea să fiu sigur de mine, eram convins că pentru paşaportul pe care-l voia aveam să obţin de la el orice… Orice informaţie pe care el o cunoaşte…

„V-aştept de mai bine de-un sfert de oră, mi se adresă el schiţând un salut vag.

„Îmi pare rău, Erich, dar trebuie să-ţi mărturisesc că ceea ce doreşti nu este deloc simplu, i-am răspuns liniştit, ca un om care se hotărăşte greu, pentru a-l determina să supraaprecieze ceea ce-mi cerea. De fapt, luasem o hotărâre.

„V-am promis că la rândul meu vă ajut, fac orice. Dar mai repede, domnule Panaitescu. Timpul lucrează în defavoarea mea şi a dumitale".

„De unde ştii că lucrează şi în defavoarea mea?

Erich se uită la mine cu un aer uşor batjocoritor.

„Domnule Panaitescu, dacă nu eram convins de acest lucru nu m-aş fi adresat dumneavoastră niciodată. Eu, Erich Klaus, îmi dau seama că suntem în faţa unui pericol iminent. Lucrez într-un serviciu de informaţii, domnule… Nu simt, ci ştiu că corabia se scufundă. Şi de aceea vreau să părăsesc scena înainte de lăsarea cortinei. Atunci, nimeni nu va mai putea să facă ceva. În ce vă priveşte, vă dau şansa de a vă asigura cu materiale, cu informaţii care să vă răscumpere, după război… Tunurile vor amuţi, domnule Panaitescu, dar va urma o vreme când se vor pune întrebări… Dintre cele mai indiscrete, domnule Panaitescu…

Îl lăsam să vorbească, spunea lucruri care mă interesau în mod direct şi, de ce să nu fiu sincer, înclinam, să cred că are dreptate…"

Nae Panaitescu făcu o scurtă pauză. îl privi în treacăt pe colonel, îşi drese glasul, apoi continuă:

— „În ceea ce te priveşte, Erich Klaus, s-ar putea să ai dreptate. Se apropie sfârşitul şi, într-adevăr, va urma o perioadă a întrebărilor. Numai că ţie îţi va pune întrebări un polonez ori un iugoslav, un german de-al tău sau un român, dar cu mine va discuta unul de-aici… Numai un român are dreptul să mă ancheteze. Ce întrebări îmi poate pune un asemenea om, la care să nu pot răspunde?"

— „Chiar dacă anchetatorul va fi comunist?" mă

întrebă el cu un zâmbet transformat în rânjet.

— „Da, la un astfel de om mă gândeam...”

— „Vă va imputa că aţi luptat împotriva lor...”

— „Va spune un adevăr, Erich, pe care nu am să-l contest”.

Nae Panaitescu se opri din nou, uitându-se la colonelul Georgescu. Privirile lor se intersectară. Fostul comisar zâmbi uşor jenat. În anchetă nu recunoscuse că acţionase împotriva mişcării muncitoreşti. Argumentase că vremea de atunci îl făcuse un funcţionar care muncea pentru câştigarea existenţei. Atât.

„Am amânat discuţia cu Erich Kl-aus, pentru după-amiaza aceleiaşi, zile... Acesta era intrigat de nehotărârea mea.

„Domnule comisar, îmi închipui că o asemenea şansă nu aţi avut niciodată până acum. Prin mine puteţi obţine aproape toate informaţiile pe care le deţinem despre ţara dumneavoastră. Fac parte dintr-un serviciu care adună informaţii secrete, domnule, comisar... Ultrasecrete, dacă doriţi, continua, el să mă convingă, subliniind până aproape de ridicol lucruri pe care le ştiam foarte bine.

„Dar în schimb, vrei un paşaport cu nume românesc, Erich, ssta-i durere: – *... Un nume românesc. Te fac român, Erich. Te numesc Ion său. Gheorghe”.

— „Foarte bine, foarte bine...”

— „Nu este bine de loc, pentru că tu eşti de fapt Erich şi sunt convins că vei rămâne aşa”.

— „Dar voi pleca în străinătate, domnule Panaitescu, nu vă pot încurca cu nimic”.

— „Dar te-ai putea întoarce. Peste un an, peste doi, peste zece...”

— „Cât de îngrijorat sunteţi de ce va fi peste zece ani, domnule Panaitescu 7! mai că-mi vine să închei discuţia”.

— Este vorba de meserie, Erich, sunt un profesionist, nu?”

Erich Klaus se temperă. Încetase să mă privească zeflemitor.

— „Ce-i de făcut, domnule comisar?” mă întrebă el de parcă eram prieteni de ani de zile.

Aceasta era întrebarea pe care voiam să mi-o pună. Aici era punctul pe care voiam să-l ating. Şi-l atinsesem.

I-am promis că îl voi trece peste graniţă fără să fie nevoie de vreun paşaport fals. I-am promis chiar că îl voi transporta cu un avion românesc, care făcea, o cursă spre nordul Africii, fără ea nimeni să-l întrebe cine este şi unde vrea să ajungă. După aterizare, urma să se descurce...

Până la plecarea avionului mai erau două zile. În aceste 48 de ore Eri-ch urma să fie la dispoziţia mea”.

Nae Panaitescu se întrerupse. Privi din nou pe deasupra ochelarilor spre colonelul Georgescu. Nu remarcă nicio expresie pe chipul acestuia, decât concentrarea cu care îl urmărea.

„I-am cerut lui Erich Klaus să-mi aducă dosarele agenţilor săi şi ale colegilor. Erich s-a executat prompt. Vigilenţa în tabăra germană nu mai. era aceeaşi în acele momente.

Am intrat în posesia unor materiale deosebite „pe care. le-am fotografiat cuvânt cu cuvânt, literă cu literă. După fotocopiere «primului dosar, mi-am dat seama că nu era suficient. Materialele respective nu. trebuiau fotografiate, ci trebuiau reţinute. În locul lor trebuiau restituite alte materiale, frumos prelucrate, cu date flagrant neadevărate... Eram presat de timp, aveam la dispoziţie numai 48 de ore...” Numai patruzeci şi opt de ore, repetă deodată, Nae Panaitescu, privindu-l drept pe colonelul Georgescu.

„Şi-atunci, am strâns la mine acasă un grup format din doi rezervişti care ştiau foarte bine limba germană şi doi scriitori ale căror nume. nu le voi dezvălui niciodată. Las ca întreaga răspundere să-mi revină, cei ce vor aprecia

acţiunea mea s-o considere bună sau rea, fără ca în discuţie să intre cei patru, colaboratori ai mei care au fost simpli executanţi. Am cerut rezerviştilor să prelucreze referatele şi rapoartele existente în limba germană, iar celor doi scriitori să întocmească note cu informaţii despre persoane, evenimente, fapte... O singură condiţie trebuiau să respecte: tot ce notau acolo să fie eronat. Să nu existe nicio fărâmă de adevăr în tot materialul întocmit de ei. Ideea i-a fascinat pur şi simplu pe cei doi scriitori, care au lucrat până, în ultimele momente cu un patos nemaipomenit. S-au băut zeci de cafele, s-a fumat în acelaşi ritm.

Din când în când auzeam pe câte unul, dintre ei rostind cu năduf: „Ia, să-l fac eu pe domnul colonel Tache Iordănescu agent german”. „Şi meditând la ce anume avea să scrie continua monologul: „Ia, nea Tache, ia spune matale cum ai dat informaţii spionilor nemţi?”

Nimic nu era adevărat în ceea ce afirmase colaboratorul meu. îl cunoşteam foarte bine pe Tache Iordănescu.

Colonelul nu voia să audă de ei. Prietenii săi îl sfătuiau adeseori, cel puţin la suprafaţă să pareze, să-şi ascundă antipatia”.

Nae Panaitescu îşi întrerupse lectura. Aşeză manuscrisul pe masa de lucru, lângă el ochelarii, şi se adresă colonelului:

— Aşa s-a întâmplat. Ce ziceţi?

— Nu înţeleg, de ce aţi folosit totuşi nume reale. Era foarte bine ca persoanele care apăreau în materialele prelucrate de dumneavoastră să fie fictive.

— O parte din ele au fost fictive, dar în bună măsură am folosit nume reale, iar datele care se referă la acele persoane sunt pur şi simplu închipuiri.

— De ce?

— Aici am avut o mică divergenţă cu cei doi scriitori.

După vreo opt ore de muncă, mi-au cerut permisiunea să folosească nume reale.

Nae Panaitescu îşi reaşeză ochelarii cu mişcări încetinite, continuând lecturarea manuscrisului.

„Domnule comisar, mi s-a adresat cel mai tânăr, această activitate nu mai are nicio chemare pentru mine dacă nu folosesc şi numele reale al unor cunoştinţe pe care le „iubesc” foarte mult, a unor femei „serioase” care mi-au întors spatele când eram mai îndrăgostit... Nu, în condiţiile unei ficţiuni totale nu mai pot lucra...”

„Este altceva, intervenise în sprijinul său cel de-al doilea scriitor, dacă-l fac agent al nemţilor pe proprietarul meu, care îi înjură de când au intrat în ţară... Am în vedere că domnul proprietar trage o înjurătură nemţilor, şi una chiriaşului. Şi-atunci pot să nu-l fac agent german? Nu pot, domnule comisar”.

— ... Şi s-au apucat de treabă, conchise bătrânul Panaitescu întrerupându-se.

— Dar pe pictorul Iovanovici, cine l-a „prelucrat”? întrebă colonelul.

Nae Panaitescu se ridică cu greutate şi zise:

— Să facem o pauză. Am obosit puţin. Pregătim o cafea şi-apoi continuăm.

Colonelul Iancu Georgescu îşi aprinse din nou o ţigară. Pauza propusă de Nae Panaitescu nu i se păru de bun augur. Nu era exclus ca în acest timp fostul comisar să se răzgândească. Şi în tot acest timp, Leon Blok îşi poate pregăti viitoarea acţiune. Dar nu avea altceva de făcut. De la Nae Panaitescu obţinuse adevărata dezlegare a cazurilor sale. Inginerul Cristian Ghinea şi pictoriţa Iovanovici erau în afara oricărei ameninţări. Iar pentru el, colonelul Iancu Gorgescu, faptele prezentate de fostul comisar erau o nouă confirmare că nu greşise crezând în oameni, că experienţa lui, de-o viaţă, nu însemna doar un turn de hârtie.

— Vedeţi dumneavoastră i se adresă Nae Panaitescu,

aducând ceştile cu cafea, pentru mine, în momentul acela, de mare grabă, de alertă, situaţia politică, dacă vrei, nu mă îndemna să gândesc la urmaşii celor ale căror biografii le falsificam.

— Bine, dar voi, oamenii acelei vremi, vorbeaţi; de viitorul ţării, îl întrerupse colonelul.

Tăcură. Gustară din cafeaua fierbinte.

— În ce mă priveşte, continuă Nae Panaitescu, voiam să fac o farsă serviciilor de spionaj. Voiam să le dau. O lovitură. Voiam să-mi bat joc de ele, în speranţa că mai târziu se vor. face de râs folosind datele prelucrate de mine. Dar nu mi-am închipuit că vor acţiona atât de târziu şi nu pe tinerii de astăzi mi-i imaginam eroii acestor întâmplări.

— Să revenim la pictorul Iovanovici, interveni din nou colonelul.

Fostul comisar sorbi din ceaşca cu cafea, o aşeză tacticos pe farfurioară şi, după ce luă din nou caietul cu memorii, îi spuse colonelului:

— Eu am prelucrat biografia pictorului Virg îl Iovanovici. De el m-am ocupat personal, aveam motivele mele.

— Care anume? întrebă colonelul şters, pentru a nu produce vreo tulburare în relatările lui Nae Panaitescu.

— Pictorul Virgil Iovanovici m-a făcut ca o singură dată în viaţă să-mi uit îndatoririle slujbei, să nu-mi fac meseria.

Nae Panaitescu îşi deschise notesul, căută în linişte, apoi, urmărindu-l pe sub ochel-ari pe musafirul său, îşi reluă lectura:

„M-am prezentat în casa pictorului Virgil Iovanovici, sub pretextul că doresc să iau lecţii de pictură. Era într-o dimineaţă însorită, aleasă special pentru a-l găsi pe maestru în bună dispoziţie. M-a întâmpinat o fiinţă plăcută.

atrăgătoare prin felul de a fi, prin modul de a vorbi şi

a se mişca. „Dacă îndrăgiţi pictura, mi-a spus el, nu are niciun rost să vă întreb cine sunteţi şi unde lucraţi. Important este s-o iubiţi cu adevărat”.

Au fost singurele lui cuvinte care mă priveau în mod direct. Toate pregătirile mele pentru a-i răspunde la întrebări dintre cele mai variate s-au dovedit a fi de prisos. Pictura însemnase în anii tinereţii o pasiune destul de puternică, care mă ajuta acum să continui lecţiile cu un pictor de talia lui Virgil Iovanovici. Desigur, preferam ca el să întrebe despre mine, despre situaţia mea, iar eu să-i răspund cu dezinvoltură şi bine argumentat. Avea mare importanţă pentru mine, pentru moralul meu, să pot remarca pe chipul celui care mi-ar fi pus întrebările, că răspunsurile mele l-au convins. Dar Virgil Iovanovici se mulţumise să ştie dacă iubesc sau nu pictura. Altceva, nimic. Stabilisem să vin la el de trei ori pe săptămână, în timpul prânzului.

Lecţiile mele de pictură îmi erau necesare pentru cunoaşterea personalităţii pictorului. Aveam de gând ca în baza. informaţiilor despre activitatea sa comunistă să-l conving să accepte să-mi dea informaţii. Şi-apoi în atelierul pictorului Iovanovici venea lume bună.

Trecuseră două săptămâni, avusesem şase întâlniri în atelierul pictorului şi lucrurile păreau că merg normal. Şi într-adevăr, mergeau normal pentru el, dar nu şi pentru mine... Pe măsură ce remarcam pe faţa lui liniştea, stăpânirea de sine, degajarea de lume pot spune, eu deveneam mai nervos, mai iritat. Să primeşti un om în casa ta şi să nu te intereseze chiar nimic despre el, despre viaţa lui, mi se părea ciudat. Mi se părea anormal ca la despărţire, măcar o dată, maestrul să nu fi fast curios să ştie cum îmi voi petrece după-amiaza. Cel puţin să mă fi întrebat dacă sunt sau nu căsătorit, dacă am sau nu copii...

Aveam în faţă un om dificil, un caz greu, care mă determina să amân încercarea de a-l recruta. Tăcerea lui

mă îndemna să meditez bine, să nu fiu pus într-o situaţie penibilă Desigur, starea asta de lucruri nu putea merge la infinit. Presimţeam că se va întâmpla ceva.

Era într-o dimineaţă splendidă de toamnă. Păşeam fără grabă de-a lungul unei alei împmzite cu frunzele arse de lumina verii care acum foşneau la trecerea paşilor mei. Aveam cea de-a şaptea întâlnire cu Virgil Iovanovici. L-am găsit lucrând afară, cu şevaletul aşezat pe terasă, schiţând câteva contururi în acel doror de toamnă minunată. M-am apropiat de el şi l-am salciat J

— Bună ziua, maestre.

— Bună ziua, domnule Nae Panaitescu, îmi răspunse el pronunţându-mi numele real, spre marea mea uimire.

Aşa cum lucram noi în vremea aceea, rar se întâmpla să folosim numele adevărate. Da, ceea ce presimţisem că se va întâmpla, iată că se produsese. Ce şanse mai aveam de-acum înainte de a-l face să lucreze pentru mine, cum ar fi trebuit să procedez pentru a ieşi din impasul în care mă găseam?!

— Ei, ce-ai rămas aşa? mă întrebă el. Adu-ţi materialul de lucru, este păcat să pierdem frumuseţea acestor culori.

M-am aşezat lângă el, fără niciun comentariu. Mă simţeam net depăşit de omul acesta, şi-mi reproşam neinspirata alegere pe care o făcusem oferindu-i, de la început, lui roiul de profesor, iar mie pe cel de elev.

Lucram amândoi în linişte, pe terasa scăldată de soarele lipsit de puterea căldurii, luminos ca o uriaşă lampă electrică aşezată deasupra peisajului de toamnă, deasupra oraşului, a caselor, deasupra mea şi a acestui pictor ce aparţinea mişcării comuniste şi pe care eu, comisarul Nae Panaitescu, eram convins că nu voi mai reuşi să-l corup vreodată.

— Maestre, l-am întrerupt eu, hotărât să uit că sunt în executarea unei misiuni, să abandonez tot ceea ce-mi

propusesem, crezi că aş putea folosi mai mult roşu la redarea acestui peisaj de toamnă? întotdeauna am văzut toamna tristă, plânsă, ca o pasăre rănită…

Virgil Iovanovici mi-a răspuns, continuând să lucreze:

— Desigur, redă peisajul aşa cum îl vezi tu, aşa cum harul te îndeamnă, dar nu uita niciodată că toamna este un anotimp al oamenilor, şi nu numai al tău, cel ce-a zugrăvit-o, după cum viaţa noastră este o părticică din viaţa unei mulţimi, a unui popor.

Acesta era Virgil Iovanovici, omul despre care ştiam că participă la mişcarea comunistă, deoarece zile şi mai ales seri de-a rândul îl supravegheasem, aflând mai mult decât se cunoştea la Siguranţă. Încercam să lucrez neştiind ce trebuie să fac. Să renunţ la lecţiile mele cu maestrul, care nu mai aveau niciun sens profesional? Să-l dtenunţ pe Virgil Iovanovici? Ţin oare la el în asemenea măsură încât, invocând şi situaţia incertă a războiului, să mă prefac că nu văd? Că nu ştiu nimic în plus decât informaţiile date Siguranţei până atunci?

Acestea erau întrebările care mi se învârteau în cap, care îmi creau senzaţia că sunt ameţit, cu toate că ziua era minunată, culorile naturii înconjurătoare io adevărată splendoare. Dar lucrurile s-au limpezit la fel de brufic. Cu aceeaşi voce liniştită, maestrul mi s-a adresat continuându-şi lucrul:

— Aş fi acceptat să lucrăm ca acum până la sfârşitul războiului, Nae Panaitescu. Nu mă deranja lucrul ăsta. Mă consider un om integru şi sunt convins că te afli aici nu pentru a face noi paşi în pictură, ci din considerente ce ţin de profesiunea dumitale… Te interesează…

Pictorul făcu o scurtă pauză pentru a prinde mai bine cu penelul o anume trăsătură, apoi continuă:

— M-am gândit, însă, pentru că tot eşti aici, să-ţi relatez o întâmplare, care ţine mai mult de profilul activităţii dumitale decât de-al meu.

Atunci mi-am dat seama că avea un motiv serios care îl determinase să nu mai ascundă faptul că ştie cine sunt şi care este adevărata mea profesiune.

— Lucrez de mai mult timp la un nud. Este al doamnei! Eleonora Braşoveanu, cred că o cunoaşteţi.

— Soţia, moşierului Leonid Braşoveanu? l-am întrebat eu părăsind şevaletul şi apropiindu-mă de al lui.

— Exact. Cea de-a doua soţie a lui Leonid Braşoveanu, preciză pictorul, continuând să lucreze.

Ochii lui priveau nemişcaţi pe deasupra şevaletului, iar mâna se mişca după cum retina maestrului era impresionată de culorile pe care ziua aceea i le dăruise. Nici acum, când scriu aceste rânduri. nu-mi explic cum reuşea Virgil Iovanovici să discute cu mine, în timp ce întreaga atenţie îi părea concentrată asupra culorilor, asupra luminii. Aşa cum îl priveam, dintr-o parte, aveam impresia că imaginile culese de ochii săi porneau de-a lungul gâtului său puternic, i se prelingeau prin braţul drept şi-apoi. prin degetele mâinii până în vârful penelului.

— M-am gândit, continuă Virgil Iovanovici, să asculţi numai discuţia pe care o port cu Eleonora Braşoveanu. Vei câştiga mult pentru profesiunea dumitale.

— La ce oră vine modelul dumneavoastră, maestre? l-am întrebat eu, trecând peste ultimele sale cuvinte.

— După-amiază la orele trei. Ai putea să stai după draperia din fundul încăperii, de unde ne poţi auzi în voie. Rămâne stabilit?

— Desigur!

Nae Panaitescu se opri din lectură. îşi aşeză caietul cu însemnări deoparte şi-şi îndreptă privirea spre colonelul Georgescu:

— Sper că nu v-am plictisit.

— Mărturisesc că nu, răspunse ofiţerul, aprinzându-şi o ţigară. Într-adevăr, aţi reuşit să-mi prezentaţi atmosfera în care l-aţi supravegheat pe Virgil Iovanovici. Aştept cu

interes să aflu ce s-a petrecut în continuare.

Nae Panaitescu sorbi fără grabă ultimele picături de cafea şi, cu aceleaşi mişcări molcome, îşi aşeză ochelarii, ridică caietul cu însemnări şi regăsi cu uşurinţă fraza unde-şi întrerupsese lectura.

„Mă instalasem comod după draperia, pe care mi-o indicase maestrul, aşteptând sosirea Eleonorei Braşoveanu.

Eleonora Braşoveanu intrase în atelierul pictorului ca o furtună de primăvară.

— Te rog să mă ierţi, domnule Iovanovici, pentru mica mea întârziere, dar am avut câţiva musafiri de care am scăpat cu multă greutate. Voi fi gata în câteva minute. Sunteni singuri?

Fără să aştepte răspunsul pictorului, continuă: discuţia la fel de grăbită, extrem de agitată.

— Este o zi superbă astăzi, nu-i aşa, domnule Iovanovici? Aaa, dar mi se pare puţin cam frig în atelierul dumitale. Stai chiar aşa de prost cu lemnele? Spune, domnule, ce naiba? Sunt gata să-ţi dau un nou avans, numai să iasă o lucrare ca lumea.

— Nu este chiar aşa de frig, doamnă Braşoveanu, cum vi se pare dumneavoastră, aţi venit probabil prea repede, răspunse pictorul, liniştind-o. Sau poate locuinţa dumneavoastră este mai călduroasă. Vă asigur că este temperatura optimă pentru pozat.

Auzindu-i, mi se păreau atât de aproape, încât fără să-mi dau seama m-am trezit ţinându-mi respiraţia. Pictorul Iovanovici trase câteva draperii şi zgomotul lor îmi dădu posibilitatea să mă mişc din locul unde stătusem până. atunci. O şuviţă puternică de lumină îmi descoperi o parte rărită a pânzei după care eram ascuns şi prin care am încercat să desluşesc silueta Eleonorei Braşoveanu. Voalat de firele rare ale ţesăturii am observat cu greutate centrul atelierului, pe pictor, aşteptând în faţa şevaletului,

iar pe un mic podium, la câţiva paşi în faţa lui, trupul alb al doamnei Eleonora Braşoveanu. Purta în jurul coapselor o pânză diafană de culoare bleu, stătea întinsă pe podium eu capul susţinut în mâna dreaptă. Părul despletit îi acoperea umerii, atingându-i cu vârfurile sânii. Desigur, Eleonora nu se afla la prima întâlnire de acest gen cu Virgil Iovanovici; atmosfera ce plutea în atelier era asemănător aceleia creată între bolnav şi medic ori între enoriaş şi duhovnic.

— Credeţi că va fi gata tabloul în două săptămâni? întrebă. Eleonora.

— Dacă este grabă, ne vom strădui, îi răspunse pictorul.

— Sunteţi nemaipomenit, domnule Iovanovici. Astăzi, când fiecare ne facem calcule cum este mai bine să procedăm, pe ce cai să apucăm, când anume ar fi momentul potrivit, dumneata te întrebi dacă este sau nu grabă. Când fiecare încearcă să-şi găsească în străinătate un culcuş…

— Care fiecare, doamnă Braşoveanu, la cine anume vă referiţi? o întrerupse pictorul cu o uşoară iritare în glas.

— La lumea bună, domnule Iovanovici, la cine aş putea să mă refer?

— Ei, lăsaţi doamnă, o ponderă pictorul, vă referiţi la un grup din lume, e cu totul altceva. Eu, bunăoară, nu fac parte din acest grup şi nu am pe nimeni în străinătate.

— Nu pot să vă cred, răspunse Eleonora, Aţi cunoscut atâţia pictori străini, atâţia oameni de artă, nu-i aşa? Cu talentul dumneavoastră oriunde vă puteţi reface poziţia, pe care aici o veţi pierde.

— Dar de ce s-o pierd? Ce, aici va fi sfârşitul lumii?

Eleonora Braşoveanu nu răspunse. Urmară câteva clipe de tăcere, după care ea întrebă uşor îngrijorată:

— Nu credeţi că această discuţie contradictorie ar putea să dăuneze calităţii lucrării? Vă rog să aveţi grijă…

— Nu doamnă, definitivez ultimele arcuiri ale

trupului dumneavoastră, care nu au nimic cu încreţirea frunţii. Aşa cum v-am spus, de la prima noastră şedinţă, aveţi un trup de zeiţă. Mă întrebam, pentru că vă asigur că va fi un tablou reuşit, dacă munca mea nu este în zadar. Am în vedere că dumneavoastră, familia dumneavoastră, intenţionează să părăsească ţara.

— Ooo, vă rog, domnule Iovanovici, daţi-vă toată silinţa. În primul rând, că tabloul va fi văzut în cercul nostru de prieteni, şi în al doilea, că nu-l voi lăsa în ţară.

— Mă flataţi, o întrerupse pictorul. Să cred că veţi. lăsa în ţară celelalte. pânze din galeria dumneavoastră, pentru a lua lucrarea lui Iovanovici?… Va fi o lucrare bună pentru că am avut un model deosebit, asta-i altceva, dar nu vă văd renunţând la pânzele lui Grigorescu oii ale lui Cezanne…

— Dar nu renunţ la nimic, domnule Iovanovici. De ce-aş face-o? Luăm totul, absolut totul.

— Şi unde le veţi duce doamnă, unde?

— Dincolo, maestre dragă. Ştii dumneata prea bine unde. Ţi se pare ceva curios? Aşa procedează toată lumea, sau tot „grupul 1, cum îi spui dumneata…

— Ei, nu chiar toţi…

— Toţi cei care sunt eu picioarele pe pământ. Iar a pleca dincolo cu mina goală, ar fi o nerozie. Familia generalului Pungescu şi-a expediat colecţia de timbre, şi ştii ce piese avea. Numai pe capetele de bour poate trăi liniştit până la moarte. Şi mai rămâne ceva şi copiilor, să le facă parastase şi veşnică pomenire.

— Ce pomenire poate să fie aceea, doamnă, în alte locuri, în altă limbă?!

— Mie, maestre dragă, după ce-oi muri, îmi este indiferent dacă la parastas îmi cântă un popă ortodox, catolic sau unul anglican. După cum, poate să nu-mi mai cânte, sau să nu mă jelească nimeni. Aici, pe lumea asta, aici este traiul, domnule Iovanovici, ascultaţi-mă pe mine.

Dincolo este numai suspinul. Aici, dacă vreau o rochie mi-o cumpăr, o am şi produc invidie până la sughiţ coconetului din saloane. Vreau bijuterii, le cumpăr şi le port. Dacă doresc, le prind pe toate: în urechi, pe piept, pe degete, pe nas, peste tot. Vreau să pozez unui pictor, o fac cum vreau eu: cap, bust, nud, treaba mea. Doar n-ai vrea dumneata acum, după atâţia ani, să mă obişnuiesc cu ideile comuniste pe care le aud din ce în ce mai frecvent: toţi la muncă, scularea de dimineaţă, cu noaptea în cap, stai la rând ca şi ceilalţi, primeşti leafă ca şi ceilalţi… Nu pot, domnule Iovanovici, eu am fost crescută altfel… Am tabieturile mele şi te asigur că lumea de-apoi nu mă va găsi cu poftele ne-mplinite.

— Nu vă temeţi de chinurile iadului?

Nu mă tem. Dimpotrivă, voi fi fericită dacă atunci când voi trece apele morţii, bătrânul luntraş îşi va spune scărpinându-şi nehotărât barba: „Pe tine unde să te duc, păcătoaso?!”

Amândoi începură să râdă. Pragmatismul Eleonorei Braşoveanu îl amuzase pe – Virgil Iovanovici. Pictorul continuă să lucreze în linişte… Eleonora Braşoveanu tăcuse deodată. Medita, ori nu se gândea la nimic. Cine ştie? în atelier lumina scăzuse.

— Vă rog să daţi deoparte eşarfa, îi ceru pictorul.

Eleonora Braşoveanu se dezveli ridicând ţesătura subţire colorată pe care o aruncă în lături cu o mişcare sfidătoare a mâinii.

Ultimele minute de lucru se scurseră în linişte. Maestrul îi mulţumi simandicoasei sale cliente şi stabiliră următoarea întâlnire. După ce studie lucrarea pictorului, mulţumită, Eleonora Braşoveanu deveni din nou comunicativă, bine dispusă. Pictorul o conduse până la ieşire, apoi strângându-şi pensulele mi se adresă cu voce egală:

— Ei, ce zici? Ţi-a plăcut Eleonora Braşoveanu?

— Mărturisesc că da, i-am răspuns pictorului zâmbind.

Dar el a continuat cu aceeaşi seriozitate cu care îmi pusese întrebarea:

— Şi nu sunt singurii care vor scoate tot ce au mai valoros din ţară. Te întreb, domnule Panaitescu, ca cetăţean, făcând abstracţie de funcţia dumitale, de îndatoririle dumitale; valorile de artă, aceste bunuri inestimabile aparţin numai generalului Pungescu, Braşovenilor sau mai ştiu eu cărora din ei? Nu credeţi că micşorăm zestrea ţării, dându-le voie să facă ce vor? Aflaţi, domnule Panaitescu, că un artist adevărat nu simte nicio plăcere când îşi vinde lucrările. Adevărata satisfacţie a artistului este atunci când rodul muncii sale, strâns la un loc, este oferit ochilor naţiunii pentru a se înfrupta din harul său şi a gusta bucuria rămasă acolo unde el, artistul, a investit muncă şi suflet. Acesta este idealul care, din păcate, nu corespunde astăzi cu realitatea”.

Fostul comisar Nae Panaitescu îşi închise caietul cu memorii. Lăsă ochelarii deoparte, apoi se adresă colonelului:

— Asta a fost. Nu numai că nu am reuşit să-l recrutez Virgil Iovanovici, ci el a fost acela care m-a pus la treabă. Nu m-am împăcat niciodată cu cele petrecute. V-aş ruga să analizaţi ceea ce v-am povestit şi prin poziţia mea de ofiţer al serviciului în care ştiţi foarte bine-o a am activat.

— Să înţeleg că această nereuşită v-a – determinat să introduceţi printre acele dosare notaţii gratuite despre pictorul Iovanovici?

— Da, tovarăşe colonel, puteţi spune chiar dintr-o anume răzbunare. A fost singurul caz când nu mi-am făcut datoria, când n-am raportat tot ce cunoşteam despre activitatea ce se desfăşura în casa unui om aflat în atenţia mea.

Colonelul Iancu Georgescu se ridica de la locul lui, îşi

luă rămas bun de la Nae Panaitescu şi se îndreptă spre ieşire.

— Vedeţi, îi spuse fostul comisar conducându-5 spre uşă, după ce am terminat de prelucrat întreaga arhivă, când dosarele la care muncisem atâta erau gata de plecare, eu, Nae Panaitescu, mi-am zis: „Căraţi, domnilor, acesta hârtii false, faceţi ce vreţi cu ele, că nu vă mai potoliţi odată, Duceţi-vă dracului!...”

Colonelul Georgescu zâmbi. Înţelesese foarte bine comportarea de-atunci a lui Nae Panaitescu.

— Cred că am să mai trec pe la dumneavoastră, îi spuse el. Nu ştiu dacă are să vă displacă sau nu, dar va trebui să refacem cât mai mult posibil din falsurile întocmite de dumneavoastră.

— Dar pentru asta trebuie să refacem echipa. Am lucrat atunci fiecare cu partea noastră, vor trebui convocaţi cei doi scriitori.

— Bineînţeles, răspunse ofiţerul, dând să plece.

— O singură chestiune aş vrea să vă mai spun tovarăşe colonel. Este de fapt o rugăminte. Ţin mult să vă gândiţi la împrejurările când s-au petrecut aceste fapte. N-am vrut să vă creez probleme, şi nu îmi este indiferent dacă despărţindu-vă de mine, îmi veţi purta sau nu un gând bun...

Colonelul Iancu Georgescu îl găsi pe Leon Blok în camera sa „aşteptându-l cu câteva hârtii scrise de mână. După ore de zbucium şi nesomn, Blok se hotărâse să îndeplinească ce îi ceruse ofiţerul. Pe măsură ce se apropia întrevederea cu colonelul, încerca să se concentreze mai mult, căutând să reproducă totul cât mai amănunţit.

„Recunoaşte tot, Leon, îl împingea gândul acela necruţător, tot. Aici eşti un spion descoperit, colonelul ăsta ţi-a lipit pe frunte stigmatul demascării tale. Să scrii tot...”

„De ce nu mă arestează, dacă m-a descoperit? De ce

nu mă duce în faţa tribunalului, dacă are probe?”

„Pentru că nu urmăreşte aşa ceva. Îţi va spune că ţi-ai pierdut timpul, o să-ţi dea un picior undeva, scuză-mă, Leon, de nu-ţi va arde să mai treci pe aici niciodată şi nici să-i mai racolezi oamenii. Dar, ca să scapi numai cu atât, trebuie să scrii tot. Scrie, Leon, scrie!”

— Ei bine, ia să vedem ce-aţi notat aici, domnule Blok, începu discuţia colonelul aşezându-se pe unul din cele. două fotolii din cameră.

Ofiţerul parcurse liniştit, cu atenţie, întreaga declaraţie. Corespundea întocmai cu datele pe care le deţinea. Clarifica şi faptul că în cutia de scrisori a pictoriţei, Cristian Ghinea era acela care trebuia să pună informaţiile. Vizitele spionului la locuinţa lui Bibi Ghinea urmau să înceteze pentru totdeauna, ca şi orice altă întâlnire de-a lui cu nepotul acesteia în ţară. Prudenţa caracteristică a acestor tenebroase ocupaţii.

— Spuneţi-mi, i se adresă ofiţerul după ce termină lectura declaraţiei, asupra căror persoane urma să acţionaţi?

— Să notez şi asta? întrebă Blok cu voce sugrumată.

— Da, este în avantajul dumitale să fii cât mai sincer.

— Vă pot da numai numele, este vorba de un bărbat şi o femeie. N-am făcut nimic încă şi nici nu eram hotărât cum să acţionez.

Leon Blok îşi completă declaraţia cu cele două nume şi aşteptă nerăbdător.

— Domnule Blok, vă recomand să nu mai folosiţi asemenea practici, cel puţin în ceea ce priveşte cetăţenii, români. Materialele pe care-le-deţineţi sunt falsuri şi le vom lua ca atare. Adevărul îl ştim noi mai bine, iar necazurile pe care ni le faceţi se pot transforma într-un bumerang a cărui lovitură, dacă de data asta nu v-a fost fatală, a doua oară însă... Peste o oră aveţi avion. Să mergem, domnule Blok. Să ne grăbim chiar!

Leon Blok coborî din lift alături de colonel. Holul hotelului era aproape gol. Un singur funcţionar se afla la recepţie, preocupat cu unele însemnări ce-l captivaseră cu totul. Ofiţerul rămase puţin în spatele lui Blok şi chiar în momentul acela recepţionerul anunţă cu glas tare:

— Serviciu, camera 111, domnul Archibald Fourie şi doamna Ana-Maria Strauss… Serviciu…

Leon Blok realiză destul de greu conţinutul acestui mesaj. Se apropiase de mijlocul holului când reluarea acelei comunicări îl făcu să se oprească. Îl căută din ochi pe ofiţer. Nu reuşea să-l vadă, cu toate că Iancu Georgescu se afla la câţiva paşi numai. Rămăsese încremenit, fascinat de glasul omului de la recepţie care reluă pentru a treia oară:

— Serviciu urgent la camera 111, domnul Archibald Fourie şi soţia părăsesc hotelul…

Cu umerii căzuţi, Leon Blok se lipi de unul dintre stâlpii ce sprijineau imensul hol. Răceala marmurei îl readuse la realitate. îşi scutură capul şi se îndreptă spre funcţionarul recepţiei. Achită costul hotelului, predă cheia şi în clipa când se întorcea, uşa liftului se deschise, iar în cadrul luminat al cabinei apăru o femeie blondă ce râdea arătându-şi superba dantură. Leon Blok o recunoscu. Era Grette, era Ana-Maria, neschimbată, aşa cum o ştia el în urmă cu atâţia ani.

Holul se lumină puternic, sau aşa i se păruse lui Leon Blok, privind făptura aceea ce venea din umbra anilor… O făptură care se păstra, în pofida vremii, sau chiar ar fi putut spune că întinerise. Dar nu era posibil să vadă aşa ceva.

Soarta îl pedepsea crunt. Sau dimpotrivă, îi oferea o explicaţie, îi arăta dezlegarea. Grette nu mai exista aievea, ci numai undeva în lumea spiritelor şi a imaginaţiei sale bolnave. „Nu, zău că sunt de-a binelea zdruncinat!” Toată tevatura; cu materialele cu care el sperase ani de-a rândul

să-şi refacă situaţia, arhiva aceea pentru care locotenentul Fritz Maister nu putuse avea un prânz tihnit la pensiunea doamnei Yvonne HIJ – lard, îl zdruncinase. Nu, nu-mi este bine, îşi repetă Leon, în timp ce Grette se apropia de uşă la braţul unui bărbat înalt şi slăbănog, care nu putea să fie altul decât Archibald. Da, adevăratul Archibald pe care el îl instruise un timp în şcoala de spionaj de la Nitz. Leon simţi că nu se mai poate stăpâni. Un râs isteric îl cuprinse. Cei doi erau foarte aproape de el. Grette numai ochi pentru acest Archibald, slăbănog şi înalt, insensibil la graţiile soţiei sale. „Ha, ha, izbucni Leon Blok, ha, ha, continuă, apropiindu-se de tânăra pereche, dar în clipa aceea portarul, ducându-şi mâna la strălucitorul său chipiu i se adresă familiar, dar pe un ton evident respectuos tânărului soţ:

— Aveţi o soţie atrăgătoare, monsieur Archibald.

Afirmaţia aceasta îi încremeni iarăşi pe Leon Blok.

Nu mâi înţelegea nimic din cecă ce se întâmplă. Mai spusese cineva vorbele astea despre Grette şi parcă tot lui Archibald i le adresase. Da, tot lui Archibald, numai lui i se putuseră adresa.

— O, da! răspunse tânărul strângând mâna prieteneşte portarului, dar nu mă întrebaţi cât mă costă?

Tânăra pereche ieşi pe uşa larg deschisă, iar prin faţa lui Leon apăru, pentru o fracţiune de secundă, figura lui Archibald, nemişcată, gânditoare şi a frumoasei Grette, întoarsă spre el…

Imagini dintre cele mai ciudate i se perindau prin faţa ochilor. îşi reveni puţin în momentul în care vocea unui bărbat i se adresă amabil:

— Doriţi un taxi?

Fără să spună vreun cuvânt, Blok se aşeză pe o ancheta din spatele maşinii, rămânând înţepenit într-o peaiţie incomodă până când, din dreapta, începură să se vadă clădirile aeroportului. Atunci deveni deodată bine

dispus; din când în când râdea în hohote. Înainte de a intra în aerogară, privind pe deasupra şoferului nedumerit de comportarea ciudatului său client, se adresă cu voce puternică unui personaj imaginar:

— Mai sunt arhive false... Ha, ha* mai sunt două autocamioane cu materiale false. Şi nu sunt singurul care n-am ştiut asta... Ha. ha...

*

În aceeaşi seară, colonelul Iancu Georgescu primi două telefoane. Unul dintre ele era din partea Anei Ivaşcu.

— Cum s-a comportat debutanta, tovarăşe colonel?

— Admirabil, Ana-Maria, admirabil. Ar fi păcat ca fiica dumneavoastră să nu urmeze institutul de teatru, răspunse colonelul cu sinceritate. De altfel, i-am spus-o personal.

— Dar unde aţi găsit partenerul? Ioana era pur şi simplu entuziasmată. Reîntoarsă acasă nu se putea dezlipi de fotografiile tatălui ei din tinereţe. „Avea un fizic aidoma celui din fotografie, era tata cu adevărat când era tânăr”. Cine era tânărul, tovarăşe colonel? O rudă de-a dumneavoastră?

Ofiţerul ezită câteva momente, apoi răspunse:

— N-a fost o greutate pentru noi să găsim un tânăr care să semene cu Andrei Ivaşcu.

— Sau cu dumneavoastră, continuă Ana-Maria.

— Da! Sau cu mine. Suntem oameni obişnuiţi, Ana-Maria. Felicitări încă o dată pentru comportarea Ioanei! Bună seara!...

Cel de-al doilea telefon era din partea lui Nae Panaitescu.

— Tovarăşul colonel Georgescu? întrebă bătrânul cu vocea tremurândă. Nae Panaitescu vă deranjează. Voiam să vă spun că sunt deja în legătură cu unul dintre scriitorii de care v-am vorbit. Cel de-al doilea nu mai trăieşte... Vă aşteptăm oricând veţi crede că ne putem apuca de

treabă... Ştiţi, pe amândoi ne frământă gândul acela bun, la care m-am referit...

— Nu vă faceţi griji, domnule Panaitescu. Vă port cu adevărat un gând bun. Bună seara. Pe curând!...

Ofiţerul închise telefonul cu o mişcare obosită. „Vă port un gând bun, domnule Nae Panaitescu, mai ales după această zi, obositoare dar plăcută. Un gând bun, dar nu acelaşi pe care-l port bărbatului înalt; slab, ce apărea când îl aşteptam mai puţin.

„Ştiţi, am trecut pe la dumneavoastră să vă reamintim că unul dintre noi nu mai face spionaj”.

„Care dintre dumneavoastră?” îl întreba amuzat. El întorcea capul către soţia, lui, se priveau cu subînţeles, apoi, ea ridica şcolăreşte două degete, spunând cu gravitate:

„Eu. Grette nu mai face spionaj...”

Redactor: maior ION ARAMĂ Tehnoredactor: GH. CUCOŞ

Bun de tipar 2S.12.im. Apărut 1980.

Coli de tipar 8, 5. B197.

Comanda nr. 90 576 Combinatul poligrafic „Casa Scânteii” Bucureşti – Piaţa Scânteii nr. 1 Republica Socialistă România

Din cărţile publicate în colecţia „SFINX”.

TUDOR NEGO iţă

Imprevizibilul joc

RODICA OJOG-BRAŞOVEANU

Panică ia căsuţa cu zorele

ELENA SIUPIUR

Enigma din trenul de noapte

VICTOR BERCESCU

Un milion de lire

PETRE VÂRLAN

Înfrângerea lui Thanatos

KAREL FABIAN

Lup-Negru
VAS! LE COJOCARII
Corida cu melci
TRAIAN TANDIN
Enigmele căpitanului Roman
CONSTANTIN VOIVOZEANU Întâlnire pe faleză
EUGEN TEODORU
Moartea boxerului
RADU VAIDA
Misiune neobişnuită
STELIAN SÂRBU
Negustorul de iluzii
COSMA BRAŞOVEANU
Un martor incomod
MIHU NEAGU
Cazul Fobiana
V! CTOR JERCA
Opriţi Jaguarul albastru
IOANA DIMITRESCU
Un strigăt în noapte
TRAI AN TANDIN
Dilemele căpitanului Roman
VOR APĂREA
CORN EL! U BUZINSCHI
Divertisment cu măşti
PETRIŞOR CIOROBEA, AUGUSTIN GURĂU Misiunea „Foka”.
ION OCHINCIUC
Fotografia de nuntă
RADU VAIDA
Un semna! în noapte
BEATRICE ISTOC
Tăcerea sălciilor plângătoare